A $\frac{319}{I.}$

1

~~[illegible]~~ MS 0671

ELEGYES JEGYZETEK

/Jakab Elek-hagyaték/
Kl. 86.

erschei
tel der
itut für Bi
IN A 5 ·
wird dem
en Literatu
ers, Heming
ie historis
Staaten ge
en Augen
auch ihre
Text dur
ihrer Aus
eferba
kreich
chen Liter
itut für Bi
DIN A 5
ur präsent
tigkeit. W
elen ander
seine Men
onen aus d
Landes
BIBLIOTH

Zeno

Orientis Imperator effeminatus fuit
corporis animique deformitate insignis
cum sive intestino dolore, sive nimio vino
exanimatus conticuisset, ab ipsa conjuge, ut
maturè extingueretur, sepulcro illatus
vivus, anno sui imperii 17.

Theodoricus Orientis

Imperii Regum Symmachum et Boëtium
consulares viros ac sapientia gravitate illustres
primum exilio deinde morte mulctavit.
Joannem Pontificem perpetuo carcere macce-
ratum extinxit. Verum nec sera nec obscu-
ra coelestis ira numinis fuit. Coenanti
enim Regi caput piscis magni in gabata appo-
situm erat, id Symmachi a se nuper oc-
cisi caput torvis oculis exertisque dentibus
exitium minitantis apparebat. Et horren-
da haec species tantum illi terrori fuit,
ut in insolito jactatus horrore moreretur
suam in suo infelici exitu crudelitatem
accusans.

Phocas

Tyrannus potius quam Imperator et ul-
tra modum superbus Heraclio bellum
sibi intulit quo bello et vicit eum qui
superbiam suam et in miserrima capti-
vitate in vinculis Heraclio retinuit.
Quare Heraclius superbiam Tyranni
illudere volens, collum pedibus calcat
et tandem multis modis illustri et
[illegible] ut [illegible] homi-
nem [illegible] ferebatur.

Tyberius Aldus.

Hic tenuit Imperium felicitate
inclitum, quippe thesauros a Justino
Augusto reconditos nactus, ero-
gavit in Pauperes et Ecclesiasticos.
Tandem Marmoream tabulam
Cruce insignitam e pavimento
ubi spaciabatur religionis causa tol-
li cum jussisset, ne crux pedibus
calcaretur, inque ... ibi auri vim
ingentem reperit, quo thesauro
misericordia ipsius in pauperes
et ecclesiasticos erogatur, a Deo
recompensatur. quo thesauro de-
ceps multo benignius vixit
Insuper et Narsechi Eunuchi
argenti auriqz thesauros a se-
ne quodam demonstratos na-
ctus, cunctis istius temporis
Regibus ditier factus est.

Arithbertus

Longobardorum Rex inglorius ab hostibus
clade accepta, onustus auro in Thra-
ciam ad contrahenda auxilia properans
in trajectu amnis ob pondus auri
mergitur.

Marcus Aurelius

Sol. [illegible] ez
[illegible]

Perian-

Periander.

Ez Corinthusbeli [illegible] Király
volt ugy annyira hogy mindenek irtoztak
tölle, és elmenése [illegible] gyalá-
zatos [illegible] irtalmas [illegible]
Exemplar Lib. 1. Cap. 30. pag. 222 vide.
Mind azáltal töb jeles törvényi közöt ese-
lekis irtunk mint [illegible]:

1. Ha valaki másnak [illegible], [illegible] ne ölettessék,
hanem az [illegible] [illegible] [illegible]
Mert [illegible] [illegible] [illegible] halál,
mint az [illegible] [illegible] [illegible].

2. Ha valaki lopott, halálal ne büntessék,
hanem homlokára bélyeget [illegible]
e [illegible] [illegible] ne [illegible]; Mert sok-
kal [illegible] az [illegible] gyaláza-
tos élet, mint az [illegible] halál.

3. Ha valaki, akar [illegible], akar [illegible]
[illegible] gyalázattyára [illegible] mond, avagy
[illegible] az edgy [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], Mert [illegible] hogy [illegible]
[illegible] az [illegible]
[illegible].

4. Ha valaki akar [illegible] akar [illegible]
[illegible] az [illegible], [illegible]
[illegible] és [illegible] [illegible]
[illegible], az [illegible] gyalázatosan [illegible]
[illegible]. Mert [illegible] hogy [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible].

5. [illegible] hatalmatlan volt az [illegible]
[illegible] emberekre, [illegible]
[illegible] az hatalmatlan [illegible]
[illegible] ez [illegible].

Epicurus

Ez az Athenasbeli Scholak neveltetője
volt, fel az kolott az Philosophusok olly
nagy tekintetre és kegyességre jutottanak, hogy
az hideg földön mezitelen hálnak és alud-
tak, és még csak vizet is elégségre valót is
szabad volt innyok, Ifjainak közüllök
sajat hazokban sem volt, az [illegible] nem
különböző irtoztak mint az Aegypt. kigyó-
tól, az egymással egyez haborgó ott em-
berek között az békesség keresésére igen
szorgalmatosok az közönséges tanu-
ságra szeretők voltanak, Soha hivalko-
do beszédet nem hallottak, az hazug-
ság pedig szintelen kegyetlenül tartatott nál-
lok. Akik közüllök hivalkodva talal-
tatott, szám kivetésre ützetett. az ki
pedig valami vétekre esett megöletett.
De ez Epicurus ettől az rendtartás-
tol el szakadvan az boldogságot hely-
hezette ez világi gyönyörüségben.
Mert nem illendő hogy az ember ez
világon mit rosszat ellyen s az halál
után is semmi gyönyörüsége ne légyen.

Aeschilus Poeta

Ez Sardis varosbol valo Philosophus
volt az Tragediarol valo versekbe ta-
nitoja és Fundatoja, mellyeket nyelvekre
is sokan követtek ötet. Ez az boldog-
ságot helyheztette az Solalmusságra,
[illegible] hiaban [illegible] mint [illegible] semmi ben-
[illegible] [illegible] gondolkodása.
[illegible] [illegible] [illegible] egy ku-
kiyetez

kiyetez lakott, az holott midön az Vig-
[illegible] aluszik, egy vadász egy sa-
[illegible] egy nyulat [illegible] hogy mas
nyulat [illegible] velle, mellyet egy sas meg
[illegible] kertek fel ragadja, és az
nyulat az [illegible] melly alá [illegible] ehet-
vén, le szakadhatva, az melly Aeschilusnak
az fejére esvén megöli.

Pindarus Poeta

Ez Aegyptumi Thebae varosabol va-
lo volt, és azon Országnak Fejedelme, az
muzsikában olly mestere volt, hogy az ő ide-
jebeli Embereket mindenkor halatta. Az
Ethicakis [illegible] tudós volt, az Phi-
[illegible] hasonlo. Ez az boldogságot
helyheztette az egésségbe, mert ha az
[illegible] nincs egésség, az [illegible] [illegible] sem-
mi vidámsága &c.

Zeno Philosophus

Ez is Aegyptumbeli Philosophus volt
Ptolemeus Philadelphus Aegyptumi ki-
rálly idejében élt. Ennek tanácsa és igaz-
gatása által épitetett Alexandriaban amaz
hires torony, melly ez világ hét csudai
közé számláltatik. Ez a Zeno az
boldogságot helyheztette az nagy erőben.
Mert ez világi embernek nintsen nagyobb
gyönyörüsége, mint az ki nagy erejével
másokon győzedelmet vehet. Mert csak
akit kell ez világon fő boldogságnak tar-
tani, melly mind az elmét gyönyörködteti,
mind az jó hirt terjeszti s az testnek kin-
[illegible] bántásokon.

Anacharsis

Anacharsis

Nemzetsége szerint Scita, Epimeni
varosbol valo Philosophus, ki Athenas
varosaban kiatlan kinos idejeig lakott
Ez az fő boldogságot helyheztette az
bokkon allasba: kiket valaki a' zrap
ta tett bokwert bosszut álhat. Mert nem
igasság az, sőt igasság ellen van hogy
az ki másnak bosszut teszen, büntetés
nélkült maradgyon.

Chilon.

Athenasbeli görög Philosophus az
het görög bölcsek közül edgyik. ez
az boldogságot helyheztete az tudo-
manyba: Mert az tudomany nélkült
az társaság csak olyan mint az test
az lélek nélkült, és akar melly or-
szagis tudós emberek igazgatása nél-
kült csak hamar el romlik, mint
az test el rothad az lélek nélkült.

Crates

Ez Philosophus az boldogságot hely
heztette az jo kimenetelü hajozasba.
Mert lehetetlen hogy addig az ten-
gerben evező tökélletes örömbe len-
nig szerencsesen az partra az ho-
zon ugy eherett ki kötheti hajojat.

Scipio

Ez is az boldogságot az nagy ha-
talomba hellyheztette, mert csak egye-
dül az boldog ember az kinek ellen-
séginek legyőzésére, és baratinak
fel emelésére hatalma vagyon.

Simonides

Simonides.

Az boldogságot mondotta lenni az em-
berek között valo kedvességben, es az
magokkal valo jo venni komor embere-
magokk valo az erdőkre az vadak közi igazit-
tat az erdőkre az vadak közi igazit-
tak. Mert senki nagyobb boldogságot
nem tulajdonithattya, mint ha mindenek előtt
nagy kedvességben van.

Unitárius gymnasium
Könyvtára
Székely-Keresztúron

Architas

Abban hellyheztette az boldogságot
ha valaki az ütközetben győzedelmes
lehet. Mert az ember akarmi kimene-
dessis erővel el rifel, csak győzedelmes
lehessen.

Gorgias

Az gyönyörűséges dolgoknak hallgatá-
sába hellyheztette az boldogságot.
Mert semmi gyönyörködtető ékesebb az
emberi fület ugy nem gyönyörködteti, mint
elméjét és szivét az szép ékes beszéd.

Chrysippus

Az nagy és drága épületekben mon-
dotta lenni az boldogságot: Mert az
ember halála után az által hagyhat
emlékezetet magának.

Antisthenes.

Az halal után valo jo hirnevben
kivánta lenni az boldogságot Mert
Soha senki nagyobb kart nem vall
mint az ki jo hires nevet el veszti.

Eunnides

Tulajdonította lenni az boldogságot abba
az kinek szép felesége van. Mert

az

az ki tökélletes, jámbor, jó erkölts-
kép feleséget kaphat, nints már
ez világon semmi, melly esannal
inkább kívánatossabb. Kara avis az
jó feleség kettyu.

Sophocles.

Helly hesztette az boldogságot abbz
az kinek olly magzati maradnak
az kik holtan után az örökségben
maradnak: Mert az kinek magza-
ti nintsenek, annak semmi kedve
keresett gazdagságához és jószágához
nintsen, mivel látja hogy örökösse nin-
tsen az ki maga gyermeke volna.

Palemon.

Az boldogságot az ékessen való szol-
lásba tanította lenni, és ugyan és ki-
vessel bizonyította, hogy közelebb jár
az oktalan állatokhoz mint az em-
berekhez az ki ékessen nem tudgya az
dolgot ki mondani. Mert ez életbe
semmi boldogság nem hasonlíttathatik
az édességéhez és kellemetességéhez.

Themistocles

Azt mondotta boldognak, az ki
nemes nemzetből származik, ezt mondván
hogy az ki paraszt nemzetből szár-
mazik, nem láttatik ő neki kötelesség
lenni az jószágos cselekedetekre. Mert
az nemesek csak azok cseleked-
tek igyekeztek az jót az kik nemes
vérből származtak.

Aristides

Aristides.

Ez világi jókat bölcsessége alította az
boldogságot. Mert egyedül ez világon
csak az a boldog ember az ki küszöbnyi-
ré ágy alatt hellye tetik... konkolyosnak
ajtaját gyalogolni.

Heraclytus.

Tanította boldognak lenni azt az ki
sok kintset gyűjthet, Mert csak az
ékes ember és boldog az ki jövendő
szükségért el rejtett kintset sokáig
igy meg tudgya tartani.

Thebais Varassa leírása.

Az melly üdőben az Sidók között Josue
uralkodnék, abban az üdőben Egyiptomba
amaz híres Thebas varassát Busiris ki-
rály építette. Melly Thebas varassának ke-
rületi száz negyven pataszni, azaz tizen
egy mért földni földet foglal be, az magos-
sága kerítéssének harmintz öl, az
szélessége avagy vastagsága is hat öl
Az varasnak kapui mind erőssek és nagy
gazdag épületek voltanak, és mind
kapuin lovakon és szekerekkel kétszáz
vitézzel őrzöttének. Az varoson által
egy nagy folyó víz folyt, melly malmokat
és hatalmas bőségivel nagy hasznára
volt az varasnak. Kétszáz ezer ház
volt benne. Ilyen anyának Európának
Carthágonak Afrikának Romának Olasz orsz.
Capuának Campaniának Anglusoknak
Német Országnak, Moskovának Muszka

orszaga

országban. Jerusálembe Sidó ország
ezelőtt az városokat építtetéseit előtte
ez egész világon csak Thebas városa
volt mindeneknél hiresebb.

Julius Caesar.

Ez volt az ki az Császári nevet leg-
elsőbben viselte, mivel ő neveztetett leg-
elsőbben Császárnak. Ez alnk kisebb ter-
dedű ember, arczul és igen szép, az feje
egészben sima, kopacz, horgas orra,
az edgyik keze rövidebb, és mely isten-
telenbis haraz fonnyatt és sárgaszi-
nű volt, ennek felette gyakorta övedzet-
len járt avagy csak igen amugy la-
gyan kötötte magára övét. Ki angyi-
ra illetlenül viselte magát hogy az
Pharsaliai harczon Thessaliabz egy
nemű nemű ember mely holt kötöttel Ci-
cerot amaz nagy Oratort illyen képpen:
Holott illyen bolts ember vagy, mi az
oka hogy Pompejus párthyát követed
oktalan gondolkodte mely hogy mely Julius
lenne ez világnak Ura: Kinek Cice-
ro ekképpen felele: Midőn látnám
Julius Caesart oly gyakran övedzetlen
csak kikinné betűlhen, de amaz ver
ember oly igazán mely ismerte ki mi-
dőn látná hogy magát oly illetlenül viselné
monda az két Tolgar tanyáinak hogy
amaz rokont övedzett gyermektől oltal-
mazzák magokat, mert ha most illyen
illetlen maga viseletének ellenne az ál-
latnak, Császárrá lenne hatalmának an-
nál inkább, mert le fogja tapodni
az

az Romai népet. És jollehet Julius ez
igen szép termetű ember volt, mindazonáltal
által csak nevéért is olly rettenetes volt min-
denütt hogy ha történetből Királyoknak avagy
Fejedelmeknek Julius felől emlékezetet tettek
nek az vatsorán, az félelem miatt még
egész estéket elhallgattanak. Midőn
Franciak Julius Caesar hadakozánál, és
történet szerint rabságra esvén edgy vitéz-
től vitettetnek, az ki őtet nem ismeri vala,
más az ki ismerte az harczon eleiben
futamodván annak az ki Juliust viszi
vala monda: Celos Caesar: azaz, az
mint az Franciai nyelven van, bocsásd
el az Császárt, mikoron pedig az Császárt
nevezetit hallotta volna, azaz fegyveres
vitéz az ki viszi vala, úgy meg rettene hogy
az Császárt el bocsátván, igen érthetetlen vol-
tot le esnek.

Annibal.

Carthagobeli Fejedelem, Ez testének
vet illetlő termetiért, látatlan csudá-
nak neveztetett. Mert neki jobb keze
nem volt, bal felől löts lábú, nagy he-
mölczű, alacson testű, és komor tekin-
tetű volt. Ketyes formán de az hadako-
zásbe igazán és rettentő feledelme.

Alexander Magnus

Vékony nyakú, kimérdett fejű, fehérke sár-
ga arczulatú, kisded alacson testű, és
nyughatatlan forgó elméjű ember volt
testébenis illetlenül állott annak tagjai
mindazáltal hadakozásabeli győze-
delmeinek emlékezetével tele a világ.

Lucretia

Ez Romai Aszszony felöl né-
melly Historicusok és Poéták azt
hagyták, hogy ez festett erkölcsü ku-
rvaság, szerelmes feslett életü lett volna és hogy
ugyan az szerelme miatt holt volna
meg is. De az kik igazán irtanak
felölle, az egész Romai Aszszonyi
állatok között leg dicsiretesebbek min-
gyal, ezt pedig az dicsiretet nem azért
nyerte magának, hogy mindeneknél
szebb, ékesebb, és nemesebb lett volna
hanem azért hogy mindenkor házában
ült és szépen csendesen üldögélt. Titus Li-
vius azt irja felölle, hogy az Romai
vitézek egykor, alkalmatossá-
gok lévén véletlenül az Táborból ha-
za szágulodtanak, és némellyek az
ö feleségeket ugy találták hogy az
ablakon ki néztek, melly dolog az
Romaiaknál igen tisztességtelen dolognak
tartatott, annakis inkább némellyek
az ajtoknál egyebekkel beszélgettek,
némellyeket az mezön kapták, né-
mellyeket az szomszédbéli vendégségekben
némellyeket ismét az piaczon kalmár-
kodásban, némellyeket udvaron egymás
között való beszélgetésben és üdö tel-
tövésben találtanak. Csak egye-
düll Lucretia volt az kit az ö Ura ké-
sö éjjel az leányok között az guzsaly
alatt talált mellyen gyapjat font, és igy
annyira

dicsiretesse lett, hogy dicsiretivel Aszszony ma-
gasztaltatott az igazán iroknál ma-
gának örök emlekezetet szerzett. Az
Ovid pedig gyalázatosan irnak felölle,
jóllehet ugy élvén, csak kópsfálok köl-
tötték reája az gyalázatos hirt.

Numidiai Aszszonyok.

Ezek az Urok kor nö létekben mindenkor
be zárva tartották házokat, és an-
nak az rejtek kamarának mellyben lak-
tanak, ajtaját igen szorgalmatosan be
zárták, olly törvények ... pedig hogy
valamelly férfi olly merte zörgetni az
olyan bé zárt ajtót, annak az jobb ke-
zét el vágták.

Curius Dentatus Huga.

Ez Curius Dentatus hatalmas Romai fö
Hadnagy vala, az kinek egyetlen egy Hu-
ga volt, ki egy Romai Consulnak adatott
volt házastársul. Mikor pedig Curius
meg vervén Pyrrhust az Epirusbeli Ki-
rállyát, gyözedelemmel haza jött volna Ro-
mába, az gyözedelemnek örömére vig laka-
lmat indítottanak, akkor pedig az Curius
Huga már hetedik hetes napi beteg vala, és
mikor az Bátyja gyözedelmén felettébb
örvendezvén ereje felett ... tánczolt
volna, azt nyerte vele, hogy ... tánczának
idején ... le, és magais a tán-
czba olly hamar, melly miatt mindnyájan
örömön siralomra fordultak.

Titus Manlius Largius
Romai elsö Dictatorok halála.

Miker ez az Volscusokat meg győzte volt, ugyan azon erövel és annak az hadnak végez Coriolum varossát és mind abban az tartomanyban levö varasokat el pusztította, népit fegyverre hányatván, minek utánna pedig felette nagy nyereséggel Romába az győzedelmet szekeren be vitetett volna, az több foglyok között vitt egy igen képes termetü leanyt is, az kit maga házához vivén magát azzal gyönyörködtette. Szerentse esvén pedig az leany Largiustol, ki vivé ötet Largius magával mulatsagnak okáért az Vulkánus kertibe, mely kert minden gyönyörüségek helye vala, mely látván pedig az Akkori valami elein levö gyümöltsöket, csak meg kivánván, annyira evék benne, hogy gyomrabol meg szakhatván ki kelle hányni, és egy méhiben levö Magzattyátis el veszté, magais meg hala miatta mely dolgot látván Largius bánattyában ugyan ott ö is meg hala. Es igy az kinek az Volscusok fegyverek nem árthatan, az Volscusok leanya fel(?) meg ölé. Oh nyomorult dolog! mind az Ellenségnek mind az Országnak és Attyát [illegible] egy nap az Romaiak egy kis [illegible] el.

Seneca alias Lucius

Volt Nero Csaszar Mestere, Aemylius Varronak az Nero Császár Secretariussának es Tanatsosnak illyen harom rendbeli tanatsot adott vala:

1. Se jobarátodnak, se Feleségednek, sem jóakaródnak titkodat ki ne jelentsed hanem kivált kell titkolni való titkodat csak te magadnak tartsad, mert rabja leszesz annak az kinek titkodat ki mondod.

2. Soha magadot valamelly dologban ugy ne foglalhad, hogy egész napot egyben csak abban tölts el, hanem ~~[illegible]~~ két vagy harom oratis arra rendelly hogy azt magad mulatusabb töltsel, mert nállo elött meg emeszti magát, az ki elméjét maga mulatás-sát nem ujittya, hanem csak gondal faraszttya.

3. Az te házadbz egy rejtek Kamarad legyen, holott Könyveidet tartsad, es az magad dolgaid felöl gondolkodgyál, es annak kultsat te magadnak tartsad, es az a ház az te titkos gondolatidnak örzöje, es az te fáradsagidnak könnyebbsége legyen.

Az Ultimi Cato es Cleombrotus
mind ketten pogányok, ol-
vasván Platonák az lelek hal-
hatatlanságáról irott könyvét, ha-
landóságokat egyik nyakát törve meg
egy magos kősziklárol le szökvén,
másik maga ölyverébe ugrék.
hogy mentül hamarébb örökben
az örvendetes lelki üdvességbe részesül-
hetnének, melybe életekben kétle...

Török nemzet Poeni-
tentia tartása, mellyet
hogy Bécs alatt meg vere-
tett az után házajában
vitt véghez.

Az Török Császár az ő ha-
dát meg veretésén igen meg
ütközött, akarván azért az
nagy Istennek és az Mahumet
Prophetának haragját meg eng-
desztelni, rendelte hogy az
1686 esztendőnek kezdetin
az első honak első pentekin
minden ember egész nap böj-
töllyön, úgy hogy senki se enni
se innya ne merészellyen, va-
lameddig az csillagok meg
nem látatnak.

Mufti (: ez az fő Püspök)
és az ő szolgái, (: ez az Mini-
stran-
strusok:) az nap, Sákóltüzettel
kötözve, arczal leborulva, és fel
borzasztott hajával az uzsálom
alá s fel járván, azonkívül az Mos-
sejákban (: ez a kiáltó Torony
melly leg nagyobb Konstanczinápo-
polyban:) sírva, nagy fel szóval
keserves kiáltással ezt: Allah,
Allah, Illeha, Mahumed
rasul Allah.

9

Mechán pasa (: ez a fő
Pap:) az nagy Prófétának koporsóját
meg függesztven, egy ezüst székre
kötött. Ez mellett más 25 ko-
porsókis, kikbe az dévéket vala,
Vezérek, Vitézek, az háborúban
meg maradott Spahiak fekszi-
nek; ezt penig mind azért, hogy
az nagy Próféta ezt á nagy veszé-
delmet szíve szakadva megtekin-
tene, és az nagy Istennek harag-
ját meg engesztelné. Ezt pe-
nig meg parancsolá minden
fentekben el követni. Amikor
azon koporsó az tágas mezőre
ki tétettetnék, akkor az Ország
lakosi és jövevények, két szer
azokat meg kerülvén, sírjanak
kiáltsanak, és ordítsanak.

Az utolsó böjtölésnek nap-
ján rendeltetett 20 Melly példá-
iért való ki menetel ezeknek
Imo.

ime. Egy nagy ládát rajtra
holt tetemekkel, el tört Kardok-
kal, meg kötött puskákkal, öszve
rontott Kéziwekkel etc. 600
Török, mezitelen lábbal, sák-
ban öltözve, es kötelekkel meg
kötözve ki viggyen.
2. Harom ezer Musulmanny
(: ezt nem tudom mi ördögi vér-
rel meg öntözve, es hammuval
meg hintve, nagy jajgatással
ordittással mennyen es tagjait
verje. 3. Hat ezer Szemely
felig mezittelen hátát es mel-
lyét éles tövissel ostorozza, an-
nyira, hogy az vér á földre fol-
lyon. 4. Harmincz Isz-
pahia Tulbán nélkül, ren-
deletlen szakállal az nagy Pro-
feta köpenyét középszer Se-
regek között viggyék, azok me-
lett 300 Basa (: mezitelen Kard-
al, ugy hogy hivatalikel em-
elt orczáival erta' köpenyét meg
tekinteni nemmerészlené, azt men-
ten le vágják es az ebetto vessek
5. Minden melly földön egy
Keresztyen Rabot, es egy Sidot
le vágjanak, hogy vérébe ne
haltyon. 6. Harmincz Bassa
közön-

közönséges öltözetben, az Tul-
bánokot es az egyes felere va-
konnal (: öszvér es Sido vérben
mártván elsőbben á vasznat:)
öszve kötvén, mennyen, mindeni-
kének egyik keze az masikéhoz
kötve legyen, es Kard helyett egy
egy hoszszu földig erő teve far-
kot visellyen. 7. Azokot köve-
se hét ezer Janesár fegyver nél-
kül, pálczát viselvén es kialt-
ván: Alla, peig Muhat Ay. 10
8. Azokután az Vezér egy San-
ta Öszvéren nyargallyon, ki az
fején egy Kék vérrel meg hin-
tetett Tulbant (: ezt is az ördög
tudgya mi okra:) Kezében pe-
dig egy nadat visellyen, mel-
lyel az maga fejét verje
mondván: Offat, Miley Zuf
faij. 9. Ez után egy hoszszu
ládát oszporával teli viggye-
nek, kit az földre ides tera
hinesenek, mellyet az szegeny-
ségyel szedni karozásnak bünte-
tése alatt (: mind addig ne mere-
szellyen, mig az ki menetel tart.
Végtére lég utolszor az Nep-
nek.

nek Seregei mennyenek, kik
közöt kiközepben 100 Santon
avagy Remete kerezeten lévő
Törökök, kik orczajokat kar-
jokat, es mellyeket késekkel
annyira metellyék, hogy vérek
az földet megáztassa, es mind
Ötertföldön az keresztenységet
meg átkozzák fel kiáltván
Allah Buffay, Allah Mitt
ey Vestinnay. Eventus rei
docuit effectum poenitentiæ
tam miraculosæ, mert azután
Török Ur mind hátrább műszott
mint a Rák. Verik meg
Béts alatt in Ao 1683.

Si mihi sint vires, et prædia ma-
gna, quid inde?

Auri sit species, argenti massa,
Si mihi sint nati clara de stirpe,
Longus servorum mihi serviat ordo,
Si doceam socios in qualibet arte,
Et rota fortunæ me tollat ad astra.
Si foelix annos regnavero mille,
Tam cito præterierunt hæc omnia
quod nihil inde,

Quid inde.

Serviat ergo Deo qui vis quoniam
Satis inde

Martius. Katus Szólás[illegible] ho[illegible]
Sat, Hogy ha meg elő zi várd Isten áldását,
Gyümölts oltó Boldogasszony [illegible]
[illegible] vement [illegible] [illegible]

Terra stat æternum Salomoni
credere si fas,
Si fas Nasoni credere, terra
sedet.
Tessa vacillaret tandem, si ter-
ra sederet,
Si staret, caderet, quid facit
ergo? Jacet.

Prognostica totius Anni juxta
seriem Mensium.

Januarius.

Al Szőlő vetemény veszedelembe száll,
Hogy ha ez világos hogy földen száll,
Vincze is ha fenlik s-mikor megfordul Pál,
Bor, buza termése akkor bővön szolgál.

Februarius.

Ujjogos Sz: Peter esti az minemű
Az negyven napig szám majd ollyant követő
Éz éjjelbe ha fagy tiralt ki [illegible] félő,
Sz: Mátyás esti is majd illy természetű.

~~Martius.~~ Aprilis

Ha őszi vetemény ki kelet ritka,
Ugy hogy ha egymástol áll egy araszny éra,
Hadgy békét s annak, de ha két arasznyéra,
Bé vesd fel szántatod s aztse más utára.

~~Aprilis~~ Majus;

Orbán fényes [illegible], a bor nagy bőség,
De ha ő meny dörgő, hiány az esztendő,
Hold töltére mikor virágzik a szőlő,
Meg érik ő szépen s-örvend a Kevető.

Junius.

Ur napja ha tiszta jelent jo esztendöt,
Medardus minemü ollyan hoszszas idöt,
Ez után dertolis nehejjtsed á szolöt,
Sz: Iván ha esöt, várhacz hoszszas esöt.

Julius.

Az ebcsillag ha most á nappal fel tám[ad]
Bizonyal szelöbe napp ártalom [reá] szaggad
De ha történetböl olykor hat Hold hallad,
A' kalaltz, hidd el borral idö is rrad.

Augustus.

Hogy ha szép és tiszta Boldogasszony napp[ja]
Jo jel mert bö borral á' szüretnek tája
Mikodós idöt hoz Sz: Bertalan napja
Olly idövel az öszt ö utanna várja.

September.

Ha ez Holdban[?] hogy - á' Nap Kuzben lépik,
Hid el hogy e földre sok esös esik,
Mihály napján ha hány kor harmatozik
Sz. Györgyi napig utanni sannyiszor le esik.

October.

Mikor nehezen hull á' fának levele,
Hoszszas kemény télnek nagyi-bizonyos jele,
Fias hyül le menteze ha hoz esöt velle,
Hid el hogy á' bornak nem lesz bö terme[s].

November.

Ha most esik az ho avagy septemberbe,
A' föld ha nem fagyis, kár á vetemény[ek]
Fökeppen Szent Márton napját hetiben,
Drágaság lészek sokszor jövendöben.

December

El mult dolgok emlekezete

Az Historia az üdöknek bizonyságja
az igasságnak világossága, az elmé-
nek élete, az régiségnek hirdetöje, az
emberi életnek tanittoja, tükere és képe.

Nem tudgyad mi történt régenten, mi-
nek előtte ez világra születtel, Semmi ki-
ccy es hanem mindenkor gyermek fogsz
lenni el. hide Cicero.

[illegible] Ismet

Doha az üdö mint edgy vizda
az régi dolgokot napról napra emész-
ti, és tellyességgel feledékenységgel
el boritya, Semmind az altal az régi tudos
emberektöl iratott, az ki mi örök-
lyük, ugy hogy minden elevenségét el[illegible]
régi jeles peldak az hidgestok mi alt-
el ne temetett esenek. Mert az
régi peldak által szokott az követ-
kezendö emberek indultatni
felséges dolgokra gerjedezni.

[illegible] Semlék Plinie

Hararum[?] tabul ernyált geren-
dára terhet vetnek, ott alá hogyad
hanem jelemelkedik. Palmea [illegible]
pondere impositi [illegible] diversum cur-
vantur.

11

Gyülések.

Hat közönséges gyülések v. Concili-umok voltanak igen.

Első Niceaba Sylvester Pápa idejébe Arius ellen 325 esztb. ebbe 318 Püspök gyült eggyüve.

Második Constantinapolyba Damasus Pápa idejébe Ao 381. Macedonius ellen, ebbe 150 Püspök volt.

Harmadik Ephesumba Ao 431 Coelestinus Pápa idejébe Nestorius ellen, ebbenis közel 200 Püspök volt

Negyedik Calcedonba Ao 451. Leo Pápa idejébe, Dioscorus és Euthiches ellen, ittis 600 zan gyültek Püspökök

Ötödik Constantinapolyba Ao 553. Agapetus, Sylverius, Vigilius Pápák idejében, amaz Schismaticus ... három Capitulumoknak el igazitására 160 Püspökök voltak itt.

Hatodik Constantinapolyba Ao 680 Agatho Pápa idejébe az Monotheliták ellen, melly alatt 166 Egyházi személyeknek nevét s kezeirását láthatjuk.

Magok az Pápák nem mentek ezekbe az Gyülésekbe, hanem követeket küldöttek.

Ultra cum lupis cum quibus ee cupis.
Rovertin

Consulo quisquis eris qui pacis foedera quaeris
Conformis esto lupis, cum quibus ee cupis.

Az Tudos emberek Könyveit igen hasznos olvasni.

Nec labor noster ob id fortasse vilioris aestimari debet, quod ex alienis libavimus ut apes. Sicut nec araneae vestis illa et textura ideo melior est quod ex se ipsa gignatur

Hoc Fridericus Taubmannus.

Lectio lecta perit, littera Scripta manet.

Az Szülékké keserűségeket Gyermekek halálán senki ki nem mondhattya.

Mikoron az Görögök Iphigeniát az Agamemnon leányát meg akarták áldozni Aulisnál, Timantes nevü kép-iro Mester az Historiát kép irással akarván ki jelenteni, mely irja környül álló Atyafiainak jóakaroinak komor magok viselését, egyedül Agamemnont az Iffigenia Attyát befedeztetett abrazattal irja. Akarván ezzel ki jelenteni, hogy az Atyának keserűségét senki nem tudná irni. Igy: ha teljedet kellene ma ki irni ez elötted koros boltotska jába zarattatott kedves gyermekednek halálád ... bizonyára mely Timantesis be fedeztetett abrazattal irnaké, mert nagy az te keserűséged mint á tenger. életednek eggyetlen eggy gyönyörűségét elmetöl ki nö gondolhato keserűséget szenteled elötted halva fekünni etc.

Akármelly szeres allapotbannis tartoznak á kulett táplálással á gyermekek. Pelda.

Valerius Max. lib. 5. c. 4. irja. Hogy Romatz edgy Asszonyt halalra sententiaz tak volt, hogy az Tömleczbe halljon meg éhel, annak az Asszonynak edgy kaptatos leanya levén, meg nyerte hogy mindennap az Annyát meg latogassa, olly veggel hogy miker meg hal az Annya el temesse. Mikorbé ment az Tömleczben, az Temlecz-tarto meg motozza volt le vonván rolla ugy keresztel hogy valami eledelt be ne vigyen az Annyak. Sok napokon az Annyát emlöivel proptus ván táplálta, végre esztendö el telven ki nyilatkozik az dolog, es az Leanyának Annyán valo könyörületessége indulván az Tanats, ne csak szabad lagot engedet az halalra sententiaztatott Asszonynak, hanem ezt irja Valerius Ne memoria res tanta excideret ubi carcer fuit pietatis ara est constituta. hogy illyen nagy dolog feledékenységben ne menne, az hol az tömlecz volt kegyességnek emlekezetire oltárt epitettenek. Igazan meg fizette az Annyának velle valo dijtaltsagat. Pelda ez minden gyermekeknek.

Ez vilag hasonlo Athenáshoz.

Meltan mondhatom én ez vilag felöl az mit regenten Socrates mondott Athenas felöl. Urbem ee pulcram ad deambulandum, sed in habitatu difficilem, es plenkulossan, es ... plenos duces hos vel morte multaret vel exilio. Mert ha jol ra figyelsz erre á vilagra, es melly nezed minden allapotjaiat, mindenek Istentol illyen szép rendel teremtettenek es mindenek szépen gyönyörködtetik az embereket, de ha meg tekinted embereket, latod hogy illyen el vetemettenek, ugy nem lakosszi illyen el vetemettenek, ugy annyira, hogy Istenfelö embernek bátorságos lakása ez vilagon nintsen, mint Loth Patriarchat Sodomabz, Isaakot Abimelekkel Gen. 26. Disceded á nobis.

Mints olly titkos bün melly et végre az Isten tsudalatosképpen ki ne nyilatkoztat. Pelda.

Edgy Ibicus nevü Poétat miker valami Latrok meg ölnének, es kiadanák, azomban lát feje felett valami darvakot el repülni, kialt, hogy lennének ártatlan halalodnak tanubizonysagi. Meg ölek ugyan Ibicust, de midön edgyszer mulva á piaczon járnának á Latrok, látnak repülni darvakot, mond edgyik á maskinak Ecce grues Ibici. miker ezeket az szokot meg hallottak volna az kornyülallo emberek

terek, melly fogják ötet, melly vallattyák, es melly vallyák hogy ők ölték meg. Ibicust mellj Historiat Ausonius illyen versekben foglalta: Ibicus ut periit vindex fuit altivolans grus.

Nagy Sandornak 12 esztendős korabol való jeles indulatti.

Edgyszer kérdik gyermek tarsai hogy ha az Olympiai pallya futo helyben örömest viaskodnék? Igen, azt mon-gya, ha kirallyok volnának az futas-ban vetekedök.

Követek menven egyszer a Persák-tol az Apjához nem lévén, nagy álmel-kodásra valo képpen fogatta, ugy annyira hogy az Követek többet tudakozták Sandoron, hogy sem az Apja birodalmán.

Mikor az Apjának emlékezetre melto dolgait hallotta, azt mondotta gyermek társainak: Oh gyermekek, az én Apam mindeneket el foglal, ugy annyira hogy semmi nagy es ditsiretes cselekedet nekem ne maradgyon, mellyet veletek mutogassak.

Az üdötajban Philep Delphisben külde az Oraculumhoz tudakozni hogy utanna ki lenne Királly, es ollyan feleletett vett: Valakit az Bucepha-lus lo magan ülni szenvedend.

Az Bucephalus pedig rettentes ter-metü, es igen szep lo vala, kit az Thes-saliai Philonicus Philepnek 13 Talen-tumon vett vala 'x hét ezer nyoltz száz

száz koronás aranyon. Ezt a lovat Philep erös vasas pajtában tartotta de senki ötet meg tuda illetni sem menteze, ez okon meg haragtola hogy vigyek el es hadgyák el veszteni.

Sandor ezt hallván kérdé hogy mi ok-ra lovat akarnának el veszteni, es mi-kor meg értette volna hogy az Bucepha-lus lo volna, csudalatos mesterség-gel minden verés nélkül fel ülé rea-ja, illyen képpen: Mellé megyen az lo-nak, az mentejét az szemeire vetve-ti hogy ne láthassa az lo kit, osztán mindenkapukat ki nyittat, nagy hertelenseggel osztán fel fordult reaja szabadon ereszti, sebesen meg futam-tattya, es mind addig nyargallya a mig nem az lo el bádgyadna. Az Appja ker-nyü rettegessel nezi az Fia em-ber mesterséget, végre meg fordit-ván vissza megyen az Apjához, az Apja meg csokolja es könyveit hullat-ván monda: Oh Fiam hozzád hasonlo orszagot keress magadnak mert teged immár Macedonia bé nem fogja. Ez után Philep Görög orszagra megyen, es az Tenger mellyeki fö várost Byzantiumot biro-dalma alá hajtani gondollya, fiat ot-

hon 16

ban 16 esztendős koráig az Ország gond
viselésére hagyván. Ez az Város
Pausaniastol az Spartabeliek ki-
vánságátol elszakasztatván, annak után-
na Constantinustol méltósággal gaz-
dagsággal meg erősittetvén, és meg
nyittatván az ő nevéről Constantina-
polisnak neveztetvén, mint egy 1140
esztendeig az keresztyén birodalomnak
széki, és az egész nap keletnek feje
volt. Az mely várost midőn Ma-
Philip meg foglalhozék költségét
és magát az Tengeren Tolvajlásra
adá, és 170 hajót vere fel, mely pré-
dából az vitézinek az Soldot meg
fizeté, és az várat igy vevé meg.

Miert fordult fel az Or-
szág jó állapotja.

Erről négy rendbeli böl-
csek vóxolnak irásokat.

Az első azt irja: Az hatalom [illegible]
ült az igasság helyében, azért az
föld törvénytelenül maradott.
Ismét: Az nap eczakává vál-
tozott, azért mints ez földön bizonyos
út. Ismét: Az futás harczol
azért az ország becsület nélkül
való.

Az második bölts azt irja
Az edgy

Az edgy kettővé változott, azért
mints igasság [:i az Aphasiala:] Az
barátság meg ideglenedett, igy mints
hűség az Országbz. Ismét: Az go-
noszt jónak tartják, azért mints ez
földön kegyesség.

Az harmadik:

Nagy szabadságot vett az Loskodás
azért mints neve az Országban.
Ismét: Az loponak betsüllet vagyon
azért mints pénze az Országnak.
Ismét: Az szarvas-ugár keselyő akar
lenni, azért mints hűtlenség az házába.

Az negyedik:

Az akarat lett első tanáts, azért mints
ez földön jó rend. Ismét: Az pénz
mond sententiát, azért nossz (?) fejnek
az dolgok. Ismét: Az Isten mely bölts
nak tartják lenni, azért teli bűnös
emberekkel ez világ.

Religio peperit divitias,
Sed filia devoravit Matrem.
Religio mater, divitiae filia
Ecclesiam plenavit (?), luerunt quaerit (?)

Romai birodalom ellensege

Amilcar a Charthagobeliek fö vezérek Herczeget, olly iszonyu gyülölséggel gerjedezett a Romai község ellen, hogy holta a toltat belészegezni nem akart, Negy gyermekkenyei valának, es valamikor öket meg tekintette, így szolta vala mondani: Ímé negy Oroszlany kölykököt tartok az Romai birodalomnak romlasara. Az kik közül az Hannibalt meg nyolcz esztendös korában meg eskette az aldozat felett, az Oltárra tétetve velle az kezét, hogy az mihelt idejéhez lépést arra valo ember lészen az Romai községnek legyetlen ellensége lészen az Emellyet meg is álla mind holtaiglan.

Annak utanna az Romaiak Carthagot Africa fö Varossát el rontak, mellyis at hozak hogy soha ember ne lakhassa, azert puszta ez mai napigis.

Empserus Episcopus Moguntinus hol Epithalamio nuptias Martini Lutheri honoravit.

Ji Cuculla, vale Cappa
Vale ~~Custos~~ Prior, custos, Abba
Cum obedientia
Ite
Ite gota, preces, horae
Vale timor cum pudore
Vale conscientia.

Michaël Servetus.

Michaeli Serveto, cum ad ignem duceretur auctore Calvino, propter Jesum Filium hominis, Corona papyracea, picis impositio picea ac sulphure illita, fiduciam habens in Deo dixit: O Due Jesu! Tu pro me Spineam Coronam gestisti in Capite tuo, ego pro Te cur non geram Papyraceam quanto [illegible] ma?

Az Christus szenvedésekor az nap mely homályosodot, kihez képest amaz természet visgálo nagy Doctor Dionysius Areopagita akkor Athenásban lakván noha pogány volt, melyis meg ismerte es azt mondotta: Most avagy az természet Istene szenved, avagy ez világnak alkotmánya bomlik meg.

Miert vadnak különb különféle munkai a bornak.

Josephus Historicus írja: hogy midön Noe az vad szölöre talált volna, mely igen savanyunak tetszett, ahoz képest tölet kiártva, es annak az gyümölcset Oroszlannak, Majomnak, Disznonak, es Báranyoknak vérével meg öntözte es úgy ültette el, azert az bor miatt némellyek mergesek mint az Oroszlány, némellyek csufolkodok mas emberekkel kiabalok mint az Majom, némellyek heverök, almosok mint a diszno, némellyek csendesek mint a bárany.

Catharoi Sive Puritani vetti fostli-
statuis omnibus cultu ceremoniis quincolis ec ja-
bant, horum Episcopo Ascesio, seu ut alii ap-
pellant Acensio apposite admodum Impera-
tor Constantinus objiciebat: Erigito tibi Sca-
lam, et Solus in Coelum Ascendito.

Az Izráel fiai arany ezüst edényes-
tol meg fosztván az Aegyptumbelieket,
azokkal az Isten Sátorát nem rutitották,
hanem ekesitették, ugy az mit igazán mo-
dottak az regi Pogány böltsek, tanquam
ab injustis possessoribus in usum nrum
vindicamus. ha azokat magunk szük-
ségünkhez szabjuk, az igaz tudományt nem
rontyuk véle. Es ha David ki vévén
az arany koronát az Bálvány fejéből
abbol csinyáltatott Királyi koronát, miis
el hehintsük pogányoktol vett szépmivességek-
kel, ha az jo erkölcsökhöz, es az Isten tör-
vényéhez alkolmaztatva látjuk.

Si abusus in Adiaphoris incidat non
amplius toleranda est, sed usus cum ab-
usu illo abrogandus est. ex. gr. Serpens
aeneus institutus erat ad salutem Israeli-
tarum, et quidem a Deo, sed, quia illo con-
tra verbum Dei abutebantur Izraelitae,
per pium Regem Ezechiam sublatus est
quanto magis res et ritus Adiaphori ab
hominibus instituti.

~~Cassidorus Liber Ep. 13 ex~~

Aristoteles lib. 1. Rhetoricor.
Amor et odium et proprium commodum
Saepe faciunt iudicem non cognoscere
verum.

Quidam Senator Castrum sibi Struxe-
rat, super cujus Januam hos versus Scribi
jussit.
Decretum est ne dormiat aut epuletur
Hic gens Villana, sed Achilles, Plato, Diana
h.e. nullus ad habitandum recipietur,
nisi sit vel Miles, vel Philosophus, vel
dominus. Ab aliquo tamen admoni-
tus est ut mutaret sententiam his verbis:
Muta Decretum Senator, collige Coetum;
Andream Martinum, Lazarum, Jacob peregrinum.

Julius Czászár midön öfet nem akar-
ták az Romaiak bé botsátani az váras-
ban ezt mondotta: Arma tenenti ~~[illegible]~~
omnia dat qui justa negat. Az ki az
igazat meg tagadgya fegyvert látván min-
deneket meg enged. Igazanis mert minden-
ker szajatz forgot: Jus in Armis.
Törveny igasság az fegyverbe van. h. e.
mind törvényeket s igasságokat fegyverbe hely-
hezteti.

Franciscus Lambertus Luther Ta-
nitvannya ezt irja:
Christus habet primas, habeas tibi Paule Secundas
At loca post illos proxima Luther habet.

De Socrate. Platzát üzzel bizony gondolat eder Lutherus.
Xenophon in Apologia pro Socrate irja.
Ea mors libenter subeunda est, in qua cri mi-
criminis innocentia a homo excusatur. Mellyet
magais értett Socrates, mert mikor egy Apollodo-
rus nevü barattya Siratna hogy az Athenasbeli
Eforusoktol halalra sententiaztatott volna
Nagy igysztoll Apollodorus: Innocens moriens. Nagy
lemen felelettel ezt feleli Socrates: Num
me nocentem mori malles? Jobb az artat-
lan halál etc.

Temistocles miker a' Persáknak ulra hamlivetetz, hogy pelkitekk hogy hazájánál kedvin allapottal nincsadventem ledetne győzedelme a Királynak, mint indittaná hadat, es hodolttatna meg számára. Merget ivék inkább hogy lenne mint hazájához Cartamo, mi an ollet melledlae küldötte vala hazája hamlvekitlen.

Philippus felöl irják, hogy mi kor Lerdenek Cniet Calm ahonna Kisseget viselni, azt mondotta: Quia si recte fungar officio, hominibus displicebo, Si vero non Deo non placebo. Ez pedig egyik lehe ahar om.

R. habet Ausonium liber hic habet atqz Pelasgum
R. habet Hebræum præterea qz nihil.

Explica. R. Ausonium i. Latinum
Ex. R. Pelasgum i. Græcum ro. R
Hebræum Pres. h.e. errores

Prudentis Tabula

Soli	Facere Inquirere dicere Credere Dare Judicare	omnia quæ	potes nescis scis audis habes vides	gignit	superbia curiositas stultitia levitas prodigalitas temeritas

Aenigma de Epistola.

Destituor pedibus, vox est spiritus nulla, remotos
Ac tamen cogor, dicoque tene, lector.
" Epistola pedibus ore carens, ita conficit necessaria defessa

Caracotta latronis per Hispaniam famosissimi caput Augustus Imperator decem millibus Philippeorum æstimavit. Caracotta extrema audacia domo seipsum sistens Cæsari, En inquiet ego ipse caput meum huc desero et spero præmium delatori promissum. Cæsar animi fortitudine motus, et vita gratiam latroni fecit, et pecuniam eidem numerari jussit, supremumqz in castris suis effecit.

Arrogantia Castigata.

Sciolus quidam se bene adornatum in Palladis officina versatum ratus, alium quem tanqm rudem designabat, in majus ludibrium, pueris libus quæstionibus vexabat interrogando eum: Mater cujus generis! Interrogatus scite respondit: Mea quidem mater est gñis fœminini, tua vero scio ẽẽ gñis communis, et ita hominem animum multorum risui exponendo compescuit.

Convivia juxta 4 Anni tempora.

Temporibus Veris modicum prandere juberis
Sed calor Aestatis dapibus nocet immoderatis
Autumni fructus caveas ne sint tibi luctus
De mensa sumas quantumvis tempore Brumæ.

Duorum Amicorum Epitaphium.

Una fuit mens nostra, cor unum ac una voluntas
Funera post tumulus corpora et unus habet

Duorum Inimicorum

Mens diversa fuit semper diversa voluntas
Concordes tumulus nos facit atqz pares.

Ad Gallicantum plorabat Apostolus olim
Dum noster cantat, nos faciamus idem.

Galeni Epitaphium.

Farmaca plura dedi languentibus ægro juvandis
Quo morbos pellas pharmaca nulla juvant.
Generatio effectus causam designat.
Testantur spurii quo sunt ex germine ~~[illegible]~~ nati
Nequitiam Patris Stirps inhonesta trahit.

Mesék.

Jambor engedets isten kenombz
Az lábamnál fogva függök karobz
De hogy meg vala kettem Zártak be sor várbz
Melly mia sok ember keveredett Sérbz.

Más. Bor.

Edgy embert vagyö tizenkét gyermeke,
Kinek hata fejér az hata fekete,
Soha nem halnak meg tsak el mennek tölle.
Ismét elé alnak az mikor ideje.

Esztendö.

Más.

Mig lovamon ülök keveset haladok
Lovamról le szállván lovaki ki futok
Utomba pedig nem soha meg nem szállok
Az hová indulok mig oda nem jutok

Golyobis.

Más.

Edgy hát, asztonyikkal való házba lakom,
Lopástol nem félek topfommal hizom
De ha nevem három betüvel irom
Ha ezt ki találod meg garast vagyl hárcom

Mus.

Más

Anyámmal edgy napon születtem világra
Apám eredetétöl hagyott fel hátamra
Az én fiaimat repitem Szárnyokon
Az melly nap születtem el ment az had[?]

Tüz füst.

Más

Anyám fején nöttem f-az fejemet láttam,
Sok próbán es harczon gyakran forgottam
Végire Mesteres kezekbe akadtam,
Meg ölt oegyis élöt Sokat el fogyattam.

Füsü

Más.

Az mig ifiu vagyok senkinek nem kellek,
Piros gyenge szinéd meg is tsak meg vetnek,
De ha meg vénülök mindennek kedvellik,
Fekete szinömbz Papok is szeretnek.

Szilva

Más

Soha Atya nem voltam de házat tsinyáltam
Én mester szerszámmal Atyát felzüt mulattam
Fából kőből földből házat nem tsináltam
Mégis mindenkoron Palotakbz laktam

Pók.

Más

Még gyermekkorombz láttam edgy fa kanczát
Kinek az természet hátán hatta száját,
Feje mindkettön házbz nyalta feje gyanánt,
Szeme pedig hátúl az hátulsó kivált.
Az az esztendőnek nagyobb részén hallgat,
Meg zörgetik az torka t-kal keveset szólhat,
De ha kender magról ökzet abrakolhat,
Meg egyik megyet az Asszonyoktól kapott.

Tiló.

Más.

Az madarak közt mint feketébb vagyok a nevem
Nevem öt betüböl áll az Magyaroknál,
De ha az utolsó betüt te el hadnál,
Edgy más szeretőt országban találnál.

Csóka.

— ⏑ — Amor — ⏑ ⏑, — ⏑ ⏑, — ⏑ ⏑

Nescio quid sit amor, nec amo, nec amor, nec amavi,
Sed scio si quis amat, uritur igne gravi.

Item.

Centum fronte oculos, centum cervice gerebat
Argus, et hos unus saepe fefellit amor.

Socrates.

Quum Socrates quosdam hospites suos satis tenui coena excepisset dixit: Si boni sunt aequanimiter ferent, si mali non e[st] curandu[m].

Gregorius Nazianzenus.

Abstinentia est, quando quis pro amore Dei et salute propria, non [tantum] ab illicitis tantum, imo interdum et a licitis et a concessis se cohibe[t].

Abstinere a placitis [est] o[mn]i maxima virt[us].

Disce meo exemplo formosis posse carere,
Est virtus placitis abstinuisse bonis.

Innocentius de utilitate conditionis humanae.

Vos non attenditis merita causae, sed personas, non jura, sed munera, non quod ratio dictat, sed quod voluntas affectat, non quod sententia, sed quod mens cupiat, non quod liceat sed quod libeat. Nunquam in vobis est tam simplex animus oculus ut totum corpus lucidum sit, sed aliquid semper dimittitis fermenti, quo totam massa[m] corrumpitis.

Idem.

Pauperis causam cum mora negligitis, divitis causam cum instantia promovetis, in illis rigorem ostenditis, in istis cum mansvetudine dispensatis. Illos cum difficultate respicitis, istos cum facinore tractatis. Illos negligenter auditis, istos subtiliter auscultatis.

Idem

Clamat pauper et nullus exaudit, loquitur dives et quilibet applaudit. Dives locutus est, et omnes tacuerunt, et verbum eius usque ad nubem perducunt. Pauper locutus est et dicunt: Quis est hic? et si offenderint, subvertunt eum. Clamat impatiens, et nullus exaudit vociferantem, et non est qui judicet. Diviti dicunt Tu sede hic bene. Pauperi vero: Tu sta illic vel sede sub scabello pedum meorum.

Cassiodorus.

Nescit personas respicere, qui in oram cogitat aequitatem.

Solon ex Laertio.

Interrogatus Solon, quid esset Lex? respondit: Aranea tela. quia si in eam inciderit quod debile est retinetur, grave autem pertransit tela rescissa.

Cognitio sui

Thales interrogatus, quid esset difficile? Respondit: Seipsum cognoscere. Quid facile? alterum admonere, vel in alio crimen quaerere, vel alium damnare.

Erasmus lib 3. Apophtegmatum

Magna e[st] virtus si o[mn]ibus laedas a quo laesus es.
Magna e[st] fortitudo si etiam laesus remittas
Magna e[st] gloria si cui potuisses nocere, parcas.

Homo pulvis

Memento homo quia pulvis es et in pulverem reverteris. Iuste hoc carmen nostra nobis mater occinit Ecc[lesi]a, cum filiorum capitibus cineres inspargit, monetque mortalitatis et eo quidem tempore quo plerumque minime cogitatur. Aquilam hic imitatur Ecc[lesi]a. Illa cervo praelio aggressura multum pulverem alarum volutatu collectum excutit in oculos cervi, cornibus media insidens, et pennis ora verberans, donec praecipitet in rupes.

Sic Ecc[lesi]a

Sic Eccla hominẽ in vita rulatem media quasi via adoritt, sternitq3 ferali hoc pulvere. Idem Sacerdos facit inter quos Z que cum ad exequias Epilogum cadaveri jam in terrenum conditorium reposito ter glebam injicit ait: Memento homo quia pulvis es et in pulverem reverteris. Atqui non jacenti jam et mortuo, sed vivis et etiamnum circumstantibus opportune et suo loco occinit.

Sapuit in hoc et Philippus Macedo qui quotidiano illo carmine monitus [: Philippe homo es:] moderatiorem se gessit.

Sed et grues hoc nos doceant. Hæc cum noc turnis temporibus excubias h̃ent, lapillũ pede sustinent, qui lassatis somno decidens in diligentiam sono coarguat. Eædem cum ventum transvolant, arenam ferunt in gutture. Mortales vanitatis arguat sepulcrale saxu, et arena qua contegun- tur. Vitulus ab Hebræis adoratus, aureus quidem fuit, sed in pulverem redactus. Statua Nabuchodonosori visa, terribilis fuit sed ictu lapilli contrita. Poma Gomorrha pulchra quidem sunt, sed cum franguntũ in vaquum pulverem fatiscunt. Firmas et Copes ostentat fatuosus homo, demum hæc omnia in pulverem, in cineres rediguntũ. Hoc humanæ pompæ principium, hic finis ergo age qd agendum est, instat æternitas.

Homo quid.

Si priscas gentes audiamus, hoc ẽ fortunæ lusus, inconstantiæ imago, corruptionis speculum, temporis spolium, mortis mancipium, versatile sepulcrum, fragile simulacrum, senius umbra, umbræ somnium, spirans cadaver, viva mors, pila qua Deus ludit Aristoteles. Plautus, Sophocles.

Si Senecam interrogas quid ẽ hõ, R: Imbecillũ corpus, et fragile nudum, suapte natura inerme, alienæ opis indigens, ad omnem fortunæ contemeliam projectũ, cujuslibet feræ pabulum, cujuslibet victima. etc.

Si Sacrã Scripturã interrogemus: Homo est esca vermium, saccus stercorũ calamitatis ludibrium, imbecilitatis exemplũ est una dies percurrens, navis pertransiens, avis transvolans, fumus evanescens, gracilis spuma invidiæ fuscina, stilla situlæ, momentum Stateræ, gutta roris, hospes unius diei. Est flos, fœnum, universa vanitas, pulvis et cinis, inane et nihilum.

Quid ergo amplius?

Ô verè splendida miseria! Ô cinis et nihilum! Ô vanitas vanitatum. Turpissima est jactura et ignorantia, cum hõ se hominẽ ẽẽ obliviscitur.

Mortalis unius dieculæ.

Illius vita est brevissima, qui præterita obliviscitt, præsentia negligit, de futuris non metuit vel futura contemnit. Optimè Jobus. Ubi est ille? Velut somnium avolans ñ invenietũ [: somniare inanissimum, avolare celerrimum:] transfiet sicut visio nocturna Job. 2. 7. 8. Idem de se ipso: Dies mei velociores fuerunt cursore, fugerunt et non viderunt bonum, [: hoc dixit hominẽ opulentissimus:] pertransierunt quasi naves poma portantes, sic ut aquila volans ad escam. Job. 9. 25. 26. Hesterni quippe sumus et ignoramus quoniam sicut umbra dies nri sunt super terram

terram C. 8. 9. Vere dies nostri sicut umbra super-ram, et nulla est mora. Nos epulamur et choreas ducimus, et nulla est mora. Nos quieti liberalisse indulgemus, et ipsam usque mortis diem voluptati servimus, et nulla est mora. Nos temporis prodigi fabulamur et aliud ex alia delicatum otium comminiscimur, et tamen nulla est mora. Labuntur, fugiunt, avolant anni, Nemo tam divos habuit faventes, Crastinum ut posset sibi polliceri. Ita dum somniamus ad aeternitatem transimus, vel illam Coelestem, vel Infernalem alteram.

Praeclare Suidas. 3

O mortales unius dieculae, quotidianorum gnari, futura non prospicientes, perpendite quam tendit ad aeternitatem.

Flos est Hemerocallis, cujus vita et pulcritudo diaria est. Volucris ad Hypanim fluvium Hemerobios dicta, qui non ultra diem vivit, sed eadem omnino luce qua lucem inchoat, finit, morienique Soli commoritur. Hic Pueri, Viris, et Senis aetas traditur consideranda. Mane nascitur Puer, meridie viget Vir, vespere senescit Senex et moritur. Plinius lib. 11. c. 36. Sed hoc mirum in hoc alato quadrupede, qui non minus unius dieculae alimenta providebat quam si corvi aut cornicis annos esset victurum. Animalculo huic similis est mortalium vita. Ad fluvium illa est perpetuo fluentis temporis, sed et volucris est magis, quam avis ulla, vel sagitta, et saepe omnis suae pompae, diem unicum terminum habet, saepe horam, saepe paulo productius memoratur.

Quid ergo annos meditamur, et secula saepe longiora diei, quam flores aut flos umbra, aut si quid umbra vanius, brevius. Grande profecto mirum est, hanc vitae velocissimam brevitatem a tot Divinis Vatibus

proclamari

proclamari, ab omnibus omnium seculorum scriptoribus confirmari, nihilominus miseros homunciones adeo omnium voces, scripta et (quod majus) experientias obsurdescere. Clamat Ezechias per Esaiam cap. 38. 12. De mane usque vesperam finies me. Clamat Regius Psaltes Psal. 101. 12. Dies mei sicut umbra declinaverunt. Clamat Idumaeus Princeps. Job. 14. 2. Homo quasi flos egreditur et conteritur et fugit ut umbra.

En homo considera, vita tua omnis umbra fugacior est, et tu mansionem erigitas, ac quietam habitationem promittis. O insulsum animal! Quid corradis? Quid avare congeris? velut annos Nestoris victurus? Mors tibi a tergo insidiatur, abibis hinc priusquam te abiturum metuas mature, Sis ergo paratus, instat aeternitas.

Quotidiana Mortis memoria. 12

Beatus ille qui semper et ubique servivit et ultimam quamque lucem tanquam non visurum consumit. Epictetus sapientissime hoc docebat inquit: Mors et Exilium et omnia quae in malis sunt, ob oculos tibi quotidie versentur, omnium vero maxime Mors. Sic nihil unquam humile cogitabis, nihil impense cupies. Miseri homunculi! Quid ad longum tempus spes concipitis, quid tantam concipitis rerum molem, cras forsitan futuri favilla et cinis. [illegible]

Ortum quicquid habet finem timet. Omnes ibimus Neque ulla aetas declinat mortem, cum nascimur subjicimur huic tributo, et Morti sumus stipendiarii. Imo cum tremuli sese oculi exerunt primamque avidi percipiunt diem, hinc sane incipimus mori, et eadem mors Regina omni et quoque ancillae. Itaque omnem crede diem tibi diluxisse supremum, dic omni vespere: Hodie sto ad ostium aeternitatis.

Hinc Poeta:

Mors certa ē incerta dies, hora agnita nulli
Extremam quare quamlibet ēē puta.
Ez bizonyos mely hossz napjával lészen az Ora,
Kár eredetét mind elegy annak alitsd.

Unde itaqz Cicero lib 3. de Orat.

Ô fallacem hominum spem, fragilemqz fortunam
quae medio in spacio saepe franguntur et corruunt, et cum ipso vitae cursu ante obruuntur quam portum conspicere potuerint.

De extremo Judicio

Judicii signum tellus sudore madescet,
E coelo Rex adveniet per saecla futurus,
Scilicet in carne praesens ut judicet orbem.
Itilet jele lesz föld leszen izzadni szerajta
Jő Király el menyből ezer urakkal lészen
Hogy maga szépen mindent ítélni fog jól.

De eodem

Ibi nihil proderit quicquam allegare
Neqz excipere, neqz replicare,
Nec ad Apostolicam sedem apellare
Non erit ibi locus codici nec Digestis
Idem enim Dominus Judex, Actor, Testis.
Ott nem lészen hasznunkal valamit felelni
Semmi fogást tenni és vissza felelni
Sem a Római székre törvényt apellálni
Nem lesz ott helye semmi Decretumnak,
Mert azon egy ültett Bíró, Peres, Tanú.

Flebis si scires unicum tua tempora noctem
Ridebis cum ō sit forsitan una dies
Thales Morus.
Non delinquentes, sed peccata
relinquentes condonat Deus
fodientes [illegible] crudeliter

De Septem peccatis capitalibus.

et primo, de Regina omnium

Superbia.

1. De vana gloria, de filiabus vanae gloriae. quae sunt septem. 1. Jactantia. 2 Inventio novitatum, 3 Hypocrisis 4. Pertinatia, 5 Discordia, 6 Contentio. 7. Inobedientia.

Secundo Avaritia. [illegible]

Avaritia est immoderatus amor divitiarum hujus mundi. Hujus septem sunt filiae. 1. Obduratio cordis contra misericordiam. 2 Inquietudo animi. 3. Violentia. 4. Fallacia 5. Perjurium 6 Inhumanitas 7. Proditio
Huic peccato opponitur per excessum Prodigalitas.

Tertio Luxuria.

Filiae Luxuriae sunt 1 Coecitas mentis 2 Praecipitatio 3. Inconsideratio 4 Inconstantia. 5 Amor sui 6. Odium Dei 7. Effectus praesentis vitae 8. Horror futuri saeculi

Quarto Invidia.

Invidia est dolor de proximi prosperitate conceptus ob amorem propriae excellentiae.
Quatuor modis contingit tristari de alieno bono

1. Si ex eo timemus nocumentum nobis vel aliis, et haec tristitia ō est invidia, sed timor.
2. Si doleamus, non quia alius bonum habet, sed quia nos illo careamus, estqz Zelus seu aemulatio
3. Si doleamus aliquem habere bona qui ē indignus estqz Nemesis seu indignatio
4. Si doleamus de bono alterius, quia videtur minuere excellentiam nostram, estqz Invidia.

Cujus quinqz sunt filiae.

1. Susurratio. 2 Detractio quae tribus modis contingit

Contingit. 1. Si intendas nocere, et tamen non noceas, quia alii ō credunt, aut alia ex cā.
2 Si non intendas nocere et tamē noces, ut fit dum joco alicujus mala acta narras. 3
Si intendas nocere et etiam noceas.
3. Exultatio in adversis. 4. Dolor in prosperis
5 Odium proximi

Quinto Ira.

Ira est inordinatus appetitus vindictæ.
Quatuor sunt genera irati hominum.
1 Qui cito irascuntur, et cito placantur.
2 Qui tardius irascuntur et diutius servant.
3 Qui tarde irascuntur et cito placantur.
4. Qui cito irascuntur et diutius servant iram.
Cujus sex sunt Filiæ.
1 Indignatio. 2 Tumor mentis 3. Clamor
4 Blasphemia. 5 Contumelia 6. Rixa.
Ira parit rixas rixæ vertuntur in bella
Ensis dat vulnus vulnera sæpe necem.

Sexto Gula.

Gula est vitium, quo inclinatur hō ad comedendum aut bibendum inordinatè.
Quod fit quinqz modis.
1. Prævenivendo tempus bibendi. 2 Lautiores cibos quærendo 3. Delicatius cibos parando
4. In quantitate excedendo 5. Avidius sumendo. Cujus quinqz sunt Filiæ
1 Hebitudo sensus circa intelligentiam
2 Inepta lætitia 3. Multiloquium. 4.
Scurrilitas. 5 Immunditia.

Septimo Acedia.

Acedia est tristitia ex eo proveniens, qđ Deus velit nos eē bonos, veluti si quis doleat se eē factum à Deo ut bene vivat

Item.

Item. Si doleat Dei potentiam super illud h. e. quod non sit sui juris, sed dependeat à Deo.
Hujus sex sunt Filiæ.
1. Desperatio. 2 Pusillanimitas. 3 Torpor circa præcepta 4. Tepiditas 5 Rancor
6 Evagatio mentis erga illicita.

Cicero.

Edere oportet ut vivas, non vivere ut edas.
Tres sunt Filiæ Sanguisugæ Diaboli
1 Libido. 2. Avaritia. 3. Satur venter.
Disputat adversus eos Seneca, qui peregrinationibus suis volunt celare scelera dicens: Quid prodest mare trajicere, et urbes mutare? si vis ista à quibus urgeris effugere, non alibi sis oportet sed alius.
Cujusdam nequam Clerici verba sibi similia
Meum est propositum in taberna mori
Et vinum apponere sitienti ori
Ut dicant cum venerint ebrioti chori
Bacchus sit propitius huic potatori.
Herculeus, Qui orbem terrarum nominis sui magnitudine impleverit, licet monstris debellandis, et certaminibus durissimis obeundis esset intentus, sæpius tamen cum puerulis ludendo, relaxabat animum.
Juxta illud:
Quod caret alterna requie durabile ō est.
Item.
Adde sales gravibus tempore gratus eris.

Remedia contra Peccata

1 Imitari virtutes et regulariter orare.
2 Frequenter confiteri et Communicare
3 Prava Sodalitia fugere, et cum bonis conversare.
4 Legere regulariter bonos et Spirituales libros.
5 Continuo meditare passionem Christi.
6 Ruminare vitam Sanctorum.
7 Considerare Dei praesentiam et Angelum Custodiam.
8 Habere continuam mortis memoriam, quae certissima est, hora vero incerta.
9 Considerare Divinam justitiam, graviter in peccatores animadvertentem.
10 In memoria tenere diem tremendi Judicii
11 Considerare cruciatus Infernales
12 Meditare Gaudia Coelestia.

Causae distractionis in Oratione sunt Quatuor.

1 Corpus egens, vel patiens. 2 Cura pungens. 3. Cura remordens 4 Phantasiae irruentes.

Quotidiana in semetipsum Inquisitio

Pythagoras reipsa solitus erat admonere Adolescentes, ut quoties domum ingrederentur haec tria meditarentur.
1 Lapsus ubi? 2 Quid feci? 3 Quid officii omissum est.

Pythagoreorum more ait apud Tullium Cato Exercendae memoriae gratia: Quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro vesperi.

Eucharistia

Mey kegyelmezes

1 Remittit peccata praeterita 2 Confirmat adversus futura peccata et roborat. 3 Debilitat vitiosos animi impetus. 4. Tentationes undecunque exortas minuit. 5. Ad pietatis studium incitat. 6. Intelligentiam illuminat. 7 Accendit affectum. 8. Confirmat spem. 9. Debilitatis nostrae firmitudinem addit. 10 Exhilarat Conscientiam. 11 Participes nos facit beneficiorum Christi. 12 Dat pignus gloriae 13. Confirmat cor hominis. 14. Armat fortes, ut strenue cum diabolo decertent. 15. Alacres facit ad probas et honestas actiones 16. Mire adjuvat in adversis 17. Fomes peccati minuit 18. Et qui primus est ac ultimus et omnino summus fructus nos Deo conjungit, unit, incorporat, et Dei filios facit.

Bernardus contra Ingratitudinem lib. 1. de Jesu Christi Misericordiis

Ingratitudo est hostis Gratiae, inimica Salutis, quoniam nihil ita displicet Deo, ut Ingratitudo.

Bene ergo Cicero:
Eos miserari oportet, qui propter fortunam, non propter crimina in miseriis sunt.

Hyeronimus.
Qui non intelligunt quid sibi prodest et expedit eis ut non exaudiantur.

Crisostomus super Gen. 1. Hom. 4.
Sicut esurire corporali sanitatis est indicium, ita amare divina eloquia, spiritualis sanitatis est maximum indicium.

Contra Detractores Bernardus.

Non veniat anima mea in Consilium detrahentium, Detractor enim et auditor detractionis uterque Diabolum habet hic in auribus, ille in lingua.

Hinc Augustinus.

Quisquis amat dictis absentum rodere famam
Hanc mensam vetitam noverit esse sibi.
Hogy ha ki rossz nyelvel kiván másrúl szidozni
Asztaltól olyan tol nagy kiáltomba vagyon.

Item.

Absit ab hac mensa detractio murmur et ira
Sed cum laetitia sumantur potus et esca.
Asztalomnál szidalom hallassal mert haragos nyelvesse: de légy vig öröm ebed ital.

Antisthenes in Pordelm.

Melius est in corvos quam in calumniatores incidere, illi non mortuos, hi vero vivos devorant.

Isidorus de Conscientia.

Omnia potest homo fugere praeter cor suum, nam quocunque homo vadit, conscientia eum non derelinquit.

Peccata Sodomitica.

Sanguinis in coelum vox clamant, vox Sodomorum,
Vox oppressorum, merces retenta laboris.

Basilius de gravitate Peccati.

Quemadmodum apes fugat fumus, et Columbas gravedolentia expellit, sic custodem vitae nostrae Angelum, lachrimosum abigit peccatum.

Bernardus de lachrymis

Lachrymae nostrae sunt deliciae Angelorum.

Item Hieronymus.

O lachryma potens es tu, non vereris tribunal Judicis, vincis invincibilem, ligas omnipotentem.

Chrysostomus de Misericordia

Misericordia est Salutis praesidium, et fidei ornamentum; et haec est quae justos probat, Sanctos roborat, Dei cultores ostendit.

Unus qualis, alter potest esse talis h.e. in tali Miseria. Hinc versus.

Sicut sumus, aut simus vel possumus esse quod hic est.
Voltunk vagy lehetünk oly sorsba mint imez ember.

In Medicos.

Non est in Medico semper relevetur ut aeger
Auxilium si non detque juvetque Deus.

Augustinus.

Sanitatem amisisti, quia Creatori non obtemperasti.

Item de Ebrietate.

Ebrius dum absorbet vinum, absorbetur a vino, abominatur a Deo, despicitur ab Angelis, deridetur ab hominibus, destituitur a virtutibus, confunditur a daemonibus.

Hinc Horatius.

Quid non ebrietas designat, operta recludit
Spes jubet esse ratas in praelia trudit inermem
Mit nem tesz az bor ez titkot kis mondani készít
Biztató ő reményben nélkül harcra taszit ki

Cornelius Taci. de Nero belli lib. 4 Hist.

Neque quies gentium sine armis, neque arma sine Stipendiis, neque Stipendia sine tributis haberi queunt.

In Detractorem.

Pungis dum pangis, si rides rodis, acutus
Linguae fera hinc gladius rite vocanda tua est

Sirni nem lehet mindenkor.

Solyszor boldognak tartaná az Ember magát ha sirhatna, es ugyan meg könnyebbednék utanna, ha az ő szíbeli keserűségét meg könyvezhetné. ut Poeta

Est quaedam flere voluptas
Expletur lachrimis egeriturqz dolor.

azaz: Vagyon valami gyönyörűsége a sirásnak, es á könyhullatással az szivbeli fajdalom ugyan ki űzettetik.

Pelda Psammeticus az Aegyptusok Kiralya, ki rabságra vitetetvén Cambysestol, midőn látna hogy Kiralyi modon neveltetett hajadon leanyát mint egy hitvány szolgalovat szeme elött vizet hordatnának, es egyebek sirnának, szemeit csak á földre fuggeszti vala, es hallgat vala. Ismét látván hogy Fiát az hóhér kötözve vinné az fövetelre, hasonloképpen csak hallgat vala. De látván jo barattyát [illegible] kiis ugyan halalra vitetik vala, el fakadu sirva, es keservessen sira. Melly dolgot mikor látott volna Cambyses kerde: Mi az oka hogy gyermekit latván halalra vitetni, egy könyet sem ejti, Baratit latvan pedig keservesen sirna? okát adgya, mondván: Fili Cyri; Domestica mala erant majora quam ut possem deflere. at lamentatio amici digna lachrimis fuit qui é tot multis et fortunatis opibus, ad

inopiam

inopiam recidit in extremo limine Senectutis. Magyarul erről mondgyak;

Kusded bubán az Ember inkább sirhat,
A sirással elenkezik á bánat,
Ha á szemben sokaig nem maradhat
A szűkszat vege ugyan meg száraszt

Regiekk halotti Ceremoniajok

Az regiek bizonyos számu napokig az holt testet az földszinen tartyák vala, es szabad vala az Biráló elött kinek kinek vagy dicsirni, vagy gyalázni, szidatzni; es á szerint valo temetessel tanittyák vala elis. Az szép dicsiretes dolgot cselekedett azt tisztességes Ceremoniával temették el. Az ki pedig gonosznak találtatott, erdeme szerint gyalazatosan temették el. Mellyet cselekedtenek azért, hogy az elők serkentessenek az jo cselekedetekre etc. Innen van hogy Themistocles Fejedelem idejében egy huszon két esztendős Ifju, midőn igen bankodnék, kerdik mi volna oka bánatjának? azt feleli: Mert meg semmi jo fajos cselekedetem nem volt, mellyel halalom után dicsirtethetném. Hinc illud:

Vivit post funera virtus.

Ez á szokás á keresztyenyek között sem mult el egeszen, mert az halottat gyalázattya meg [illegible] ugyan Mortuo non maledicteris. Dicsirettel pedig [illegible] van áll, mint az Halotti Oratiok peldaja, mely harom részből áll. 1. Elmélkedése, 2. Elebek [illegible], 3. Világbol valo kimulatasara.

Az regi Romaiak Szokása az Halottak felett.

Az Historiak adgyak elönkbe az regi
Romaiak Szokását, kik között mi kor
meg holt valaki, az földre le tették az
testet, es tulajdon nevén haromszor
meg szolitották, midön p. az halott sem-
mit nem szollana, i: hogy szolnnak az holt
ismet haromszor kialtották: Con-
clamatum est, Actum est. De az
keresztyenek között ha meg hal vala-
kinek kialtyuk Actum est. hanem, Requi-
quiescat. Transiit per mortem ad vitam.
Ez mü elöttünk fekvö N. N. is, nem ve-
szett el, Non est actum. Nem holt meg
meg is szoll, ezt kialtya az koporso-
bol: Hodie mihi cras tibi; Meg
szolit Tegedet N. N. etc.

Preludium Funebre.

AZ Pogányok közöttis igen dicsiretes
dolog volt az tisztességes temetés. Az
Macedoniabeliek semmit nem tartot-
tak nagyobb tisztességnek, mint halottyoknak
tisztességes temetését. Az Aegyptombeliek
ugyan kivált képpen való házat epitettenek
halottyoknak el temetésére, az hova halottyokat
temették. Cyrus Király meg elöre meg pa-
rantsolta vala, hogy holta utan se aranyba
bz se ezüstbz ne zárjak be, hanem csak az
földbz temessék. Az Alexander Annya
Olympias, midön fianak holta utan hallot-
ta hogy meg hidegedett testemet el nem temetteth
volna, keserves szivel mondgya: O fili, In-
qui

te qui Studebas particeps esse Coeli, quanto
desiderare affectus es. Oh szam te ki kivanszs
valo részeltetni az eggyel, melly nagy gyaláza-
tal illettetél. Ha á Pogányok között di-
tsiretes volt á tisztességes temetés, mennyi-
vel inkabb á keresztyenek között. Az
melly keresztyeni munka ebben áll
1. Hogy keresztyeni modon tisztességesen
temessük el á Halottakot.
2. Legyünk rollok jo emlekezettel.
3. Azo koporsojat tölle ne irigyellyük.
Az elsöt ~~mely~~ az Isten meg maga peldája-
banis meg mutatta. Mert Moysest ma-
ga temete el Isten az Moab földen. Deut. 34.
Az regi T.: Abrahamis rendel eggy mást el te-
mettetni; Az Christushis Joseph es Nicodemus
Isten pedig tisztelettel 1. Az fel tamadás-
nak reménségiert. 2. Az szeretetnek meg
mutatásáert. 3. Hogy visszaban bé tellye-
sedgyék: Pulvis es et in pulv.
Az masodik all ebben: Hogy ö felölle
jo emlekezettel légyünk, Mortuo ne Ma-
ledixeris. Szerették ugy ekoztak az Pogá-
nyok jol élni, hogy holtok után ne gya-
laztassanak [illegible] holtok utan holta u-
tan valo ditsiretire gondgyat Régenis
gyönyörködtek az Verseketz, hogy ten hol-
tok utan mit ditsirni, ut superius.
Az Harmadik all abban, Hogy az földet
az szemfedelet, á ruhát, á koporsot tölle ne in-
gyellyük, ne bosszontsuk. Nagy Sandor idejebe
eggy Pelleus nevü fö ember meg ásván Cyr[us]
koporsojat az alljat á tire ez vala irva.
Oh te ember ~~vagy~~ akarki vagy es
akar

és arra után a jöjj, mert tudom hogy
te jövendő vagy. Én vagyok á Cyrus
ki á Persiaiak birodalmát szerzet-
tem, ezt á kis földet mellyel be
fedeztettem, töllem ne irigyellyed.
melyért Pellenist Nagy Sándor megöleté.

Elöttedviselted mind ezeket tehát Úr
azért igen jol és dicsiretessképpen cselekedtél hogy
halottodat tisztességes temetésre vitted.

Tűis Vegyütekezet minden rendű
hallgatók, dicsiretet érdemletek, hogy ez
szomoru halotti gyászba borult házat ma
gatok jelen létével elesittétek, és hogy
az Dávid szavával szollyak, Áldottak
legyetek az Urtol &c. Ennis azért, hogy
haladatlan ne találtassam, tisztelettel
ügyeletes tiszteletire &c. Quod dum
facio Oremus.

Applicatio Funebris

Forditom már szavaimat ez kerek
szivü lelkü kegyes életü megélt Tudós
Lelki-Pásztorra, Nehai Tiszteletes N. N.
Uramra. Vallyon hed az ő életinek
folyását szép rendel egymás után vallo
gattyuk, az ő kivánságát meddig terjesz-
tette, és mi Isteni dolgokra határozta volt
meg. Tartottae az ő kivánságit végnél-
kül valonak? semmi képpen nem. Sőt az ő
kon Uralkodott, az hova elsőbben szár
mazott ő benne az Vera generositás.

Avagy: Terjesztettee az ő kivánsá-
git ez világi jottu, gazdagságok, sok ma-
hánnak

kivánsága? Sőt mind ezeket
sármat, ganéknak vélte, és mint veszen-
dőket semminek itilte.

Miket kivánt hát ebben ez világban?
ő tehetséért á lelkieket, á földiekért az
mennyeieket, az változókért változhat-
atlanokat, az veszendőket mely maradando-
kot, é jelenvalókért jövendőket. Innen
vala hogy meg életének kezdetin ezeket
kivánsága volt az ő szerelme, egész életeket
ezekre fordította, és ezekbe boldog kiva
nsággal mult ki ez világból. Innen
volt hogy mihent Isten az ő tekéntetes szü-
leinek őtet ez világra attá, az ő szüleüs
őtet mindgyárt, mint Anna Samüelt az
Urnak szentelték. Innen volt hogy az
Ur is őtet mindgyárt meganák foglalta
és mely jó idején az ő ifjuságába az ő
Talentumát neki attá, szolgalatjára
hitta, és színe elejbe alitotta. Innen
van hogy miker ez á nagy Ur az ő meg
váltoja látná, hogy az ő szolgalatjába
Mesterségében, öt esztendőkk alatt
hiven forgolodnék, és á reá bizattatott
Talentummal hasznosan keres kednék
allonna eszt mondáneki: Euge Serve
Hü volt az kevésben, és azokáért töbre
bizá őtet, mert meg életet huszadik
esztendejébe őtet az ő Christusa az ő
kis nyájának lelki Pásztoraul adá
hogy eszt oktatmazná, táplálná etc.
az mellyeket melly nagy szorgalmatos-
sággal etc. vitt véghez, mely mond hátnak
sok Ecclesiák, mely mondhattyák tudos in-
Jai

sai, mely mondhattya ez helyben le tétetett
Isten Ecclesiaja, mely mondhattya ez ö Prae-
callo szer. Ebböl lön hogy mikor látná a'
ö Christussa melly hiven forgolodnék, az
reá bizattatott Talentumokkal melly gyara-
polhatnék, ismét másoknakis monda:
Euge Serve bone! Mely kevesen is tobb
biztlak tegedet. Többis bizá, mert tisz-
tit terjesztete, egy annyira hogy nem tsak lel-
ki Pásztorságába hagyá ötet, hanem
lelki Pásztorok Attyává Esperestyévé
rendelé, ezt pedig az ö lelki ismeretes-
és alázatosságáért, mint hogy ez az Ur
superbis resistit, humilibus dat gratiam
suam. Melly ö tisztiben mint vitte véghez
mindnyájan bizonyságok vagyunk. Nem a'
lelki Tanittókat és az Urat örökségin való
Uralkodásban, nem a' maga haszna és tekin-
teti keresésében, nem az huzásban vonásban
nem a' tobzodásban, jo lakás keresesben
az melyet némellyekben, Oh szomoru példa
Siralmason tapasztalunk, hanem az jo
példa adásban, az józan életben, hütben
elmenségben, szeretetben, az igasság ki
szolgáltatásában, és az gyamoltalanok-
nak oltalmazásában. Melly ö kettös tisz-
ti ben mikor látná az ö lloen Christussa
hogy nem hogy el tunyulna, nem hogy ez világ-
hoz ragaszkodnék, hanem annál nagyobb
szorgalmatossággal forgolodnék, és már az
öt talentumokkal tizet keresett volna
nem itile méltonak hogy illyen Abrahami
nagy hittel, Samueli szentséggel, Jonathá-
ni szeretettel fel ékesittetett Patriarcha

továb

továb ez világi nyomoruságot szenvedne
hanem ismét hozzá mastis monda: Euge Serve
Többis bizá, mert életének 60 eszt. Lelki
Past. 39. Esp. 15 eszt esvén, elméjét épségét
igaz hütteben, nem mondom meg halván, hanem igy
kép csendesen csak elaludván, az ö Christussát
lelkét inagatra: Igy lön hogy az Ur az ö alá-
zatosságáért ötet fel magasztalta, és az győ-
zedelmes Szentek közöttében, ötet az győzedelem-
nek zöldellö koronájával meg koronázta
Oh boldog hát ö! mert az ö szomoruságai vi-
gasságra, nyomorusága boldogságra változott
De ö nos infelices, qui tanto viro sumus Spo-
liati, cui aut non nasci oportuit, aut numquam mori
Oh Lelki pásztorok serege! Ime ki fel ö-
alázatos lelkü Esperested az Kapornoki felsö ti-
marokat? Azt mondja az Seregeknek Ura:
Elvészen Judából a' támasz, a' Propheta etc.
Mit mondhattok ez helyben ez Ecclesiabe-
levö Christus hiveinek Nyájacskája. Ime Lelki
tanitto igaz Pásztorod, mely hivatalodat kerestek
nyaz Kapornoki felsöti! Ez vala az ki lelki
etellel és itallal táplál vala, ez vala az ki
életen szollásával, hivatalyával, jó példá-
adásával etc. ki tiket mi féleképpen tanit vala
ez vala az ki szomoruságtokban vigasztal vala
ez vala az ki betegségtekben látogat vala, ez
vala az ki haldoklók órájában bátorit vala.
De oh szomoruság és szerentsétlen kár! már
tölle meg fosztattatok. Pásztor nélkül árván
maradtatok. Hol vattok árvák, özvegyek
ime gyamoltalanok vattok, gyamolatok az
Kapornoki felsö ti. Hol vattok szükölködö sze-
gények, elhagyott szomjuhozók, ime táplálo edes
Attyatok az Kapornoki felsöti.

6

30

Meg szegte ez az ö kenyerit az éhe-
zöknek, italát attá az szomju'hozónak,
ruházattyát az mezitelenneck, de
azt bonus Doctor quid justerat ore.
de nézd, oh siralom! im már ez adako-
zo kezek el hültenek.

Tiszt. Urad édes Házas társa. Ah
ah! vigasztalnáálak, de enyemeket is velem
edgyütt el fogott az szomoruság. Ime fé-
nyes Csillagod, az kincs-vitéznál teked
szerencsésségben, mindenjoknak felyebb
kedvesre kedves élet, a te kedves férjed
az koporsoba fekszik. Ez vala, az ki
nek világánál, lelki gyönyörüségeidet érezd
dessegdz, kü bánat nélkül békességben
egész életedet gyönyörködtél. Ime fényes
csillagod meg homályosodott, fényes na-
pod elölled setétségbe rejteződött, fejed
nek ékes Koronája el esett, árvaság-
ra özvegységre maradtál Atyád nél-
kül etc.

Halljátok T. Ur Árvai, Fiai s Leányi
Ime szerető édes Atyátok az koporsoba
fekszik, Ime fényes napotok homály-
ban borult, amaz ki rajtatok szána-
kodo szemeit bé hunyták, amaz ki
tekét táplálo kezek el estenek,
azt tehát most lette Jeremias amaz
keserves Siralmát. Árvák lettünk. elesett
az mi fejünknek ékes koronája. jaj
s mely szak jaj immár mü nekünk.

Nem

Nem hallod már soha többé a lelki
vigasztalásnak szavát Istennek ezt hely-
ben levő Házagsága. Nem látod
édes férjednek az ö orczáját édes
hitös társa. Nem várhattyátok az ö
oltalmát, segittségit édes gyermeki.
Mert ö immár el ment azon az uton
mellyen soha többe vissza nem tér ki-
hozzátok.

Nem szomoritlak tehát, erzitek hogy
szomoruságtokot, hanem vigasztallak titeket
mely édes hitös társa, gyermeki, jo akaroi
Mert életének meg elégelt kor ab, Isten- embertek
elött valo kedvességetek mult ki ez világbol.
Mert Istentöl neki adattatott tetszés szü-
veknek igazán végezteteleikben mult ki etc.
mert el megérett éptségében, házának el
rendelésében mult ki. mert jo hitben nagy
buzgan, lelke szerencsességében mult ki. Mert
nem holt meg hanem csak el alutt.

Mivel penig ez T. Ur tetemei már meg
hültenek, tehát kü hozzátok valo szolgá-
lattyát is muttathattya, hanem Istent min-
gyá Aldgya meg etc. Ö Te néked férje
most mondgya: Az Ur tengyá veled etc.
Ti néktek gyermeki etc. Vobis Auditores
Aldottak legyetek az Urtol etc. Azért
az mi már tisztetek, az mellyel tartoz-
tatis is végetek végbez szolgálatok képpen
hogy meg hallgassa amaz tessék gyö-
nyörü szoltat. Ergo leve etc.

Amen

Alia Applicão Funebris

Nem térhettek tovább K. H. hatzkas sza-
vaimmal, szavad altal mutattam szavaimot
e' jambor szolgalo kegyes életü, eleténeh jobb
korába ez világból ki mult Nehai N. N. Uram
ezzeis mind e' egyházis be borult házra. Hogy
ha meg gondolljuk ez házad regi boldog alla-
pottyát, es ezekis mind egybe vettyük mostani
boldogtalan sorsával, ugy tetzik mint ha a'
természet minden erejet egyedül ez házba
akarta volna mutogatni, mivel hogy mind
nyomorusag ... es változásoknak talam tsak
ez házat tette volt fel ~~[illegible]~~ Centrumanak
czelyanak. Vajha Democritus az kitet-
ty es eletet nevetessel töltötte, ez házatis bol-
dog allapottyába lathatta volna, melyen örü-
lhetett volna. De ha mostani boldogtalan
változását szemlélhetné, szemyü ...
lását, ha erthetne miképpen az kesergü ha-
lal jeles fejeit, oszlopit, gyámolit el kor-
ta, es mint a' kedves szölöt egy szatra, ha szem-
lélhetné hogy egyetlen egy gyermekét az melly
még hátra vala, es ime most e' gyaszos kopo-
porsoba tesszük, el hittem hogy termeszetet meg
változtatván Heraclytussal sirni kezdene
es sirva töltené el eletét. Oh minden boldog-
talanságnak kertelen változo sorsa! Oh Tigris
tejen nevelt gonosz szerentse!

Nem elég volte házadnak illyetén ha-
lálát szenvedni, ez háznak minden gazdag
sagit ... hamvi. Nem elég volte ez ha-
zat mindenen oszlopitol, nagy emlekezetü
jo Uraitol, jeles ifjaitol meg fosztani? Miert
hogy

hogy birtak ez egyetlen az kedvesét, ...
hogy még virágzo korába ingy koporsojaiddal
életeinek fonalát el metszetted? Miert hogy
sem gyámoltalad edes Annyát, se kedves hütös
tarsát, se neveletlen kisded árváit, sem-
mit az könyörülél? Miert hogy örömökben
siralomra, vigasságokot keserves gyászra fordi-
tád? Oh ember életinek rövid volta! Oh ke-
gyetlen halálnak telhetetlen gyulalja!

De fordítom szomot, mert jollehet az
termeszet sok keserüseget keserveivel okozta
ez házat, es mostoha kegyetlenséget mutat-
hat ebben mis hogy ez egynekis az kedvezett
hanem véletlen az elöt közül ki vágta, mind
az által mutatta jo kedvétis ez jó Urunkhoz
mert jo hirre nevere nagy gongya vala. Szüle-
tett nagy meltosagu Atyatol, Annyatol &
kevere kedves gyermekeket, az kik edes
Attyok meg hidegült tetemit keserves
szemlélik.

De ó szerentsének ah hatalma sorsa
mint leg kedvesebbe élne kedves társának
alter moruit et animam perdidit ipse suam
Nem láthatod soha többé.

Meg el azert kérésseink e' siralom-
nak völgyetöl az örök életre Amen.

In Raptorem Libri

Visceri Raptoris ligno pendere timendum ...
... damnatus ... depopulentur aves

Alia Applicatio Funebris

Nem terhellek tovabb K. H. hoszszas sza-
vaimmal, hanem altolmutatom szavaimot
e jambor Istenfelö kegyes életü, eletének jobb
korátz ez világbol kimult [illegible] N. N. Uram
eszesmind e gyászoz be borult házra. Hogy
ha meg gondolljuk ez háznak régi boldog al-
pottyát, es eszesmind egybe vettyük mostani
boldogtalan sorsaival, ugy tetzik mint ha a
természet minden erejét egyedül ez háztol
akarta volna mutogatni, mivel hogy mind
nyomoruságot es változásokat tulajdon
ez házat tette volt fel ~~[illegible]~~ centrumanak
czelhanak. Hajdan Democritus az kinek
ly es elett nevetessel töltötte, ez házat is bol-
dog allapottyábz lathatta volna, mellyen örü-
lhetett volna. De ha mostani boldogtalan
változását szemlélhetné, keserü siratta
lásat, ha erthetne mikeppen az kesergö ha-
lal jelet fejeire, oszlopit, gyámolit el hor-
ta, es mint a kedves szolót ugy hatta, ha szem-
lelhetne hogy egyetlen egy gyermekét az mely
meg hátra vala, es ime most egyszer kopo-
sobz teszik, el hitt lem hogy természetét meg
változtatván Heraclytussal sirni kezdene
es sirva töltené el életét. Oh minden boldo-
talansagot szerzö változo forsa! Oh Tigris
tejen nevelt gonosz szerencse!

Nem elég volte hazanknak illyekel hato-
rodott Atyaitol, ez háznak mind az ar-
hajitotta hunni. Nem elég volte ez há-
zat mind az oszlopitol, nagy emlekezetu
jo Uraitol, jeles tiszteitol meg fosztani? Miert

hogy

hogy tartatok ez egyetlen egy kedvessel, Miert
hogy meg viriczdo korát ugy párjaiddal
életinek fonalat el metszéd? Miert hogy
sem gyámoltalan edes Annyan, se kedves hütös
társan, se nevelettlen kisded arvain, sem-
mit nem könyörülél? Miert hogy örömökot
siralomra, vigasságokot keserves gyászra fordi-
tád? Oh ember életének röviddolta! Oh ke-
gyetlen halalnak telhetetlen futalja!

De fordittom szomot, mert jollehet az
természet sok keserüséget kedvesével hatta
ez házat, es mostoha kegyetlen szívét mutat-
ta ebben is hogy ez egynek is kedveset
hanem veletlen az elöt közzüle ki vágta, mind
az által mutatta jo kedvét is ez jo Urunkhoz
mert jo hirre nevre nagy gongya &c. Szüle-
tett nagy meltosagu Atyatol, Annyatol &c.
kevéssé kedves gyermekekkel, az kik edes
Attyok meg hidegült teteminit keserves
szemlelik.

De os szerentsenek akkorat [illegible] forsa
mikor leg kedvesebbé lene kedves társával
alter moriut et animam perdidit ipse suam
Nem láthatod soha többe.

Meg el az ert [illegible] e siralom-
nak völgyeiböl az örök életre Amen.

In Raptum Libri
Visceru Raptoris ligno pendere hiemem [illegible]
[illegible] ac veres depopulentur aves

Y

Ez vilagi jo szerentse
veszedelmet hoz.

Vajha eszebe vennék az emberek ha ez vilagi uraság Speciosa Miseria. szép nyomoruság. Vajha ertenék hogy földi meltoságok, es nagy állapotok, Aureae Compedes, Arany bekok! es lanczok, mellyel veszedelemre vonatt az emberek, bezzeg senki ez vilagi uraságot ustölni nem vonna, senki ezeket nem kapna, söt nehéz volna az üres szekehez, kiralyi koronának alá embert talalni. Mert felette nagy veszedelmek vadnak ez vilagi dütsösegekhez terettes kolliog allapotokhoz. Igen Sokan ugy járnak mint David, ki szent es tökelletes volt alatson rendiben, de Parazna es gyilkos lett kiraly séghez. Prosperitas Stultorum perdet eos Prov. 1. 32. Az jo szerentse elveszti az esztelenek[et]. Mint az kik magas helyen járnak, el szédül az fejek es le esnek. Ezt nem Sokan ertik, azert kérd Istentol kaszdagsagot &c. de levél könyörögh ugy mint Salomon. Prov. 30. 8. Gazdagsagot ne adgy &c. Mellyel jelsti, hogy ez vilagi jo allapot el felejteti az emberrel az Istent.

Judas Iscariotis Origo et Vita ex Legenda Papistica

Fides tamen penes Lectorem esto.

Fuit quidam vir in Jerusalem, nomine Simon, et ejus uxor Libore nuncupata, quae vidit somnium, quod filium flagitiosum pareret qui totius gentis Judaicae perditionis causa existeret, quod viro suo cum gemitibus retulit et ecce procedente tempore se gravidam de suo marito percepit, et tandem pariens, hunc filium timere coeperunt parentes, et quid facerent de eo cogitare. Unde horrentes occidere filium, nec volentes eum hinc sui generis destructorem in fiscella quadam ipsum mari exposuerunt, quem fluctus ad Insulam Iscariotis propulerunt, a qua Insula Judas Iscariothes appellatus est. Regina autem illius loci, cum spatiaretur ad littus maris, videns fiscellam jactari a fluctibus, ipsam fecit extrahi, et aperiens vidit puerum elegantis formae, quem secreto teneri fecit et se gravidam simulavit, quae antea liberis caruerat, tandem filium hunc peperisse mentita est et Princeps ac Plebs terrae laetantur. Tandem eadem Regina de Rege verum filium peperit. Cum autem utrique crevissent pueri ad invicem saepius colludentes puerum Regium Judas crebrius laedebat, et ad ploratum cogebat Regina hoc molestè ferens, verberabat Judam, quem sciebat alienum, frequentius. Qui cum non desisteret ab injuria pueri Regii

tandem

tandem res per Reginam aperitur, et Judas
non verus filius Regis invenitur, quod vehe-
menter erubescens Judas, occulte puerum
Regium occidit, et latenter aufugit, et ve-
niens Hyerosolimis, Pilati Curiae mancipa-
vit se ipsum, et quoniam Similia Simi-
libus complacent, Pilatus illum cum meis
suis moribus coepit charum habere, unde ipsum
suae curiae praefecit. Quadam autem die
Pilatus de suo palatio quoddam pome-
rium aspiciens, pomorum desiderio vehe-
menter capitur, quod pomerium erat Si-
monis Patris Judae. Illuc ergo Judas
missus insilit, et velociter poma carpere
coepit, interea Pater advenit, sed nec Ju-
das quis esset Pater, aut quae Patria sua
fuerit, sciebat, nec ille Judam agnoscebat.
Unde cum Judam poma carpentem inve-
nisset, jurgia contentiose, et verbera mutuo
inferentes, Judas Patrem in cervice lapide
percussit, et occidit, et poma deferens Pi-
lato, quod acciderat enarravit. Jam au-
tem die inclinante, et tandem altera die
Simon mortuus invenitur in Pomerio
et subita morte praeventus putatur.
Unde Pilatus omnes ejus facultates Judae
tradidit, et ejus Uxorem Liboream eidem
in Conjugem dedit. Tandem post tempus
quadam die, dum Liborea suspirasset
graviter

graviter, et Judas Vir ejus quid haberet
interrogasset, illa respondit: Heu infe-
licissima sum Mulierum! quia infantulum
meum maritimis fluctibus submersi, et virum
meum mortuum inveni, et Pilatus mihi
dolorem superaddidit, cum tibi me invitam
copulavit. Cumque illa omnia enarrasset
de infantulo, et Judas quae sibi acciderant
retulisset, inventum est quod Judas Patrem
occidisset, et Matrem in Uxorem duxisset.
Poenitentia igitur ductus, Dominum Jesum
adiit, et veniam delictorum imploravit. De
osztán még vele jól tett édes Mesterekhi
el árulta, és el ment, mely miatt kétségbe
esett az ő sok bűnein, magát felakasztá-
ván, maga lett magának Hóhérra.
Lássa ki-ki hiszi, de én nem hiszem.

1 De Divinatione

Discant omnes non aliud Dei verbum
credi debere, quam quod in Scripturis continetur.
Cum enim in his certa et absoluta credendi atque
vivendi regula proponatur, inexcusabilis
stultitia, vel etiam execrabilis curiositas
est alias revelationes expetere. Itaque
constitutis omnes rationes discendi, quas atque
Scripturis institituendo. Fuerunt hae omnibus
seculis infinitae, et multum inter se diversae
Inter Gentes artes Fatidicas Persas sapi-
entes, quos illi Magos dicebant, primi pro-
fessi sunt, inter quas antiquitus sex fere
Species 74

Species fuerunt, videlicet: Necromantia, Pyromantia, Aeromantia, Hydromantia, Geomantia et Chyromantia.

Necromantiâ utebantur qui ex defunctis rescire volebant rerum eventus, et illi aut Spiritus defunctorum, aut etiam eorundem corpora excitare se profitebantur, à quibus de omnibus admonerentur. Exemplum hujus apud Lucanum habetur, ubi Erichto Thessalica mortui hominis cadaver excitasse scribitur, quod belli civilis eventum Pompei filio ex ordine recitavit, et tantus hujus artis usus fuit, ut in Populo Dei tandem locum habuerit, ut Saulis historia testatur, qui Samuelem excitari voluit per veneficam, ut ex illo disceret belli eventum cum Philisteis.

Pyromantiam dixerunt divinationem quae per ignem fit, dum fulgurum, fulminum, aut aliarum impressionum ignearum vis investigatur. Quo et Tonitrua referri possunt, quae Latini homines felicia putabant si à sinistra parte audirentur ut licet in hoc Ennii versu observari: Cum tonuit laevum bene tempestate serena

Aeromantia erat quae ventos, aeris volatus, insolitas tempestates, et alia hujus generis observabat.

Hydromantia circa aquas versabatur.

Chyromantia

Chyromantia ex lineis quae in manibus visuntur inspectione homini sua fata vaticinabat. Accesserunt posteris temporibus infinitae aliae Species: Aruspicina ~~[illegible]~~ Sortes Praenestinae, Oracula omnis generis, quibus Sathan infelices gentes multos decepit.

Nostro autem tempore in hoc ordine primum locum iis debemus qui Astrologiam profitentur, tanta audacia, ut hominis vitia et virtutes, vitam et mortem, ad haec regnorum motus et mutationes, imo ipsam quoque Religionem Astris subjiciant.

Damnantur hi omnes per legem Dei Deut. 18. Esa. 47. Mich. 5. Hodie Scripta sunt, quibuscunque nos Saxe recesse est.

Genelogia Hungarorum à Noë usque Geiza Regem Hungarorum.

1 Noë. 2. Cham. 3. Chus. 4. Nimrod. 5 Hunor. 6 Bor. 7. Damar 8. Keleed 9 Keve. 10 Kear. 11. Beller. 12 Radar 13 Othmar. 14. Farkas. 15 Bondofard. 16 Buker. 17. Csanad. 18 Rudli 19 Bezhur. 20 Mike. 21. Miske. 22. Ompud. 23 Kulcse 24. Levente. 25 Leel 26. Zamur. 27. Zambur. 28. Bolug 29. Boczu 30. Zoltány. 31. Blrend. 32. Kadicsa. 33. Ompos. 34 Ethei 35. Kemein 36 Turda. 37. Bendeguz 38. Attila. 39. Csaba 40 Ed. 41. Ugek 42. Eleud. 43. Almos 44. Arpad. 45. Zoltan 46. Toxus. 47. Gejza.

Diaeta.

Az eczen étel nagyobb kültséges,
Termeszetnek kevés igy egésséges,
Hanem [illegible] étel erös munkást keres,
Barom [illegible] étele negy szeres.

Vitam sic disponito.

Pone metretam, Pani mensuram
Dives eris.
Tene te calidum, Comede parum,
Sanus eris.
Time Deum, fac bonum
Salvus eris.

Judas Iskariotbes eredeti
élete és Halála magyar Ver-
sekbe foglalva per me Franciscus
Arkos. Pastorem pro nunc Sz: Mi-
halyiensem [illegible]
[illegible]

Világhoz vezzadott [illegible] bolondságát,
Haharád [illegible] rut oktalanságát,
Egy peldáz ammak utalatosságat
Im eladbzadom [illegible] undokságát.
Czélul ebben teszem Iskariot Judást,
Az ki el arulta amaz nagy Messiást,
Hogy az ö peldája kad [illegible] meg
ne lassan ~~[illegible]~~ [illegible] kárhozást.
Jerusálembe volt Judás nemzö Attya
[illegible] volt az neve, [illegible] Liborea
De Judás lett ördög utálatos fattya
Miatta sok keblét [illegible] ördög hagyattya
Liborea [illegible] gonoszságát
Hogy olly [illegible] kiki gonoszságabe
Mindent

Mindent fel prépár [illegible] Országabe
Uránek beszélli s-[illegible] ö magabe.
Ebl Liborea Urátol terhebe,
Ez [illegible] Judást szülni [illegible]
Ki hogy élé hoza [illegible]
Mind [illegible] elmébe.
~~[illegible] magukra~~,
Hogy [illegible] tarthat fel az magok fejekre,
Mert [illegible] egész nemzetekre,
Sőt [illegible] a tengeri [illegible],
Hogy bünnat ne [illegible] kegyelmekre.
Csak hamar egy [illegible] kimjalad,
Abbe Judást adák a Tenger [illegible],
Ö magok magokbe ~~[illegible]~~ de [illegible],
Ez dologbe [illegible] mondanak.
Az Tenger [illegible] Judás [illegible],
[illegible] az kéktöl üzettetik,
Mint [illegible] kergettetik,
Egy [illegible] sziget melle végre ki [illegible]tetik
Ezt neveztik Iskariot Szigetének
Trojábul van eredeti nemzetének,
Troja romlásátul addig [illegible],
Az [illegible] végre oda [illegible].
[illegible] király [illegible] ez sziget Urának,
[illegible] pedig [illegible],
De [illegible] az [illegible],
Mivel [illegible] magtalanságának
Ekkor a királyné meg- mulatásra,
Ki mene, [illegible] magát sétalásra,
Tenger partyan [illegible] Sásásra
[illegible] maját [illegible].
Lattya ott [illegible] egy [illegible]
[illegible] egy [illegible],
Benne [illegible] s-mellette egy [illegible],
Melly [illegible] magabe [illegible].
En [illegible]nak [illegible] királynak
Fia

Ha voltan ~~[illegible] valaaz [illegible]~~ [illegible] el [illegible] valjeat

Azert ~~[illegible]~~ szerentsere hejrarr találnak

Ez két szaz tallerert fold[illegible] ~~[illegible]~~

Ezt pedig [illegible] azert [illegible] az fejéhez,

Hogy soha ne jusson többe nemzetéhez

Az elsőt pedig [illegible] vessi a kezéhez,

Szivesebben lásson ez kitsin gyermekhez.

Látván az ~~[illegible]~~ [illegible] édes tekintetit,

Ezeket mind tsudálván meg történt esetit,

Az írástol értven királyi nemzetit

Fulgosius nevre ada ő nevezetit.

Mindjart parantsola [illegible] Dajkának

Egy kevés ideig [illegible] neveltetetek,

Maga már hogy [illegible] [illegible] hirdette

Az királyi [illegible] [illegible] orvendeztetése.

[illegible] [illegible] tetzete hogy már szült

Tsudással a Dajka [illegible] oda került,

~~Az király ezt értvén szive igen örült~~

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

~~Hogy uj királyt adott [illegible] [illegible] [illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

~~Ennek [illegible] az [illegible] Országaiz,~~

Az király parantsol hogy birodalmaiz,

Valahol [illegible] egész Országaiz,

Az [illegible] [illegible] el szabadságaiz

Jelő lén királyi [illegible]

Fia születésit akarja tisztelni

Egész Uri rendit vígan vendégelni,

Elve az egész nép [illegible] vendégelni,

~~[illegible] hogy [illegible] [illegible]~~

Király [illegible] mivel illik élni.

Jel[illegible] az egész nép az ebédis kész [illegible],

Az [illegible] az étek meg [illegible]

Azert nagy pompával [illegible] [illegible]

De a király [illegible] [illegible] [illegible] egyedül.

Az Uj király kert [illegible] [illegible]

Is

Jó királyfi gyolcsot [illegible] mondanak

Szép ajándékokat az után adának,

Mellyik adhat többet ugyan meg [illegible]

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~

Elvelen ideje ez nagy vendégségnek

Elegetis tevén az szép tisztességnek,

Jókat kivánnak az királyi felségnek,

Onnat el oszlának és haza menének

Im már tsudás jutott az királyfi fejére

Csudálatos képen [illegible] nagy [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] illy nagy [illegible]

Vége de változik [illegible] jut nagy [illegible]

Mivel ez után ujab hír érkezék,

Melly uj örom királyhoz [illegible],

Régi [illegible] [illegible] [illegible] következék,

Gyermekinek száma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Mert [illegible] [illegible] Királyné Urától,

~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ Egész Országától,

[illegible] tisztelteték

Igen [illegible] Uri Udvarától,

Királyképen [illegible] [illegible] [illegible]

Egy szép Fiat szüle [illegible] tele,

Melly ő magánakis [illegible] volt [illegible]

[illegible] [illegible] ezt már [illegible] [illegible] [illegible]

Immár [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Uj örömet hozott ennek születése,

Az királynakis lőn ujab végezése,

Hogy az [illegible] [illegible] Uri tisztelése,

Urak által legyen [illegible] nevezése

[illegible] Uri neve [illegible] [illegible] lőn

Királyi nagy pompás vendégsége lőn

Mind ajándékot ada [illegible] [illegible] [illegible]

Hogy [illegible] aranyra [illegible] mind [illegible] [illegible]

Az [illegible] gyermek immár együtt neveke[illegible]

De [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Az [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Veni, [illegible], [illegible] egy [illegible] [illegible]

Az

Az Kiralyne ezen igen busulodik,
Ez dolgon magaban igen hanyolodik,
Judastol [illegible] menyi [illegible]
Illy nagy boszuszegon [illegible] gondolkodik
Judast [illegible] sokszor erös vesztseggel
Inti hogy ne legyen ollyan engedetlenseggel,
Viselje ö magat [illegible] kisebbseggel
Hogy ha akar élni emberi beketseggel,
De semmi hasznu nints Kegyes intese nek
Csak mig melle ferhet Kiraly kisdedgyek
[illegible] s- gondot hoz Kiralyne fejenek
[illegible] hogy [illegible] szivenek
Az Kiralyne ismet erössen busula
Judas ellen erös haragra indula
Szive busulasan ugyan meg buzdula
[illegible] ellene mozdula
Tudode honnat jöttél gonosz Istentelen,
Nem en gyermekem vagy ~~[illegible]~~ temerdek embertelen
Vizben talaltatak hegyedet veletlen
Miködön nem ez vagy s [illegible] istentelen
~~[illegible] udvaromba hat en mar ne lassalak~~
Azert udvarombol mindgyart takarodgy
Amber ~~[illegible]~~ takarodgy
akarhova de [illegible]
Nem [illegible] ~~[illegible]~~ busulj s- akar haragudgyal
~~[illegible] hogy Kiralyne edgyszer mostan [illegible]~~
De innet el ballagy tovább itt ne lassalak
Az szep s- edes intes ha neked nem kellett,
Inkabb erestetted el a füled mellett
Ha elmed volt neked ollyan ördöggel bellett
Nem erezzel tobbet itt a [illegible] felett.
Judas hogy ez szoltt halla el tünodek
Az Kiralyne [illegible] elajula,
Nem tudgya mit tegyen igen meg busula
El meneszt illyen gondolat indula.
Tizennyolcz esztendöm tudom hogy el [illegible]
[illegible] dolgom de meg mostan [illegible]
Semmit [illegible] meg [illegible]
Sot [illegible] vezett mostazert [illegible]

Koszszu nagy dolgom igazan meg vallom,
Orszagat [illegible] nem talalom,
Közel jött en hozzam jol latom halalom,
De mig el erkezik majd [illegible] allom
[illegible] az Dajka kazatz
Hat a [illegible] apostolyajak
Az Dajkain miert volt be [illegible]
Kedves [illegible] szandekatz
Az Kisded ártatlant ragada kezeke
Meg fojta s- meg ölé az Istentelen,
Asmodeustol [illegible] esztelen,
Szyramesi [illegible] embertelen.
Nagy [illegible] s- [illegible] elobb álla,
Szamtalan sok kinttel az [illegible]
Mellyet a Kiralyne [illegible] meg halla
[illegible] meg hala
Indulának [illegible] es [illegible]
Kialtyak meg ölte a Kiralyfit Judas
[illegible] jut ez a nagy hir hallas,
Nints [illegible] semmi haza [illegible]
Az Kiraly parantsol [illegible] mindenfele
Judast valahonnat hogy hozhassak ele,
De mellyek magat [illegible] tele,
Mert elszokött Judas s- eleb [illegible]
Mely [illegible] az Judas [illegible]
Kedve [illegible]
Gondolkodik mene [illegible] Kiralya
~~[illegible]~~
[illegible]
Végre ki erkezek [illegible] Orszagara,
Kerdezi hol talal [illegible] Kiralyara
[illegible] erdemes [illegible]
Pilatusnak mondgyak [illegible] udvarara
Mindgyart el indula ez [illegible] hallasara,
Pilatushoz mene be udvarlasara,
[illegible] talala [illegible]
Talala itt a [illegible] polgyara.
Pilatus ö latvan igen meg [illegible]
Maga elöt [illegible] ismere
Hazan Prefectus [illegible] mindgyarast tetete,
Mint [illegible] magaval etete

~~[illegible] egykor [illegible] Judas [illegible] tölt~~
Az [illegible] [illegible] [illegible] bűnben [illegible]
De a mellett arany tölcsérvarrot is öltött
Mert ottan a [illegible] [illegible] el tött.
Betsülleti nagy van mindenek uralják,
[illegible] [illegible] az uralis vállják
[illegible] [illegible] masokis jovállják,
Az ajtajat [illegible] [illegible] állják.
[illegible] [illegible] egykor a palotán,
Vigyaz az palota nagyobik ablakán,
Almát lát egy kertbe pirosliк az ágán
Ugyan ki indula annak kivánságán.
Mindgyárt elmegyen oda [illegible] Judas
Mivel [illegible] [illegible] [illegible] másnak,
Nints ideje, mondgya, most az alusznak
Az után [illegible] magának jót [illegible]
[illegible] sebességgel Judás oda juta,
De kie az a kert mindeddig [illegible] tudta
Az [illegible] Simonis az kertecskébe juta,
Kérdi ott mit keres? ki szabadit rotta.
Judás [illegible] gondolja hogy ez volna Atyja
De [illegible] [illegible] tudta hogy Judás ő Fia,
Judas azert [illegible] hertelen egy tsapja,
Hogy mindgyárt le esék fejéről kalapja.
Barátom, Simon szól: Mit keresel mas hozod
Az én jószágomon miert tolvajkodol.
Mert [illegible] [illegible]: vele miert [illegible]
Egyben [illegible] latom hogy vagy adol.
Mit [illegible], Judás mond, [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] hogy én vagyok egy nagy [illegible]
De a te [illegible] [illegible] majd el [illegible]
[illegible] velejet [illegible] [illegible]
Egy követ [illegible] a nagy hirtelenséggel
Simonra [illegible] [illegible] mergességgel,
~~[illegible]~~ [illegible] fobe a [illegible] sebességgel
Ugy hogy [illegible] ole ejly nagy [illegible]
Egy [illegible] [illegible] ekeбb [illegible]
[illegible] [illegible] de semmit [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] nem viseltetett.
[illegible] tzigarz [illegible] Kirallyának neveznek.
[illegible] hogy Herod[illegible] nem elegedett ha-
Azzal Herode[illegible] [illegible] fosporlende: kö-
[illegible] meg az Or[illegible] [illegible] öles meg [illegible]
[illegible] 40 jeles [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] az kik An[illegible] gomistal tartották es
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ölton
[illegible] [illegible] [illegible] altathattak az Anti-
[illegible] valahol [illegible] [illegible]
gomistak, oly nagy [illegible] [illegible] hogy
minden nap [illegible] allatra az [illegible],
hogy az meg ölettetett holt testek közöt va-
[illegible] Antigomistak az [illegible] elevenen
[illegible] vitettenek

Emberi Termeszetnek gyarlosaga.

Natura omni animanti [illegible] Mater, soli ho-
mini noverca est inquit Plinius: A Ter-
meszet, minden allatnak edes Annya, csak
az Embereknek mostohaja. Mert az oktalan
allatokat az termeszet mingyart szülletesek
utan labokra allattya, az madarakot rö-
vid üdöre szarnyokra neveli, es nenekhez
illendö tagokkal fel fegyverkezteti; mellyek-
kel mind eletekre szükseget kereshetik s mind
magokot oltalmazhattyák. De az Ember mind
[illegible] maga eleted keresere, s mind egyeb [illegible]
[illegible] ellensegei ellen valo oltalmazasra s
mind egyéb szükseges dolgaira a' termeszet[illegible]
[illegible] [illegible] boldogtalan es nyava-
jas: Ugy hogy az ki mindeneknek Ura es fe-
jedelme, es az [illegible] termeszeted törvenye sze-
rint nyavalya nelkül boldogul kellene elni,
most az [illegible] rabsaga miatt, az termeszet[illegible]
mostohasaga ellen az [illegible] [illegible] [illegible]
hallás, tapasztalas, kostolas, illato-
zas [illegible] [illegible] es probai altal, az okossagot
nesteres [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Aegyptus [illegible] [illegible], akarvan meg tudni
[illegible] [illegible] [illegible] az emberi termeszetnek el-
sö nyelv, ekkeppen probalta meg: Ket gyermeket
egy vadon erdön [illegible] pasztorra bizott,
meg

meg ... ., hogy h
zajok ne ... . hanem az
Kerekéllel ... . a és nevell
hajom estem ...... alva az
mahol az kr...... galatajn
be Viteztel e... lessz nem
nak hallani, ... em Kerle
don Itali esti mindgyaly: Rec
Hemdentudicit.

Dyctis

Ez volt az Trojai hadnak elsö le ir-
á kis Idomeneussal a Cretabol Hel-
lé nagy éval ol mert ez hadba, és kez-
tül fogva mind végig, mint Vitézs fen
az hadakozást le irja hárs fa táblán
és mikor ez hadbol haza jött hele
órájan egy ón ládába zárata a kön-
vet, és meg hagya hogy i vellé el
temessék. Azutan két ezer esztend-
vel Nero Császárk tizenharmadik
esztendejébe Creta szigetib nagy fö-
ldindulás lön, melly miatt a Dyctis k-
porsoja kezé hasadott vala hogy azt
látta ki lánzanék belölle, egyszer tri-
ner szerént némi némi mezei Pásztor-
rok ott el menten és a könyvetök ha-
tárát szemlélten reá akadtak az ón lá-
ra altival kincset benne lenni, és el-
dát vivék a Földek Urához Eupraxidas-
hoz, a ki mindgyárt küldött Rutiliu-
Rufushoz, ki akkor nevezett Tisztarta-
ja volt Cretaba. Az Tis... Ládát
nyitvan a könyvet ... ...dala, don-
tate olvani, és k... Romába
Császáraihoz. Mikoron ezért Néró el
vivé-

...tóvé a könyvet ... mindgyárt tolmácso-
kot keresetett és ... örögnyelvel fordítot-
ta, ki Deákul ...rgiatus Septimius tol-
mácsola.

Az Historia... ...il vezét a Pogány Hi-
storicusok közö... leg elsö volt Dyctis,
ki vizzai meg ... hogy Aeneas árulta
el Troját, el ...dán az hadakozást,
illyen álmokságot gondolt, hogy Ulysses-
sel titkon végezni, hogy a Trojaiak min-
den hadi költségeket meg adgyák csak
el mennyenek alolla: Aeneas Pryamusti-
nek Vövé, hogy a Görögökel egy nagy
fa lovat készíttyenek az hadakozásnak em-
lékezetére, mellyet a Trojai Templomba
helyhezteltessenek, meg lévén a frigy kö-
zés közöttök Priamus a summa pénzt meg
adgya a Görögökk; az Görögök is olly
fa lovat csináltanak melly a Trojai kapu-
be nem fért. Az Görögök Tábora mind
haza oszla, de Ulysses válogatott
Vitézekkel Tenedus szigetiben álla mi-
...... erejével, az Trojaiak pedig egy
kö falt le rontván hogy önnönmaguk bévon-
nék az lovat az Városba, és szekárra
kelve tobzodásra adták magokat; Aene-
as pedig egy Sinon nevü vitéz el...
...... adta jelt a romlott kö falon,
mellyen a lovat bé vonták vele, a Gö-
rögök is azzon azon részen meg vivék
Troját.

Az Görögök felöl pedig hadi ékes
győzedelmességeket költöttek az
Poétak, hogy azt fa lovat vitézek-
kel rakván ...lva volna meg.

...dius Fortis.

Ez ... ... olly ... vala, hogy
azt ár melly ... egy ... nyá-
...

val ki pattan

Mil

Egy harmad [illegible] [illegible] pénz-
dig Lehelleri nélkül [illegible] [illegible] ökle vel egyen
ütvén.

Boton

Ez olly nagy erővel [illegible] vala hogy mi-
ot Magyarok Constantinápoly várát, bé
szekerczéjével a Várnak kapuján olly n[agy]
vágást adgy be kin öt esztendős gyermek
be hetett.

Heliogabalus.

Ez Császár egy kor Romát akarván m[eg]
mustrálni az pókokot gyűjtette egybe,
mi ezen másának reá [illegible], így akarta meg
probálni Romát melly nagy város légyen.

Caligula s' Heliogabalus.

Császárok mind ketten, olly igen el merü[l]-
tek ez Világi dücsőségben, hogy [illegible]
az [illegible] Strucz madárok csak a fejek
velejét meg kellett ölettetnek, ezek-
nél annyi [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible], pulykának, publikánnak [illegible]
len a konyhain fel keresztem, kik[et]
csak a [illegible] különb különb fé[le]
drága étkekk kellett készítenni, [illegible]
aranyból csinált edényekkel [illegible]
és tálakkal czifrázták fel ez asztalt,
annyi étkeket különb különb féle drág[a]
gyöngyökkel rakott tálakból ettenek,
a gyöngyöt meg törvén mint a borsot
azzal borsolták az étk[eket] [illegible] mint h[a]
[illegible] a Vitézgörök k[illegible] [illegible] kelni [illegible]
asztalhoz, és mint [illegible] [illegible] nélkül [illegible]
Asszonyokkal fajtalankodni kellett,
és

meg mordvén [illegible] ültek vele asztalhoz
És mikor ki mentenek Szoba fából egy-
nált hajót arannyal és kövekkel meg egy-
pénznek mezítelen Asszony embe-
rek eveztenek; szekereken vala férfia-
kat is negy Asszony emberekkel evez-
tetének.

Amethistus.

Ez igen drága kő, kiről ezinek hogy mi-
kor ember sok bort iszik és azt a köver
költökére tészi, a bornak erejét huzza
ki; meg is felel nevének, mert az gö-
rögök hijják annak; amint Lörze Ma-
gyarul annit részegtelen.

El felejtevé volt Alexander ezt a kö-
vet magához venni, mikor Babyllonban e-
gi bor hivott volna, melly miatt meg is hala.

Xerxes.

Ez egykor születése napját nagy Vendég-
séggel tiszteli vala, a mi volt pedig a Persák-
nak Királyinak bé vett szokások volt
ez, hogy valaki valamit kér a napi
tölle meg nyerni, egy Amestris ne-
vű fő Katona hozzájárul Xer-
xeshez, és Masistesnek feleségét
kéré ajándékon; hogy azért az
Király az Persák bé vett szoká-
sokat ellenne ne cselekedne,
meg engedé, noha Masistes öttse
volt az Királynak, és mikor
Masistes az feleségét nem akar-
ná engedni. Amestris az Xerxes
szolgáival erővel el vitette, és
erőszakra rajta tévén, csecsét,
orrát, [illegible], fülét mellyet mind
el metélvén az ebeknek hányta,
és így bocsáttatá vissza az ő [illegible]

Calcedo.

Calcedonius.

Ez drága követ, ha az ki viseli,
az kedvetlen kedvet embernek
használ örömöm szerzésre.

Domitius.

Aenobarbus[?], azaz ré-
szakállú mondatik, mert az
ja vas, szive ón, tekintet[?] kom
ha az Calcedonius követ ezen
szerzette volna, nem mondatott
na ez az Persáltól [?] felülle.

Hyæna.

Ez fene állat Africában terem, és az
esztendőben kilencszer[?] nőstény, s
változandó szokot lenni természeti-
ben; tudasra[?] valaszt[?] tulajdonsága
vagyon, mikor az embert meg a-
jállalni[?]: mert éjel az pásztor-
nak gunyája között próbálja e
leselkedik, és azott beszédéb[ől]
neveket meg tanullya szép értel-
mesen, és az mellyeket nevét meg
tanolhattya, nevén szólittya,
az gondolatlan embert alkalmas
hogy társa hívja, ki megyen, s
észt sem véssi hogy az Hya-
nának prédája lészen.

Formio.

Volt ez Ephesusban [...] mives Phi-
losophus, ennek tudomásában [...] al-
alkalmatossággal ez két fe-

jedelmek, felől Antiochus és
Hannibal bé mentenek, ő mikor
venné észt hogy az ő tanitása
nem annyira volna az fejedelmek
előt kellemetes, mint egyéb dol-
gokról való tanittás, mingyárt
elmés[?] pedig[?] az hadakozásra,
mikeppen kellyen önnön magokat
viselni az hadakozó embereknek
hogy győzedelmesekké lehessenek, és
véli vala hogy azzal az Királyok
előtt nagy kedvet találna, úgy
vala, mert Antiochus előt ked-
ves vala beszéde, de az Hanni-
bal igen meg tapsolá, hogy ez
olly dolgot tanit nekik, az kit
aszt nem könyvekből, és beszéd-
ből kel meg tanolni, hanem próbá-
ból, és gyakorlásának közepéből, holot
az Formio ne hogy harczon lett
volna valaha, de meg hozzá
való készületet sem látott, hanem
az könyvekből vette annak megtetszését[?].

Borbéllyoknak Romában való származások.

Az Romaiak egész 454 esz-
tendeig nem beretválkoztanak,
nagy hajat[?], se hajokot, se szakállo-
kat [...] [...]n vetettek. Publius Ticinius
hozta [...]ra[...] [...] Romában
az Borbéllyt, de az Romaiak
közöt igen nagy villongás

volt

volt felelé hogy ha köllettetik
beretválni: vagy nem kelve meg vakí-
tani volna embereket életét beretvál
bizny.

Dionysius Siracusanus.

Soha szakállát borbélyra nem bíz-
hatta, még leányi, kik felsőbbek voltanak
ollójokával mind elszedték el szakállá-
de ezekis mindenkoron meg öregedtek
volna, ezekre sem merte bízni ma-
gát, hanem önmaga tüzes üszög-
gel perzsölte el haját.

Mikor kérdezték miért nem bízza
szakállát borbélyra, ezt felelte: Mert
bizonnyal tudom hogy találkoznak
sokan kik a borbélyoknak nagyobb pénzt
meg adnák, hogy torkomat megmetszvén
életemtül meg fosztanák, hogy nem mint
adnék nékik hogy szakállamat elvágnák.

Julius Cæsar.

Mikor ment volna egykor az Hercu-
les templománál, az Nagy Sándor ké-
pét meg látván, azon felettébb nagyot foh-
kodék, és mikor fohászkodásának ok[át]
kérdék tülle, ezt felelé: Oh illetlen és mél-
tatlan dolog: Alexander harmincz eszten-
dős korában, melly időben én is vagyok,
egész föld kerekségét meg hódoltat-
ta vele, a Babyloniának nagyot nyugo-
lomnak adott. Én penig ez ekkedig szerint
Romában, mind ez ideig is semmi olly
dolgot nem cselekedtem melly nékem di-
csőséget adhatna, és holtom után jó hírt
nevet hagyhatna.

Item Ag[...]

Ez egy Romai Pompeja nevű Asszony-
nak szerelmes férje igen fel gerjedt va-
la, a kinek nyájasságának mind szép
kéréséért, mind ajándékozásával szeret-
te.

Továbbá olly fytelenul szerette nem
a Pompejat, hogy midőn annak az Asz-
szonynak szép sárga veres színű haja
volna, nem csak szép haját versekkel
meg dicsérte, és tükörét plegyéllé
mindenkor szeretőjéről és annak szép ha-
járól irtva verseket énekleni, mi volt hogy
nem a Muzsáknak és a Poétáknak igen
jó mestere volt.

El annyira nevekedett annyira az sze-
relem, hogy ónnon maga szeretőjének ha-
ját egyenként meg olvasta, és mit ha-
nem elég lett volna azokat meg számlál-
ni, egyenként mindeniket el nevezte,
mellyeket névvel szólított és üzenet
óztán a szeretőjéről irtva énekeket [...]
bölé énekleni. De még ebben sem me-
redett meg nevének bolondsága, hanem
szeretőjének kezére aranyból csi-
náltatta fésűt, mellyel haját fésülné, és
ha történet szerint valami haja szála
le válék fejéről esni, mindjárt nem
aranyba foglaltatta, és az Juno Is-
Asszonynak fel szentelé; mert az Ro-
maiak valami féltebb szerencsét va-
la az Isteneknek fel szentelik vele.

Diognetus.

Ez igen híres képíró vala Romában, ez
egykor egy Romai nemes táblának egyik
oldalára két jó fejedelmeket írt vala,
az másikra pedig ismét annyi számú
kegyetleneket. Az Görögök között
nem olly mesterségesen ki ábrázolta
vala, hogy azok lennének olvashatatla-
nok

nek ítélik. Egy pénz a Sebbe mellyet
[illegible] olly mesterségesen ki [illegible]
[illegible] Vízözönből meg [illegible]
[illegible] ollyan látott és [illegible]
[illegible] ki [illegible]
[illegible] ítélnek. Némellyek azt mon-
dják, hogy olly [illegible] ki [illegible]
[illegible], és [illegible] ki [illegible]
volt, hogy az [illegible] meg [illegible]
és be [illegible] az [illegible]
gyermekek, [illegible] hogy [illegible]
[illegible] kezdeni, mint [illegible].

Az jo tanittást az feslett erkölcsü
Tanittóért nem kell meg vetnünk.

A Világon semmi nincs fogyatkozás nél-
kül, vagynak az Napnak foltjai; az [illegible]
[illegible], az Egeknek [illegible], az Holdnak
és a Napok fogyatkozási, a [illegible]
[illegible] nélkül, a [illegible]
[illegible] nélkül, a [illegible] nélkül, a
[illegible] nélkül, [illegible] az Arany sem [illegible]
nélkül. Az emberek [illegible] mindenkor
[illegible] vadnak botránkozások. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. Mint az [illegible]
[illegible] nélkül, úgy [illegible] az embert talál-
[illegible] nélkül. De ha az jo pénzt örö-
mest [illegible], [illegible]
Mester keze, ha meg [illegible],
[illegible]
tól [illegible]; ha a [illegible] jó [illegible]
[illegible] az [illegible]
[illegible] Propheta [illegible]
[illegible] mellyet ő [illegible]
nem okosság [illegible] kedve-
[illegible] azért, hogy [illegible] nélkül [illegible]
a ki [illegible]. Mert [illegible]

51

él magában, az keresztyén Ember hi-
rdetatallya, hogy az igaz Lelki Pásztor
tanittását vegye, hanem meg azt annak
cselekedetében ne kövesse; mert ha Ki-
rálly levelét hozzák, nem vizsgállya
az ki hozza, gyalog vagy szamáron, és
mellyik úton jött; hanem arra ti-
gyáz, mi van az levélben; mi is figyel-
jünk annak értelmére az ki által ha-
llyunk, nem [illegible] hálaadással vegyük, ha
szamár által oktattatunk is. Num. 22.28.
Mert az ki az tanitó életének tekin-
tetiért nem hallgat, mint az jó tanittásokat,
az ollyan, mint ha valamely útra
járó nem akarna tovább menni, mi-
vel az utat mutató ki, tovább nem megy.

44

NB. Tiszteletes az világi ollyan
alá való állat, melly ő természeti
tulajdonságából hasonlatosság sze-
rént való tanittást az embernek [illegible]
nem tehet, és példát nem vehet.
Erről nem kétellkedhetik senki; mert
amaz az [illegible] által
[illegible] Országnak Királly-
ságára [illegible] választatott és emeltetett
Dávid Királlynak fia, az bölcs Sa-
lamon, az [illegible] rest embert az han-
gyához utasíttya. Prov. 6.6. hogy
az [illegible] táplálásra való
[illegible] eledel nél-
kül való [illegible] meg ne fogyat-
kozzék.

Előtt

Eleitol fogvan, mellyet az Ember
o ustáf magától fel nem foghat
volna gyógyulni az maga hogy m[illegible]
ra, az oktalan állatokból példájá
ban tanolta meg.
Sőt még az Erkölcsöd jóságra va
lo tanittásábannis az oktalan
állatoktol vettek hasonlatosságo
ra való alkalmatosságot, az
Aegyptumbeliek, mert ha valami
fejedelmet [illegible] akarni alacsony
kegyetlenségtől, ez tanitást m[illegible]
át az Crocodilus sárkányon al
vagyoltalo, kinek termeszetit [illegible]
azt irja Plinius, hogy egy fene [illegible]
[illegible] állatok közöt nyelvetlen, és [illegible]
az étel[illegible] nem az állat megragad
hane az felső fogait, és [illegible]
nagyságaban 20 singnire neveked
erős kemény állat, és minden álla
tol eller fegyveret [illegible] kemény te
böre van, nappal az száraz fö[illegible]
ettzakára az Nylus folyó vizébe
minden állatok elő gyalázatot [illegible]
keshezi, és az melly állatot m[illegible]
ol, először keserűsse meg [illegible]
tya, és azutan megeszi meg.
Minekutanna jól lakik egy [illegible]
Trochilus nevű madárka [illegible]
lette repes, és [illegible] és az [illegible]
kun [illegible] erekett, és [illegible] nekan
tanna az [illegible] olttya a[illegible]
fogai közül az [illegible] nyal [illegible]
ravélit keresgeti, és azt eszi.

Vagyon

Vagyon az Crocodilusnak halalos ellensége
mellyek Ichneumon neve, szintén ollyan
formája mint az egér, de vagyon akkora
mint az macska, és a száraz földön meg
[illegible] az nepom meg szaraszty[illegible]
zat, hogy meg ne ismertessék, és mint a
nyil a crocodilusnak szájába ugrik, és az
gyomrat ki rágja. Az oktalan állatokk
hasonlatosságából vött tanitás szerint az
[illegible] kegyetlen embereket [illegible]
[illegible] ábrázolták ki az Aegyptu
siak a Crocodilussa, a Trochilus madár
kai és [illegible] gyönyörüségből meg csalo
[illegible], és az hizelkedő udvari [illegible]
[illegible] kell [illegible] megjárták
Az [illegible] meg közzük a bőtik
kel [illegible] irai [illegible] ez meg [illegible]
[illegible] valaminemü [illegible] és [illegible]
[illegible] volt [illegible] alkalmas
állatnak hasonlatosságá[illegible] velo kéz
ireit ábrázolták ki. Bostius.

Hitelre lehetetlennek gondolhattya
lenni ez [illegible] okoskodással való
[illegible] ember, mindazonáltal nagy tekintetű
Vagyon egy kicsin [illegible] halnak
a Tengerben mellyk Görögül Echineis,
Deákul Remora neve, erről azt irja Pli
nius hogy a Tengeri kősziklák közöt
lakik és, ne lehet olly nagy hajó, hogy
ha bele ragaszkodhatik semmi[illegible]
[illegible] helyéből eléb mozdulhasson.
Ollyan erejű vala hogy ha [illegible] meg
[illegible], az aranyat a mellyket
[illegible] magához [illegible] ki hozza.
Ezeket [illegible] mellyk kicsin [illegible] az
[illegible] országának igazgatási
[illegible] késlelni
Mit mondgyunk más ehez hasonló
[illegible] kit [illegible] hivnak, ha

ez

Ez csak az evezőt, vagy a kormányt
meg tartya, és ezt az evező és kormány
zo emberekk kezek ugy meg folbvel,
semmit nem ellenzhetnek. Illyen képpen
tekintik a gonosz vétkeket példájanak
veréseit be az jódéjos cselekedetekk
alakjaiban az akiket tsem meg fojto kepto
fajtalan gonoszságok szikrájat kaphattya.

Laertius az Philosophusok eleteről irt
könyvnek 6 reszeben azt mongja, hogy egy
kor Diogenes egy nemü nemü embertol megh
kerdezé vala: micsoda czélra nezzen az
Törvény kiado embrek az ö törvény szabá
sokkal, igy felelt Diogenes: Ugy hidd barátom
hogy az régiekkel az Philosophusoknak nem e
gyéb czéllyok volt az törvény ki adasban, hanem
hogy az Várasnak lakosi az ö hazok nevé[ben]
arra tanicsak, mikeppen kellessek magat vi
selni kinek kinek beszédeiben, nyajaskodásban,
etelek, italok, alvasban, akarmi fele szövetsége
ratadatok etc. Mert az emberi társaság
közönséges jó jovan ebben áll hogy minden em
ber maga házat hellyesen igazgassa, es
eletet jól rendellye.

Erdemyara az Philosophus jó hogyet ta
lalta az targyot, mert ugyan is nem egyéb
okra szerezteték az törvény hanem az ki
törvény es okossagnelkül él.

Az mi üdöktől fogva az pálk terem[te]
tének es vadd attol fogva nemek szerent
eredetekhez hasonlo levelekkel zöldelenek,
es ugyan azon egy nemü gyümölcsöt teremn[ek]
mellyet ö maga az bizonyos valosag bizony[i]
tsotott az Palma fa maga neme szerent va
lo dolot, az füge fa fügét az diofa diot, az
körtvely fa körtvelyt. Az het Plane
tak az égen, az Csillagok, az ke[...]k egek, a
föld, viz, tüz, levegö eg, es a[...] vak, az [...]
tak, halak, ab[...] az allatok [...] vadd az ter
remtettenek, ugy hogy egy mas ellen nem
fenekedtenek, sem egy masra nem ingyék[e]

egye[...]

[...] az ember soha jaratlan sem
[...] meg, soha be sem telhetik es allapotjat
[...] mindenkor meg valtoztatni, mar csak eb
[...] nyilvan ki tetzik, hogy az szabad szanto
[...] az szanto ember, Varosi polgárá, az
Varosi polgar nemes emberré, az nemes embere
[...] vitéznek, az vitez Fejede
lemmé, az Fejedelem Koronas királlya az ki
rályis az Csaszárra kellyet kivándekozik, egy
summaban az kik egeket jobbitani akarjak
csak szeresen vadd: de soha vadd az kik
gazdagsagokat es jószágokat fejeszteni es
nevelni kivánnyák. Nem egyéb oka vagyon most
ez világon az háborusagnak hanem hogy azok
elfeledték az kezdetitül az almas kertekben a
karnak költözni, hogy ott meg irtottatott es
meg öntözteték palma fak kezdenek etc.

Mikor Apollonius Tyaneus Iarchassal ta
nitvanyival disputalna, olvassuk felölle hogy
ellenség kellett: semmi okkal az termeszet
nem oktatott, mint az eledel megtartásában ki
vansága, melly minden kinek benne vagyon;
ennek valoságos igassagat meg az nagy Philoso
phusok disputatioja kivulis az nagyonkent
való szemlelatomat nyilvan valova teszi.
Mert eledel megtartasaért munkálkodnak
az emberek, repesnek az madarak, uznak
az halak, az barlangokban lappangnak az vadak,
es ugyan nincs olly oktalan allatt mellyben
termeszet szerint eledel kivánsága nem
volna: Unde Seneca:

Akar mit szerezni az maga egessegert, csak
hasznosokat keresni az altalunk valókat rettegni.

Cicero: Hivedkedik magad az termeszetet.
Hogy pénz sokan az regi pogányok közül
lattattak, életeket semmire böcsülleni, es
szabad akarattjok szerint az halálra adták
magokat: akik nem kivántak eletek meghosszab
bításáért es gyülölséges cselekedetek, hanem
hogy el kerüljék magoknak ha ök eletekhez

kitünek

96

Kicsinie böcsülnek, kövesseznek az, ...
mi az ö kivekket nvekket nagyra böcsüllenek.
Mert az jeles elmejü emberek ritkab alkotad ho
szu ideig valo kit nöset szerzeni, hogy ...
mint rövid eleteket meg tartani:
Mely kicsini tulajdonsaga legien az emb
ek sokaratjad az halalra, s az eletö meg
tartasa felöl valo szorgalmatossag az
meg bözönitttja. Mert termeszet szerint
valo tulajdonsagok minden elö allat
hogy az elettöl nem könnyen és önnen meg
vallyad meg, az halalra penig irtozasso
mennyen elö.

Sententiæ

Hogy akar kiis magat szeresse nem
kell arra szoritani.
Az kivetesség igazittja az veszet az
batorsagos halalra.
Az okossag ugyan tanacsollya hogy
az eletet ugyan szeressük az halalt
kerüllyük.
Az oktalan allatoknak termeszet szerint
valo tulajdonsaga hogy hatoknak ...
gallyad. Salustius.
Meg fejtheretlen kerdes mi azokat ...
az emberi mindenkor az meg tiltot dologra ...
ritkab.

Az oktalan allatt ha nyugeteletik ön
feneledik, ha el farad nyugodalomad adg
magat, ha mikor kell aludnok: ha az ...
sel kivannya eszik, es külömben nem ...
kalkodik hanemha kenszeritetik, ö ne
az emberi tarsasagra gongyok nincsen,
mivel hogy az ollóssagod kivansagat ...
követetik, az erszekensegnek is kivansaga
ellen nem elhetö. De az ember ha
valamenyiszer kell enni eszik; ha meg
sertettetik bosszut igyekezik allni ha az
övijedagtol izgattatik paraznasagra ...
magat, ha okosnak lenni itzik, ha ...
nyodalmazott, es az hejek közott fel ...

még sene bestia vadnak nevezent
erdemli sokkal, hogy nem mint em-
beri nevezetet, és sol nevesteret,
embernek nevet, mert csak az er-
demel emberi nevezetet, az ki az
emberi dolgokban maga ma-
ganak parancsolni, az az a' ki-
ben mig el szelekedetit az okossagnak
parancsa szerint, és nem magának
kevansagi szerint rendeli és igaz-
gattja.

Sententiæ.

Tisztessegtelen bün mellyet egy ember
cselekeder, hogy maris meg nem cse-
lekedhetne.
Kinek kinek maga cselekedeti az
eletere valo vezere. Sic.
Ugy ellyen az ember hogy az le-
lek parancsollyon az testnek, az
testis szolgallyon az leleknek. Sallust.
Mind tudatlanok azok, bár
nagy az tudomanyba deák le-
gyenek, az kik magoknak, és ma-
gok kevánsagainak parancsolni
nem tudnak, inquit Plato.
Az tisztesegböl eredö hálás do-
lognak pedig vitézsége nagyon
nincseni ditseret.
Az josagos cselekedetnél nincs
nagyobb jutalma az ditseretnél. Sic.

Gulio

Julius Császár midőn által Spanyol
Országba ment volna, és az Hercu-
les templománál az nagy Alexan-
dernek ki faragott képét látná, szí-
vében nagyot fohászkodék, és midőn
fohászkodásának oka kérdetett vol-
na, ezt felelte: Oh illetlen és mél-
tatlan dolog, Alexander az én esztendőm
korában, az kiben én most is
vagyok, egész föld kerekségét meg
hódoltatta vala, és magát Baby-
loniába az nyugodalomnak adta,
én pedig keveset tettem hogy Romai
lévén, mind ez ideig is semmi ol
emlékezetre való dolgot nem csele-
kedtem, mellyel életemben az dic-
séretes emlékezetet, és holtom után
jó hírt nevet hagyhatnék.

Amaz híres Drusus Germanicus
szokása ez volt, hogy mind ferie
nagy emlékezetű embereknek kik
olyas országban el temettettek koporsó-
jokat meg látogatná, és valamennyi
szer az hadi seregével indulni
kellett, mindenkor azt cselekedte, és
midőn kérdették, miért cselekedné
ez dolgot? ezt felelte, hogy ez a-
zért látogatná az régi vitézs(é)-
geket, és meg holt ... halott
emlékezetekre, emlékezetes koporsó-
inál, kiket cselekedetekre és neve-
zetekre az egész föld retteg(e)tt min(d)
életekben volnának; hogy az ő holt
jó szerencséjeket meg gondolván

őis ért

őis ért és bátorságot szerezne
magának; és ennek felette azt is
mondotta, hogy az vitéz embernek
szíve felette igen gerjed az ellen-
ség üldözésérek ha meg gondol-
ja, hogy holta után emlékeze-
tes jó hírt hagyhat.

Sententiae.

Gonoszul cselekeszik az, a kinek
híres neve lenni nagy, hogy de
mire lelki ismerete. Sen.

Minden szüntelen tartják valakik fel-
da keppen dicséretesnek hogy nag-
mértékletességén, és tisztességeknek
mertekkel által.

Az országos cselekedet az belől
álló szolgák meg.

Mind az igaz ... mind
az hazánknak ... szoll-
ban való ... mind kitűnt
kinek tulajdon lelki ismereti.

Mivel minden embereknek kévá-
nnyák bizonyos emlékezetet
el felejteni, életekben azt kell cse-
lekedniek az hogy holtok után
dicséretes hírek, és halálok
után nem gyalázatos híreket hö-
vesse. Mert az régiek közül
sokan olly emlékezetet hattak
holtak után, hogy szánalomra
méltóbbak valának, hogy
nem csak felvánnak ... miatt.
Mert akarom tudni az okat hogy

az kik

az kik azokat hallottak vagy olvasták
hogy ha ugyan kezdenének, Nimródnak
maga első kegyetlen fejedelemnek, avagy
Sziramisz királyné asszonynak, az ki
maga fiával való fajtalankodást kívánt,
Avagy Antenorra, az ki hazáját Trójánt
pénzen el adta, vagy Medeára, az ki
a fiait meg ölte, vagy Tarquiniusra
az ki Lucretiának szemérmetességét meg
fertőztette; avagy Junius Brutusra, az
ki Julius Caesart meg ölte, avagy Ca-
tilinára, az ki hazáját Rómát kegyet-
lenségével el akarta fogyatni; avagy Ca-
ligula Császárra az ki maga húgait
szeplősítötte, avagy Néróra, az ki maga
Annyát meg ölte; vagy Heliogabalus Csá-
szárra az ki az Templomokat meg fosz-
totta; avagy Domitianus Császárra az
ki más kezével embereket öletett, maga
kezével pedig csak legyeket fogdosott.
Csak kevesek meg ezek kiket előszám-
lék, kik felől azt mondom, s erősen ...
ha én nékik voltam volna, én nem tud-
nám mit kellett volna cselekednem, mindazon-
által én azok közül voltam volna sok-
kalis kevesebbnek tartottam volna az
az gyalázatos hírt nevet viselni, az mely-
ezek voltad, hogy nem mint ez eleret ...
lenni, mellyet ugyan ezek el vesztették.

Vagy ki keveset használ az jó vizek
halakkal, az erdőket vadakkal bővölkö-
dni, ha az á ki oda megyen se vadászni,
halászni nem tanul.

Az Historicusok nagy dicsérettel jelen-
gessétek Licurgust hogy az Lacedemo-
niaiaknak törvényt adott, Numa Pompili-
ust, hogy az Templomokat nagy becsülettel
tartotta, Marcus Marcellust hogy az hit-
tel meg győzettetett ellenségit kegyes kegyel-
mességgel meg újította, Julius Caesart meg
hogy ellenségeinek is kegyelmezett, Octa-

vianust hogy az Romaiaknál kedves
volt az nagy Sándort hogy mindenekkel
adakozó volt, amaz Trójai Hectort hogy
[illegible] szívű hadakozó volt, Thebabeli
Herculest, hogy erejével dicséretesen tudott
...ni: az görög Ulyssest hogy sok veszé-
delmes tengereken által ment: Cyrust
az Perzsiaiak királyát, hogy [illegible]
kezeskedéseket talált; Marcus Atti-
lius Regulust hogy annyi [illegible] ke-
zé-kanokkal való csigázást el szenvedhe-
tett. Titust, hogy az Árváknak Attya volt,
Trajanust hogy nagy jeles alkotmányokat
építtetett; Marcus Aurelius amaz jeles
Romai Császárt hogy tudományával
és bölcsességével minden Császárokat meg
haladott.

Sententiae

Többet árt az hízelkedőnek nyelve az
üldözőknek fegyverénél.

Nem szabad akár mibenis hamisan len-
ni az ki az igazságra igyekezik.

Keserves kételnek az kiki mindenkor hízelkedik.

Plinius egy némű némű levelében írja
hogy Cato Censorius ujjában viselt egy gyűrűt,
melyben bötükkel illyen szép elmés mondás
vala ki metszve: Csak egynél legy ba-
rátja, és senkinek ellensége ne légy. Un-
de dedue multa.

Bátor akár mint dücsekedjék azzal
valaki hogy sokat cselekedett, és azzal
hagy kérkedjék hogy meg akarmit is csele-
kedhetnék: mindazonáltal minden ha-
landó ember nem bírhat többet, hanem
csak ezt, hogy egy lelke vagyon, egy feleséges
egy akarattya, egy szerelme, egy élete
egy halála vagyon: ennek okáért ho-
lot csak egy ember legyen, szükség hogy
többet magáé ne tulajdonitson hanem
csak az mi egy emberhez illik.

Mindennek jó akarattját ma-
gadhoz édesítsd, és jóknak barátsá-
gát kövessed. Plutarch.
Elevenitő jó remélésre példák-
kal tanittatunk. Plinius.
Elevenitő mi volna nagy lésze
általatott, hogy ha az mi ma-
gunkhoz járulnánk, magunkis ta-
ászrül.
Rútak az vétek, ha az jóság
tetőlt tévedett helyébe tétetik.
Senki az régi Irásnak mélységit
nem kaphatt, előtte hallás nél-
kül, ingyen Fabius.
Az régi barátok kegyelmével jó-
kéze hintett nagy próbáltja az fé-
nát, mint az pallost. Fabius.
Aristoteles felől azt írja Plutar-
chus, hogy ő nagy Sámuel ide-
ben élt. Homerus pedig az elő-
részen írva volt. Alexander ez
két jó tudós emberek közzül egy-
nek mineműt írt adott az mak-
nak pedig mineműt beszélését, kereste
felőle: bizonyára Homerusnak
könyvét, mikor feküvni ment,
is közelébb viselte, és mikor fel-
serkene, szorgalmatosan álló is nyú
által olvasta, mindenkor fejénál alá
tudta, és éjjeli feje alatt hálót
de Aristoteles nem szintén annyira
becsüli volt előtte, úgy mint az
kinek szavát sem mindenkor hallot-
ta meg, nemis bízta rá mindenkor
magát. Azért Homerust Barátjá-
nak; Aristotelest pedig Mesterének tar-
totta.
Senten-

Segít sergelt mintha, nem tudja az
[illegible] adnak hanem az kik [illegible] Sen.
Alexander az Homerus könyvét
uti társul tartotta: Plutarch.
Az előkelő szentek vitézmi kezdett
az ki az jót vitézi, nem az [illegible]
vitéz pállhoz fül, hanem ma-
gának az ki viszi. August.
Az ki az meg holt embertül ir,
nem szánalmasnak ítéli felőlle, hogy
barátságos haszonnal volna. Cic.
Az kit vitézség magasztal és keres
[illegible] azoknak tiszteleti
követik. Isocrates. 50
Mindennek azon egy sorsa van
az születésnek, és egy az meg halástól.
Mind az mellyeket nagy tiszteletben,
s mind az mellyeket méltatlanul-
nak tartunk; az földnek porba egyen-
lőve tész. Seneca.
Temészet szerzett az halál minden-
neknek egyenlő, de az feledékenység
miatt az maradékoknál meg
különbözteti k az vitézségnek emléke-
zet.
Az temészettől tévelyge, hogy a-
szerencsétlen különbözteti el végre
az halál miatt. Cic.

Archimedes amaz igen híres
és jeles Philosophus, mikor kér-
deztetnék hogy mi volna az idő:
azt felelte: Az idő új dolgoknak
találója, és régi el múlt dolgok-
nak emlékeztetője, és könyve:
és további abban titka ád te
az idő

az üdő olly dolog, melly mind dol-
nak kezdetit, közepit, neveledes
és végét láttya: végezetté az,
a' melly mindennek meg határ.

Az üdőnek termeszetit ez böl-
Philosophustol értelmes magya-
rázattyáról igasságát nem tagad-
hattyuk; mert hogy ha az üdő
hol hadna, sok dolgokot mü nem
mellyekrol kételkedünk, mint szem
látot tanubizonság meg jelen-
tetne.

Senten.

Az üdő bizonyos mérték, melly
egeknek forgásábol ésmértetik meg.
Mulik az üdő, az kik ajtaját
kevés nyak, el hagyja ölit de
Az üdőn az igasság mindenk
diadalmat vészen, de az üdő kö
meg nem győzheti.

Semmi nem lehet olly erős, hogy
az üdőnek ereje mind meg nem
változik.

Nints olly nyers semmi, az ki meg
ne teremtzen; nints olly erős
az ki el ne töretessék; nints ol
irgalmatlansággal böstelen dolog
hogy meg nem vesztegettetnék; nints
olly tiszta hogy meg nem zavartatné
vegezetre; az üdő mindeneken u-
ralkodik, az edgy igasság kivül
melly magánál nagyobbat nem akar
ismerni.

Azt mondgya Salusti, hogy
nagy dicsösség neveezetes dolgokat
elvégezni; de semmiben olyan nehéz
dolog, másnak vitézi dolgait megírni,
hogy az cselekedettel az mivás
egyenlővé tégyed. Vallyon ki ismer-
te volna amaz nagy Sándort, ha ké-
sőbb Q. Curtius nem írt volna; ki vitéz-
ségéről Ulysses most senki nem tudná,
hogy ha Homerus hirdetője nem
lett volna. Alcibiadesh nem tud-
nák, hogy ha Thucydides iráaival
nem magasztalta volna; Cyrusról
most senki nem ismerné, hogy
ha Xenophon irásaiban vitézi dol-
gait bé nem jegyezte volna. Amaz
Africát győzedelmes hódoltatója
Scypio illyen hires nem volna, hogy
ha Titus Livius fel nem emlegeti
volna Roma városának funda-
lásátol fogva az Romaiak vi-
tézi dolgairol irt könyvekben. Tra-
janusnak most nem tudnák mi vol-
légyen, hogy ha amaz nemes Plu-
tarchus kedves barátja nem volt
volna. Vallyon mit tudhatnánk
Julius Császárnak vitézi dolgairol,
amaz nagy Pompejusnak ha-
dakozásairol, hogy ha Lucanus
mind azokat könyvekben meg irta volna.
Az Sidóknak régiségekről mit
ésmernénk, ha Josephus Historicus
irgalmas iro azokat meg nem
tartotta volna.

Sententiæ. 48

Az Historia elöknek könyve, és olly
trombita, mellyel az halottak mint
egy fel támasztatnak, és az embe-
rek eleibe hozattatnak.

Semmi bántó vető emberek plán-
tája, vagy esmérete nem olly hosz-
szu

ken uteiß valo; mint az Poëtak-
kei által valo veremeny. Lic.
Az kik egyebekkel el ditseretesi-
öröke valo emlekezeth innak
magok el megjelld ditseretit nyli-
Még a' verke sem utalatos, mik-
nek az szemellye kedves.
Az Irni kedv, az jgazat tinsz-
arany lantza.

AZ HALALROL.

Ha az Halalld Deak szobol
valo ereteit nezzük, melly Deak
nyelvben Mors; Magyar nyelvd
annyit tesz mint Halal; ha a-
zert neki eretetit nezzük, vemit
a morsu, az haragastol van; Az
mü elsö szüleinkk Adam és Eva
meg haragtak az halalma ellen
az almat, leßottad bünty esenek,
és az Halál onnet szarmazek,
mert az bünnek koltsga az halal.
Azert nem o knelkül nevezik
az irás Magyarazo kölsek az
halalt az Ember termeszetit, és
büntetesit; termeszetinek, mert ter-
meszet szerent got hagyandó, halan-
dó; büntetesit mert az halal
az bünnek koltsga.
Es az kegyetlen Halalt, ketzo
hogy peldazta amaz kos, kit
Daniel Propheta jelensegh latta
Dan. 8. hogy szellyel jut kotott, és
mind egyeb allatokat ütötzött,
Sap. 2.
Az to pelet latta vala Daniel al-
tami az kot, magos szarvai va-
lanak, egyik az masiknal magosb
és nehemdeb emb vala. Ez az kos
öklelödöt vala szarvaival az Nap
Nyugot, Del és Eszak ellen, mind
egyeb oktalan allatokot öt vala,
kik nem alhatnanek ellenne és meg
sem menekedhetek tülle. Innet vol az
kegyetlen

kegyetlen, és engesztelhetetlen Ha-
lálnak nap-kelet szarva vagyon
az, két mutatja és eszközé az é-
beri nemzetnek öldökléseket, mi-
mint termeszet szerént való, és h[a]-
lom kezént való; vagy mon[d]-
ni lábe két szarva vagyon az H[a]-
lálnak: Jób és Bal; mert mind
jób-s. mind bal felöl öli az emb[e]-
reket, akar az szerentsé jobján
kar az bal szerentsé bálljan
gyülnek. Ennek erejiben vagyon
az Halálnak; mert személly v[á]-
gatás nélkül nagyobb és kitsin[y]
veneket, ifiakat, erősseket, gye[re]-
keket, gazdagokat, szegényeket, [pa]-
pot, szolgákat, kirallyokot, koll[é]-
kat fozgalltja, és mitsem senki ki[...]
az ö kegyetlen kezet el kerülh[et]-
te; gyors lábakkal bír, egy sz[em]
egy szempillantásba Nap keleti
Nap nyugotba, Délnek, és Észak
tájára be hat, mert ez világ[ot]
mindenütt minden órában min[den]
nap, és minden szempillantásban
sok embereket viszen ki ez vil[ág]-
ból; mert mondgya az Poëta:
Quaqua ruis, pueribunda ruis petus ger orb[.]
fulminat et caecis, caeca triumphat equis.
Mindenüve rohan, dü hüsküdve
szál és széllyes ez világon mint [...]
mi mennyekötő kő hatalmas kohá[...]
ö kelöködz Delre, miként hatalmat az [...]
leg és nevez ifiuságd állapottjába
re ejt: öldököz Északra, minden [...]
mellyeket vénségek viszen ki az
letből. Öklöködz Nap nyugotra, m[...]

öt nemellyeket az Isten ifiu meg
ért, és tövisuet vénséghez vagyad el;
ah, melly ifiu ijjaz, két szarvnál
vagyab, hogy mind ütő fatjan az ö-
ldököko szarvaival minket szeg-
yalamokat elekünktől megfosztja; ha
Isten valakit gyermekségét, ifiui, és
és öreg emberi allapottjokba el kerül-
ti az ö kezet, de az ifiu meg
töröket vénségben el nem kerülhe-
tik, be kel ennek az Halálnak há-
lojába. Mert mondgya Seneca:
Alia genera mortis spei mixta sunt,
incendium extinguitur; mare quod hau-
serat, eadem hora ... projicit inco-
lumes, gladium miles ab ipsa perituri
cervice revocat, nihil autem habet
quod speret, quem decrepitus ducit ad
mortem.
Az egyéb nemü halálban vagyo-
meg is valami reménség; az nagy
tüz meg oltatik, az mit el nyel az
tenger megint ki veti; az vitéz meg
tartoztattja a kezet holtig az szeren-
tsétlenség ala vettetet vesedelmé-
töl, de az ki meg törődött vénségre
jutot nem remélhet semmit, miként
az halálnak meg menekedését.
Mivel azért tsak az két embereket
és tsak nap keletet le szeret hatalma
elöször az Halálnak, méltán mon-
dhatom kitsinnek lenni; de most
immár mint hogy mindenütt
ez világnak minden határiban, s.
minden állapotbeli embereken vagyon
hatalma, öldökli, miton hogy
az embereket; igazan mondhat-
tyuk, hogy olly naggya neveke-
det

der, hogy az Egés földet bé töltö.
Et Jacob 9. pertransiverat Stulta[?] quem
mus magnus, Silvester[?] habu
dono[?] Zor, qui impleri terram.

Azert mondhattjuk, hogy az Ha-
lál először kitsin vala, mert a' Vi-
lágnak kezdetin, kevés fegyvere vala,
kivel az Embereket meg fojtana, min-
nyinkáb hat mind termeszet szerént va-
vellet, mint illik az testnek az Lelekkel
valo egybe tarsalkodasát semmi-
lére tével; az életre nedvesseggel
és termeszetből valo melegseggel
el fogyatásával öldökölte ököt; de
az utan nagyra neveledet. &
Innkab nem vesziük e' eszerebe[?] hogy
az mennyi tagok és izek vadnak
bennünk, annyi uton szálnak[?] fe-
jünkből ki, fija az életet gutta ü-
tessel, szemünkből kelésekkel, gya-
kor nedvessegnek folyasával, fol-
fajdalommal, siránkozással; tük-
rünkből mirigyekkel, dagadásokkal
orrunk von vérd folyásával; szám-
ból fene ond hussal. &

Nagy két halalos ellenség egy-
más közöt az Termeszet és az Ha-
lál; szüntelen viaskodnak és ha-
dakoznak egy más közöt, mert
az Termeszet nem hozhat annyi
embert e' Világra, kit a' Halál meg
ne emészsze, és sokkal szörnyebb
kegyetlenebb az Halál az Embe-
reknek el vonására, hogy sem az
termeszetd az ki hegiesztye[?] Volna
az öket szülésekre, és fel tartására.

Az

Az Termeszet egy nehany esztendő
ált, sokat farad, miglen egy Embert
fel nevel; de az halál kevés napalat
sokszor egy orában, és egy szempillan-
tásban, csak kitsin vereztésé által is az
Embert meg öli.
Az Termeszet tsak egy moddal hoz-
za az Világra az Embert, de az Ha-
lálnak ezerni ezer moddgyai vadnak
az meg ölésre:
Mille modis morimur mortales nascimur uno.
Melly szamtalan népet nyelet el a'
földnek kebelre[?] torkával, a' tengernek, fo-
lyo vizeknek habjai és örvenyi közé
mennyit borit bé, &.
Tudasára[?] jol értelem együt az
régi Historiákat, és meg tapasztal-
hatni azokban mennyi Méltoságokat
szakasztotta magatát különb kü-
lömbféle halálnak nemeivel.

Peldák:

Empedocles, Hercules, Plinius
tüzmiatt vesztek el; Polycrates, Me-
nippus, Gordianus meg fojtattak.
Aesculapius, Zoroaster, Antele-
mus[?], Julius, Augustinus mennyütő-
kő ölte meg. Menander, Marcus
Marcellus vízbe holtanak. Curtius,
Torquatus Romai fő személlyek
elevenen nyelé el az föld.
Elpenor és Philostratus lajtor-
járol esvén le, Lelkeket ki adták.
Aeschilus Philosophust az sas be-
sellyü körmeiböl történet szerént
hulla az fejére egy teknős béka
és meg hala bele. Euripides
Poëta

Poëta, Diogenes és Heraclitus [illegible]
losophusok, kutya marás mi-
helttal meg. Diomedes királt
Lucius Császárt a' magok lovai
gattál, és Belarophus és Sever
lovrol le esvén attál ki életeket.
Oretes és Cleopatra kegyok marás[illegible]
si miat vesztek. Basilius Császár
az Szarvas öklöldözése szerze [illegible]
Az élesen szollo Catullust tolo [illegible]
nyele el, és ki kergéré teste böl [illegible]
ket vellé. Severus Valentinianus
és Jovianus Császárokat a' nagy
zorás miat vesztetek és holtanak.
Themistoclest, Anaxagorást, Socra-
test, Senecát, Demosthenest, Dio-
clesianust ~~Annibált~~ Carthagobeli An-
nibált, Alexandert, Lucullust a[illegible]
méreg által szedtetek ki e' Világbol.
Cropsuron, ~~Aucharsis~~, Aeton [illegible]
kat löldöztettek meg. Neoen[illegible]
Demopulus, Licina küvellet ven-
tettének agyon. Julius Császárt bi-
rák kezei miat holt meg. Pompe[jus]
az Aegyptus arulója, Cicerót az [illegible]
Octavius szolgai ölték meg.
Cleantes, Chrysippus, Democrates
Philosophusok, Philosophusok
Brutus, Cassius, Cato és Antonius
az Romai Respublikai nagy neve-
tes személyek magok levek magok-
nak gyilkossi. Euripides, Pausanias
Poëta, Thales, Aristarchus
Philosophusok éhel haltak meg.

Moliert, Cicziont az hideg veve m[eg]
Tarquiniust Pridaust egy hal szálka-
[illegible] nt
[illegible] igen kicsin dolgok és eszközök
[illegible] sokszor olyer okot lenni ezé [illegible]
[illegible] az Halal az emberek. Lucius az
Marcus Aurelius Császár Leanyát, az
[illegible] Küdded fiaskája tövel talala
salami kicsinnyes meg szurni, ottan ve-
le lön életek miatta. Amaz fő Biro
és győzhetetlen Hadnagy Ruffinus, hogy
[illegible] jesulene, tesügéd fogával meg sek-
[illegible] szjet meg hala, Sophocles szlalesza
Anacreonnak csak az Szölö szölö ma-
torkokon, s meg fuladadd. Fabius
Praetor csak egy ször szalat nyele el
[illegible] itallyak meg hala bele.
Még hagyobbat mondok az halálok ke-
[illegible] felengedeiröl. Az mertekletlen szeretel-
messeg, öröm, es nevetes is segitek az halált.
Diodorus Philosophus, es Alemeus Po-
[illegible] nagy szégyelletelbe hogy némely tudatlan
emberekt kedesekre meg nem felelhettek,
meg holtak.
Philippides, Lacedomon, Sophocles es
Diagoras az feletteb valo öröm es viga-
sag miatt lelkeket ki adak. Philemon
Poëta sok kaczagatsal olyez ele életét.
Im hol lattyátok mind eszközi es segéd-
[segi]t az Halált, kikkel rontya es vezti
az emberi allapotot.
De valljon inszerele bennünket ezen ke-
gyetlen bajnok az üt közetre? adgyal ell-
tünkre (annak elötte hogy meg [illegible] ve-
lünk ütközni) külde követet hozzánk.
ki bizonyossa tegyen az övelunk valo bi-
zalkodasa felöl?
Nem soha, hanem akarhol legyünk, akar-
hol járjunk, kelljunk, üllyünk, lattjunk, nyu-
gogyunk

godgyunk mindenkor es mindenütt hal-
[illegible] meget lássunk, es az ő kegyetlen halal-
torlójával fejünket [illegible].
Senki az ő csalárdságától soha meg nem [illegible]-
kedhetik, soha előtte senki el nem rej-
hetik, akarmely titkos es rejtek helyen
be rekeszik:
Azert mondja Seneca: Quo latebra-
rum non itur mors?
Követ, kiket minden időben megkeres,
kutatnak mint a farkas az kecskét.
Bizonyitja az Poëta:
Quolibet ingrederis, sequitur mors [illegible]
Nagy veletlen találkozik sokszor az [illegible]
[illegible], [illegible] midőn ezeknek, igen
hirtelen halal vegezi őket. Mely [illegible]
[illegible] az [illegible], Mydidates,
[illegible], Maximus, Aemilius, Lepidus,
[illegible], Cominius, [illegible], [illegible]
és sokan egyebek is, kiket [illegible]
nyomott, úgy hogy [illegible] szot sem szol-
hattak, hirtelenséggel el holtanak.
Hiszem sok módgya s mestersége
ez [illegible] halalk, mely
[illegible] meg [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible]
Nagyobbat mondok:
Eleinten nem tudott illy mesterséges
[illegible] az [illegible] mint most, sem ill
mar meg nem [illegible] az embereket
mint most meg [illegible].
[illegible] volt előszer az [illegible]
ki kezivel vagy puskájával megy[illegible]
[illegible] vetészni. Ez [illegible]
hogy a lövéshez nem szokva, gya-
[illegible] kezek és hajok [illegible], mind
[illegible]

[illegible] vagy [illegible] meg sebe-
[illegible], lábárul és [illegible] el ejtett
meg öllye; De [illegible] a sok gya-
[illegible] oly [illegible] és [illegible] velük a lö-
[illegible] hogy [illegible] ritkán avagy [illegible]
nem tészen hogy a [illegible] el
[illegible] lábárul, vagy [illegible], sőt
gyakorta történik hogy egy lövéssel
két vagy három vitézt meg öl.
Ezt a mi [illegible] nem szokott a lövésk,
melyet mondhatok [illegible] tordaja-
nak, mivel hogy gyakorta [illegible]
[illegible] egy világ kez-
detiktül [illegible], [illegible]
[illegible] az halál jár [illegible], ne
[illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] az Embereket [illegible]
[illegible], [illegible]
Oh [illegible] halál! melly [illegible]
erővel [illegible] az világ kezdeti-
tül [illegible] [illegible], az te
[illegible] [illegible]
[illegible] minek előtte egy
az Emberek közül [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
Nem [illegible], [illegible]
az [illegible]
Gyakorta [illegible], hogy egy [illegible]
[illegible] kettőt is meg öl; az [illegible] az
[illegible] [illegible]
ki [illegible] az világ [illegible]
[illegible] [illegible] az élő ke-
[illegible]? [illegible] az
terhes [illegible] méhekben is
be

be fekhelik, olilkedik és [illegible]
[illegible] el [illegible]
[illegible] az [illegible]
[illegible]
[illegible]
az [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Mortis Descriptio

Az kép [illegible] kellyetséget mint [illegible]
[illegible]
abrázollyák az [illegible]
[illegible]
ábrázatokban [illegible]
Hogy [illegible]
[illegible] egy Ember [illegible] képet ki [illegible]
[illegible] és teste, kit [illegible] az [illegible]
[illegible]
[illegible] orra [illegible]
[illegible] és [illegible]
[illegible] élet [illegible]
[illegible]
[illegible] az [illegible]
Oh [illegible] kép [illegible]
[illegible] ábrázat [illegible]
[illegible]

[illegible] Nem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mint az [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] be [illegible]
[illegible]
[illegible] mint az [illegible]

alá

alá való [illegible] 62
[illegible]
[illegible]

[illegible] szól:
[illegible]
[illegible] pauperi [illegible]

Orra Nem írnak orrat az H.
[illegible] nem gondol oh te [illegible]
[illegible] állat, oh te [illegible]
[illegible] te [illegible], az [illegible]
[illegible] kábol [illegible] állat [illegible]
[illegible] te [illegible]
[illegible] kenetet [illegible]
[illegible]
[illegible] és be [illegible]
[illegible] az Isaias Propheta [illegible]
[illegible] cap. 3. Erit tibi pro [illegible]
[illegible], et pro [illegible]
[illegible] te [illegible] állat [illegible]
[illegible] valami [illegible]
[illegible] hanem az te [illegible]
[illegible] és [illegible]
[illegible]

Vide Experient.

Omnia [illegible]

Oh [illegible] halál! és [illegible], kivel
[illegible] nélkül el [illegible]
[illegible] és [illegible]
[illegible]

Füle [illegible] nélkül [illegible]
H. [illegible], és [illegible]
[illegible]

[illegible]

senkinek nem ád helyt. Oh böltsek
oh tudósok! Semmit nem ér ennél
fülletnél az ti tudományotok, sem e-
sen tollastok. Nem halgattja a' [illegible]
ékes beszéd kis beszédel bizonyi-
mesterséges summatz foglalt [illegible]
rabatsalhat; Nem figyelmez az
veri tudós Doctoroknak, Ország Birai-
Táblán itélő Mestereknek és Assesso-
roknak el hitetésére. Nem győzhet-
tik az Oratorok ékes szollások-
ra melyek [illegible]. Nem engesztel-
tetik meg az Asszonyi nemek siral-
mival, nem az gyermekek tatlan[illegible]
hasznavalival, nem az kisdedek
könyörgésekkel, és az hizelkedő
[illegible] kedvező való [illegible]
Méltán mondgya hát Poëta:
Heu heu quam durum nullis avertitur [illegible]
Et flectit oculos claudere saeva nefas.

Mezitelen irják a' H. [illegible]
ö nem válogat az [illegible]
[illegible] kin, gazdagságban, ajándék-
kin. Oh gazdagok! és bövölkö-
dök, kik ez világon igen boldog-
nak állittyátok lenni magatokat,
mind reménséget a' nagy kin-
tsekhöz helyheztetitek, ne allitsá-
tok hogy azonnyal ezzel [illegible] meg-
vált hatsátok magatokat a' Halál-
tól, avagy tsak hogy késedelmet az-
hassatok ki neki! Non miseren-
[illegible] pia, nec veren divitias.

Bőr hus, és vér nélkül irják
a' Halált, mert semmi [illegible]
mi

innes, oh szép és ékes Aszszonyok
neki a' ti ékességtekre, és magatok
mutogatástokra. Semmit nem ád az
ti kényese tartott gyenge husotokhoz,
ortzáto kor ékesgető [illegible] fel bu-
[illegible] veretek, nem becsüli a' ti [illegible]
[illegible] kendőzéseket, hanem inkább tollatok
és ortzátokból ki rágsált szimasságát
ezekkel ti nem [illegible] haltatok el ma-
gatokról az Halálnak kérelmét:
Ipsa rapit juvenes prima flore juventa
[illegible] meg minden [illegible], [illegible] és
[illegible] lésznek [illegible] teste, annál
[illegible] [illegible] az fergel-
[illegible], behálló, kigyoknak. Noha tehát
[illegible] maradnak [illegible], kevélly [illegible]
[illegible] kevésé tartott [illegible]
[illegible] vétkeket, [illegible] ezekkel
az utálatos férgeknek [illegible]
[illegible], kiket [illegible] [illegible] előtte-
tek, szemyü [illegible] volte.

Természet között való válogatás
nélkül irják, mert sem [illegible]
sem [illegible], sem Asszonyi állat között
nem tészen különbséget: mind
[illegible], mind Asszonyi állatot meg
fossz[illegible] élettől.
Végezetre éles sarlóval [illegible]
mint egy valami arató a' ga-
bonát, ugy és az embereket arattya el.

Hasonló az Aratóhoz

Oka. Az Arató a' szép gabonát
a' konkollyal együtt learattya,
a' kertben a' nagy és apro, szép és
[illegible], gyenge és [illegible] [illegible]
mert

le metélik; ezenképpen az Halál
mind válogatás nélkül ez Világ
ból ki arattja és szaggattja á ...
kor és gyermeket, Nagy kor és ...
ttineket. Q. Bene mondja Juvenalis

Mors nemini parcit.

Mors ... natura ...

Omnia ... falce ...

2 Oka Mivel az aratás ideje e...
volta nem mind egy aránt érnel...
meg á buza kalászok, mégis az
aratásnak Ura, nem várakozik ...
ja, hogy az éretlenek is meg érje...
hanem válogatás nélkül les ...
az jó buzát gyakorolt az ... gabona
házába hordattja bé, az éret lene...
... á ... egyűtt, vagy ...
..., vagy á barmoknak adgya.
Igy á Halális, mikor az Ember ...
ből való ki költözésének ideje
el jő, nem nézi, ha még ... ...
ha á ... melegsége meg ...
...vagy még á ... miat ...
nem tekinti, hanem egyenlőképpen
le arattja. Q. Ha éretlenek az
magok károk, mert á mezőről
á ... gabonás házába ...
nak be; az éretlenek az ördögnek
...

... Lucas c. 16. két embere ...
rol emlékezik, kit á Halál ...
rata, egyik á Lázár, ...
gazdag ...

3 Oka. Nagy különbség van a...
... és gabonák között, mig ...
... ... kerth lábokon álla...

mert á ... között egyik á ...
... nál érett; á ... egy...
ke nagyob á ..., á buza kalá...
szok sem mind egy formak, ki ma...
gasb, ki alacsonyab, ki teljes, ki ...
szemű, mind azáltal á az aratás
utan te ki ... ökör egy aránynak
nagy talalod őket lenni. Igy vagyo...
... vagyunk. Mert Esaias
mondása szerint. cap. 40. minden
test szénás minden ... mint
az ... virágja. Urunkis bizonyságot
tészen rolla: Nagy az aratás, de az
aratók kevesek.

Hac ... paiter ...
Hac par divitibus, pauper ...

Similiter Quintilianus.

... nasci ... intervallis
distinguimur, exitu ... aequamur.

Az Embernek születésére ... ez világra
annak határa vagyon halála, csak külön
... külömbözünk, ki költözéssel
egyben hasonlítatunk.

Jertek legyetek be és velem edgyütt
az koporsoba halottaid házába, és szorgal-
matoson mind testi mind lelki szemekkel
... meg előbbeni azokat testeket,
kik ez világra ... méltosággal ...
tekintetesek voltak: kik bőséggel, e...
vével, ékes termettel, egyébeket meg halad-
tak. Annakutanna fordicsátok az ...
... kik ez világban semmi ... ...
nem voltak, és meg vallyátok hogy edgyek
egyaránt olly ... ... eledelek, mint az ...

Omnia mors aequat

Eredj mit ír Seneca:

Hic servus ... erat, nunc mortuus ...
Non quam ... ...

Diogenesnek ... szava.

Amaz bölts Diogenes Cynicus, hogy ...
az végső ... jobban ... bölcselkedgyék ...

Nagy vigyazatossaggal á Czimiteriumokban
és halottaknak tisztességgel
...vala. Egykor ezen munkában
...á nagy rakás holtak tetemei között
találtatván
keresz hivén á fejedelem ötlé; Quid
...inter mortuos agere; Mit
...az eleven á holtak között
felele Diogenes: A kamegyözhe-
tetlen Sandor kévánta mit nyilvánítsa...
Ossa Patris tui Philippi Regis Ma-
cedonum potentissimi quæro, nec illa
a cæteris qua hic conspicis jacere
discernere queo.
Ezzel ö ezeket akarta érteni á győ-
zedelmes királynak, hogy ö is szükség
mint egyebek embereknek halandó volna
és azon hogy fel ne fuvalkodnék
magát el ne hidje, és az alatt
...meg ne utálná.

Mit mond Seneca:
Victor ad Herculeas penetret licet usque columnas
Et terræ cedat is, par manet æqua tamen
De hogy arra á mi, ...
lépjünk, ... halandók
...
különböző ...
...
aszt ...
...
...
Hatm: Mondgyanak ...
Valamellyik ... barátja
... á ... ...

Alexzedelt...

...veszedelmes üzenetitől, hogy éjjel e-
szerint házára üt aszt fel dullya és
minden marháját el ...
közöttetek ... á barátja híradást ...
...el hitte volna, vallyon nem viselnes ma-
ga dolgára gondot? vallyon minden kaput
nem zárbanak vastagon be? Söt ... ...
mondása szerint vigilaret, et non sineret
perfodi domum suam. Ha penig ezt nem
cselekedné, nem de nem tagadhatatlan jele
volnae hogy semmit nem hitt.
Applicatio
Ez annak á jele hogy nem hiszzük ezt ... ha-
landóságunknak, mert ha hinnétek, nagyob
vigyázással lennénk.

Mindennek megh kel halni.
Nem lehet különben, megh kel halnunk;
az természet hozta ezt magával; Am
az Absolon elégge vala rajta hogy szedhet
véletlenül magát ... jele tartana
és az halált el kerülhetné, de midön sürü
hosszú haját az szél ide s tova fuvá, ...
tak az fejéhez ... meg akada lováról
el marada, és az ég és föld között függe
Joab az David király serege Hadnagyja
meg értvén az dolgot, három dárdát ...
vén magával, el mene és szive iránt
által veré s ugy ölé ki Absolont ez
világból.
Ez á példa elégge ki abrázollya az mü
életünket.
Mingyájan Absolonok vagyunk, min-
gyájan ö ... ülünk; az mü testünk
vagy az öszver, ki mint egy ... marha
az lelket hordozza, és á lélektöl viszon-
tag viseltetik, Ipsa enim caro est ju-
mentum animæ, az test barma az lélek-
nek, ut Hugo.
Ha á

Az a' [illegible] marha pedig á' test, nem
jár halkal, hanem szellyel [illegible]
[illegible] keresztel minnyájan [illegible] vele-
günk hez a' halálhoz semmi késede-
lem [illegible] közbe vetése nélkül jó hamarab.
Mors. Vita est [illegible] cursus ad mortem.
Ebben a' hamarságos futásban igen m-
[illegible] hagyuntok, mint [illegible]
valo [illegible] felséged, méltóságod,
gazdagságod, test gyönyörüséges-
[illegible] gondolatid [illegible] testünkel.
Ezek a' gondolatok [illegible] mi nagy bo-
dogtalanságunkra [illegible] tollyák [illegible]
igen [illegible] ez jelen
valo életnek [illegible] szeretetihez, ki
az mi [illegible] felettéb erös; e-
okon nem hagyjuk meg magunkat
hogy mig valaha meg halunk,
hanem tellyességgel ez világhoz, é-
az ö jószágihoz ragaszkodunk, mint
[illegible] lenne be-
ne maradatunk. Mint pedig el-
kesser [illegible] szivet [illegible] való
gondolatok által e' világi életnek
szeretetéhez mi magunkot; nincs [illegible]
letlen el [illegible] az [illegible]
Hamarságja; azaz a' halálod ideje.
Az Halál Ország Kapitánya, ugy
mint kinek három dárdája vagyon:
el múlt, jelen való, és következen-
dö idö; a' szivet veri által ez
három dárdával, [illegible]
Mikeppen hogy a' szivet [illegible] mind
halálhoz; ugy mindenike ez három
dárdának. Ki [illegible] járó
a' szivet elég [illegible] volna az én halála-

ra, ugy az idö mindenik az ö dárdá-
jával el fogyasztja a' mi életünket.
[illegible] mely sok [illegible] meg már az el múlt
idöbe mely számtalan ember [illegible]
el nagyon kevés egy jelen való idö-
melly nagy sokasága [illegible]
nak a' következendö idö! Nem
lészen senki, ki ez három dárdát
valamellyik ked sebesitése nélkül [illegible]
hasztalan kerölés.
Tendimus huc oës, metam properamus ad unam,
Omnia sub leges, mors vocat atra suas.
Exemplum Sicut Salomon Eccl. 41.
Memor esto judicii mei; sic enim erit
et tuum; mihi heri, tibi hodie.
Vagy jámbor, vagy gonosz az ember;
ha jámbor, [illegible] élete, jó
idejin kiszesti e' világbol ötet, hogy
vagy e' jelen való életnek nyomorúsá-
gitol meg mentse; vagy a' mennyei Paradi-
csomba [illegible] hellyheztesse, vagy hogy
el ne pártollyon, és gonoszszá ne legyen.
Vagy hogy [illegible] életet adhatti azért hogy
az [illegible], vagy hogy egy-
beket jó [illegible] az ö [illegible] életed kere-
sésére adattasson; vagy hogy jó példa-
adásával sokakat [illegible] a' gonosz
élettöl Istenes életre vigyen.
Ha pedig gonosz, vagy jó idején meg
fosztja e' világtol, hogy hamarságval
[illegible] meg ne [illegible], vagy hogy ne
legyen egyebeknek botránkozására, vagy
gonosz példa adásával ne adgyon sokak-
nak okot a' gonoszra és kárhozatra.
Vagy hogy [illegible] életet enged a' gonosznak a'
végre hogy a' [illegible] a' [illegible] ki-
[illegible], vagy hogy ideje [illegible]
gonosz életed és [illegible] meg jobbí-
tására.
El

El vészi a' halál szerint gyöltő mind gyermekeinek, mind isszaknak, venek deteken: hogy a' Atyát, Anyát meg zatinak, az Atyjafiaktól Atyjafiakat egy más szeretetből kedvességtől halálával szakaszsza.

Ollyan a' Halál, mint a' tengeri hol-gyok, kik az vizeken úszkálókra kéreskedés kedvesen járó hajókra nem mindgyárt rohannak, hanem meg várjak a' gazdag kinccsel meg terhelt hajókat. Sic facit mors.

O mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis. Ergo memoria tua ipsa mors gravior erit.

Hasonló az ember a' folyóvízhez.

Vagyoné hasonló hasonlatosság, mitsoda ollyhoz hasonlíthatjuk a' mi Világi? Azt mondgya Salamon: Mindnyájan meg halunk, mint a' folyóvizek: Omnes morimur, et quasi aquae dilabimur in terram, quae non revertuntur.

Ha a' fel folyókra valyjatokat, Nézzünk, nagy tetszik néha nekünk, mint ha holtak, országlónak, fejedelmek, ölözetlen hozott élő embereknek volnának a' folyóknak, de maga egy szempillantásban egy a' kéz el véss, semmivé el vétetik, és többé soha láb nyoma sem tetzik meg.

Illyének vagyunk mi is: láttatunk valaminek lenni, de igen rövid idő alatt meg romlik ez a' testből és lelkekből épitetett alkotmány, el múlik a' mi életünk, a' emberek szeme előtől el vétetik, földé lészen, és soha lábunk nyoma sem

tetszik meg. Ezt a' mi állapotunkat, meg is oly nagy fel fuvalkodással gyakorlott lakásunkkal, kiket Francsiscus Barra mond.

Sz: Job Patriarcha magának és mindeniknek szólván azt mondgya: Memento Domine quia ventus est vita mea. Ezzel adgya hogy hasonló az mi életünk a' szélhez. Mert midőn valamely sebessen fuvó szél az levegő égben viseltetik, és az mi fülünkbe bé hat, nagy zúgást, csikorgást támaszt, kit valami nagy dolognak állítd lenni az fülek, de egy szempillantásban el múlik, tovább hat, és többé vissza nem kel, semmivé lészen. Illyének vagyunk mi is, kik az világra valami hírrel, nagynak mutogatásával kezdettük és csengése alatt járunk: de igen rövid idő alatt kiköltözünk belölle, el múlunk és valamint az világ el múlik többé vissza nem térünk, és csak annyi emlékezetünk marad, mint ha soha nem lettünk volna.

Dávid azt mondgya Psal. 143. Homo vanitati similis factus est. Psal. 38. Universa vanitas omnis homo vivens. Quid apparent esse aliquid in principio cum si mox videris sunt nihil. Psal. 102. Dies eius tanquam flos agri sic efflorebit.

Láttatok az vizi buborékot vagy az tajtékot? Mitsodák ezek hogy egy csak hólyagok, vagy tetszenek mintha valami ékesek volnának, maga ugyan semmi egyéb nem lévén, hogy egy széllel, és forrással, hamar el oszlik. Illyen az ember fel fújja magát tisztiért, nemességével, gazdagságával, ifjúságával, kedvességével, ékes elméjével, maga csak hiuság, egy szempillantásban el múlik és semmivé lészen. Bizonyittya ezt Szt Jakab.

Rab Cap. 4. Vita nostra vapor est ad mo-
dicum apparens, et deinceps extermi-
nabitur. Universa vanitas omnis homo
Vanitas.

Nem kevés okbúl mondgya, hogy Sz.
Dávid Prophéta az Embert nem csak
hiuságnak nevezi, hanem mindenestül hiu-
ságnak, vagy heábavalóságnak. Uni-
versa vanitas. Nyilván az Ember mi-
ért alitya ezt a' Prophéta, mikor az Em-
ber mint egy rövid mintája minden
dolognak. Valósága, vagy létele vagyon
a' kövekkel, az élő fákkal, ültetések-
kel, v. plántákkal ~~vagy~~ élete; érzé-
kenysége [illegible] az oktalan ál-
latokkal, értelme, okossága az An-
gyalokkal. Föld vagyon testében, vize
a' nedvességben, ege lehelletiben,
tüze a' melegségben. S. Leo com-
mune habet aliquid cum omni creatu-
ra homo, ipse tamen aliquid omnis Creatu-
rae homo. Mert ha heábavalóság
vagyon azokban a' teremtett állat-
tiknek valóságok vagyon, a' kik
élnek, éreznek, értenek, földe, vi-
ze, levegő ege, tüze, és mennyei
meg kel vallanunk tehát hogy mi
azok a' hiuságok benne vannak
az Emberben. Universa vanitas
omnis homo vivens.

Kép az Ember; vallyon miért.
Azért, mert mint hogy a' képben sem-
mi erőssége és állandósága nincsen,
úgy az Embernek is mi természete az
állhatatos tartóssága. De ennyi vál-
tozás alá vagyon vettetve; hogy hogy-
mi hellyben e Világra születünk, a'-
zonnal

zonnal halálhoz kezd? Amazt
mondgya felölle Sz. Dávid: In imagi-
ne pertransit; mint egy kép úgy tün-
lik el.
Ha valamelly folyó víz mellett kelsz
által, a' vízben ki ábrázoltatott
képed teczetett költ ugyan. de ke-
vés állandósága vagyon, mert ha
egy kevessé el távozol a' víz mel-
lől, azonnal el enyészik és semmi-
vé lészen; ehez hasonló ábrázolat-
tunk a' mi minnyájunk; ez jelen való
életünk folyó vize mellett járunk, mint
valami vízben kiki állandósága ~~[illegible]~~
kép, órán kez mind szempillantásig
az el enyészéstől és el múlástól féle-
kedtelenségekben vagyunk, el jő egy hideg
lelés, egy [illegible], egy gutta ütés,
vagy egyéb más véletlen történet,
és ez az mi képünket úgy el törli
mint ha soha sem lett volna.
In imagine pertransit homo.

Árnyéknak is nevezi minket
a' Sz. írás Job. 14. Homo natus de
muliere brevi vivens tempore, repletur
multis miseriis, qui quasi flos egreditur,
et conteritur, et fugit velut umbra, et
numquam in eodem statu permanet. Mint
az árnyék el múlik, és soha egy
állapotban nem marad.
Mi okát állithatnók lenni, hogy a'
koporsóba be tétetett és temetni vitendő
halottnak mind egyéb tagai meg
merevednek, csak az feje nem; azt
valahova akarod oda hajthatod.
vagyon valami titok ez alatt.

Tudni

Tudva vagyon mindenekinel, kik az
Sz: Irasb foglalatoskodnak, hogy az fold meg
gatasa, hajtogatasa csufolatert veretik
az Sz: Irasb, mint 4 Reg. 19. 19. Psal.
30. Matt. 27.
Mos is lattyuk az ki mast meg akar gya-
lazni hajtogattya fejet.
Hogy azert az halotth csak az fejemo-
dul es hajolk, az tob tagok nem, ebbol kin-
nyu okat meg ertheted.
Azert vagyon ez oh mü nagy boldog-
talansagunk!! mert az halal minden va-
rasod varasoid, faluid uttzain es pi-
hellyein, neveti munkat es csufol, hogy ez
hamar el mulando vilagot Szorgalmatos-
sagitz ennyire be mentetek. Halljatok
es sirullyatok meg ki gajta.
Midön valamelly halott temetni vite-
tik, annak feje mozgasa által mindz uttza-
kon es ösvenyeken csufollya, neveti az ha-
lalazokat az kiket lát, hogy faradoza-
nak, munkalkodnak, veszekednek mellyre valo
es nehez utakot veznek fel, sok ideig
valo szolgalatoth aggodnak, csak az vegre
hogy meg gazdagulhassanak, hogy tisztelet
es uraságokra kaphassanak: Hajtogatvan
fejet alattomban ugy feddi meg öket. Oh
szegeny valok! mi haszna lesz ennyi mun-
kaval magatoknak? Minnyajan az regi
Atyakhoz tertek vissza, földh birtok,
es csak emlekezetetelis alig marad.
Az mü allapotunknak boldogtalansagat
jol ertette amaz hatalmas Macedonia
Philep kiraly, ki hogy magarol el ne felet-
kezne, es hogy ennyi sok szerencseiben fel
ne fuvalkodnek, egyik az udvari nepek kö-
zül eszt az tisztet ada, hogy öket min-
dennap ez igekkel illetne, s: koltana:
Philippe recordare te hominem esse.

Melly

Melly annyit teszen minthogyha azt mon-
dana: meg lásd hogy el ne feled magadat
ennyi jo szerencsekbe; mert mint ember va-
gyon ugyan meg kell halnod, noha most nagy ki-
rallyi felsegbe vagy helyheztetve.

4 Het Karban vagyon az Ember elete.

Elsö az csecsemö gyermekseg. 2 Fut-
koso gyermekseg. 3 Iffiusag. 4 Ju-
venthed, felyeb nevekedes, iffiusag. 5. Em-
berkorbeli allapot. 6 venseg. 7 Aszigh
el aggás, vagy meg törödöt venseg.
Az elsö allapotnak hatara 8 esztendö; az
masodiknak nyolcz esztendötöl fogva 15 eszten-
deig terjed ezellya. Harmadik 15 esz-
tendötöl fogva 22 esztendeig nyul. Ne-
gyedik 22 esztendörol el lepven 30 esz-
tendöt telik be. Ötödik az 30 eszten-
dörol ötvenedikre szál. Hatodik ideje
50 rol 60 ra lepik. Az hetedik az 60
esztendötöl fogva mind az eletnek utolso
vegeig tart.
Eszed az ugyan apadasahoz kepest,
mind napról napra szüntelen szal az em-
bernek eleteis, es ez az apadas nem egyeb
az halalnal.
Oh csecsemök, kik az het esztendöt meg
halattatok! bizony már egy reszet eleteteknek
meg holt bennetek, ugy mint az csecsemö
allapot, hat vagyon meg hatra az ki ele-
ven, de igen bizonytalan mindenik, hide
ceteris.
Hinc videtis quid ego vobis magni ex parte
loquar, mortis potius quam vitae.
Quid tamen. Mors mortis est vita aeterna.
Am lelyn az csecsemö gyermek halala az labot
kapot futkoso gyermekseg, az futkoso gyer-
mekségnek öldöklöje az ifjuság, Ifjusagi

eszt ismet

ekkor ismét pusztítsa el az Ereje Virá-
zó Ifjuságát, az Ortza és kellemetes
szine mellyet el az öreg Emberségh, az
öreg Embersegnek szakállassa Vár[illegible]
véd az veresség, az vénségek boritta
az öreg versegh, a' mig [illegible] véneség
az ifjuságod halála legyen az halál
de ne [illegible] kiváltt [illegible] legyen az Emb-
bernek élet a halálod meg emésztője.

Az Ember Gyümölts.

Mint [illegible] meg [illegible] nevezteti
a' sz: Írás az Ember Gyümölcsnek
[illegible] Deut. 28. Benedictus [illegible]
[illegible]. És az Apostolok [illegible]
bennis: Az [illegible] gyümölcsebe
[illegible] az [illegible].

[illegible] hasonlatosság leher az Em-
ber és a' Gyümölts között, ha a' gyü-
mölts az élő fáról, az [illegible]
szedetik, ne [illegible] állattol [illegible].
[illegible] kivül ez alat, [illegible]
[illegible] hozzá meg fejtem.

Gyümölcsöd nevezteti az Ember
[illegible] mi képpen hogy a' [illegible] Gyü-
mölcse, midön ki kezd magát mu-
tatni, elsöször meg bimbozik, azután
az bimbo Virággá leszen, meg azután
gyümölcse válik, de keménnyé és
éretlenné, az után meg érik annyi-
ra, hogy csak egy kis szél érintésétől
ottan le hull. Annak [illegible] hato
képpen meg [illegible], hogy minek elötte
a' gyümölts meg érne ez elött [illegible]
[illegible] el, avagy [illegible]
[illegible] meg: Midön Virágzik akkor
el

el veszö benne az bimbo, ez az elsö,
Mikor még az gyümölcs kemény és éret-
len el vesz a' virág, ez a' masodik.
Harmadik, hogy midön meg ért, el vesztette
akkor keménységet és éretlenségét.
De gyakorta törtenik azis hogy az gyü-
mölcs még ugyan azon bimbojában el vesz, nem
juthat az virágzásrais: vagy még virágzik
ugyan, de gyümölcsöt nem hozhat: sokszor
a' kemény gyümölcsis le hull, minek elötte
meg érne.

Ezen képen az Emberis elöször bimbo, csecse-
mö korában [illegible] gyermek és gyenge ifju-
ságod állapottjában. Az után virág, vi-
rágzo ifjuságában. Harmadszor ke-
mény és éretlen gyümölcs serény korában:
Végezetre igen lágy, és már érett gyümölcs ag-
ságában, [illegible] kicsin betegség meg
rázásárais le hull, koporsoba [illegible].
Oh keresztyén Ember! midön meg hala-
dod az 22 esztendöt, meg hal te benned
az bimbo: midön harminczad esztendöre
jutsz, meg fogyatkik benned az virág: Mi-
dön be töltöd az 50 esztendöt magad ha-
gyod le hullad az kemény és éretlen gyümöltsöd,
és semmi egyéb nincsen hátra, hanem az
még rothadó és el hullando vénségnek.
De oh Embereid nyomorult állapottjok!
Mely sokan halnak még bimbojokban mi-
nek elötte ifjuságod virágára jutnád!
Mely sokan múlnak ki virágzó ifjusá-
gokban, nem érvén még az kemény és éretlen
öreg Emberségnek gyümölcsére. Lássátok a-
zért, miért mondottunk el [illegible] hasonlóság
az gyümölcshez. Másodszor esztendö
[illegible] mely nyomorult legyen az mi éle-
tünknek állapottja, kik bizony holt eleven
vagyunk, mert az mi testünk naponként koporso-
[illegible]. Tehát mindnyájan oráncként, nem csak
az jövendö idöbe meg halunk.

Verzhe[illegible]

Vizhez hasonlo az Ember.

Et sicut aquæ dilabimur omnes, super terram, quæ non revertuntur. 4 Reg. 17.

Nyilvan es tudvan vagyon mindennel hogy az folyo vizek edgyike az masikot eri es üzi; Edgyik el foly, az masik mingyarast nyomaba vagyon, es mind egy rendel gyakorolly[illegible] szö folyasokat: az mellyek pedig el folyt esnek, azok többe ugyan azon szamba nem lattatnak. Illyetendö vagyunk mi is. [illegible] kelünk ez jelen valo életnek nagy folyo vizen es edgyikünk az masikot [illegible], üzi, kergeti.

Az Atyak, Anyak el halnak, az fiok [illegible]nok elöverkeznek hellyekbe. Ezeknek hellyekbe masok is ez vilagbol ki mulvan, es ö[illegible]kötöket hagyvan utannok, es uj rendrül [illegible] az emberek egyik az masik utan [illegible] az fejdelemségh, örökségh, tiszth, gazdagság es birodalomba mind vilagh vegezetig. [illegible] Azok pedig kik [illegible] ki mulnak nagy temettetéssel be az földnek gyomraba hogy többe közönséges fel tamadasigh ne lattassanak.

Et sicut aquæ dilabimur super terram.

Az tengernek habjai magosra emelkednek meg dagadvan az szelektül, nagy hertelenséggel egymast érik, üzik, kergetik ... az partba meg ütközvén, az [illegible] el legyek el el fojt[illegible]ek. Azontul nyomban meg ujjab ujjab habok jönek be, ezek is ugy jarvan mint amazok kergetik egymast es az partba üt közven meg rontatodnak. Ehhez hasonlo kepp vagyon az mi [illegible] mint az habok ugy fel emelkedünk, ugy el [illegible] magunkot, [illegible] [illegible] gyanak. [illegible] [illegible] szep termetünkbe, erönkbe, méltosagunkba es gazdagsagunkba; de edgyikünk az masikunkot [illegible], nyomakra edgyik az masik utan [illegible] az halalnak partyara; [illegible] meg romol, [illegible] mind az ö

nagyra emelkedese, es igen hertelen hatalma meg romol.

Sent: Non potest male mori qui bene vixerit, et vix bene moritur qui male vixerit.

August. Qualis unusquisque est, talis ei debet mori.

Omnes morti servimus et morimur.

Palladius.

Angli Fabius: Mors —

Imminet et tacito clam venit illa pede.

Herodotus. Az Ægyptusiak szokasirol ir, hogy ök mikor valami nagy lakodalmas vendegséget készitettek, a' vendegség közben az étek vendegség elött, hütelen edgy Ember kepet hordoztak, kinek se husa, sem böre nem volt, hanem csak csontjai. etc. hoc in memoriam mortis faciebant.

Solinus in Libro de Mirabilibus Mundi a' termeszetnek nagy csudairol [illegible] emleketetet, hogy Indiaban ket edgy mással ellenkezö kut forrás talaltatik, kinek edgyikéböl a' ki iszik nagy nevetve es kacagva hal meg: a' masikbol pedig ha iszik a' nevetest meg szünik, es a' reá következendö halaltol a' veszedelemtül meg menekedik, mire hogy pedig a' termeszet szerint valo dolgokat szabad lelki üt [illegible] dolgokra ki vinni, ime ket forrást mutatok nektek: Edgyik kut forrás a' halalnak emlekezete; masik karnal el felejtese. ha ebböl az utolsobol iszol Ember nagy büntetesbe köteleztetel. etc.

Jusson eszedben amaz nagy es [illegible] [illegible] Davidnak [illegible], ki mind

Nem

szembe menne a' fel pallott és erejében
bizakodo Goliath Philisteussal az ö
maga fegyverével ölé meg a' Goliath.
Ugyan ezen kardot kérte elé mikor [illegible]
lalis üzve volt, mikor Abimelech Paphoz ju-
tván, monda neki: Si habes hic ad manum
hastam, aut gladium da mihi. Felele a' Pap:
Ecce hic gladius Goliath quem percus-
Nincs ez valami titkos értelem nélkül,
ez jele, vitéz David Goliathal meg-
harcván üt kézre, Saulnak fegyverét meg
veti, magaival pedig Saulat hadak-
vár Goliath fegyverét kévánnya elö
adatni maga szükségére; ugyan azon
egy fegyverrel él, mint a' Goliath mind
a' Saul ellen. Mindenik tanulj példát
tat[?] e Davidtól, mert két hatalmas ellen-
séggel kel meg vivnunk: Egyik óriás
az másik király; Goliath és Saul,
amaz a' bünnek; ez a' világ [illegible]
Az óriás fegyvere az Halál, igen e-
lestü, és azon óriást meg győzeni
igen erös fegyver; kivel akkor élünk
hasznosan, mikor [illegible] elménkben
viseljük ötet; azért mondgya a' Bölcs:
Memorare novissima tua et in aeternum non peccabis
Eccl. 7. Ugyan azon fegyverrel a' király-
lyt az a' világot el bizhatnánk; mert meg gon-
dolván hogy mi világunkat el hagyjuk,
e' világot ekkeppen el kel hadnunk,
meg utálljuk. Erre mondgya egy Bölcs:
Facile contemnit omnia qui se semper co-
gitat moriturum. És mivel hogy semmi
[illegible] segitö vitézi fegyver, sem erössebb or-
vosság nem találtatik ez bün, és ez világ
[illegible]sága ellen, mint a' halálnak emléke-
zete; azért mondgya David: Non est al-
ter huic similis, da mihi eum.
Ragadgyuk kezeinkben ezt a' két élü
élés tört, mert nincsen más ehez ha-
sonlo:

hasonlo: [illegible] est ne ad domum [illegible]
ad domum conditur.
Hohr az ez az Halál emlékezetiböl [illegible]
[illegible] maczik, és mint egy uj Da-
niel azon Daniel [illegible] val mindenike-
tet meg győzitünk, mondván: Vivete Sem-
pore persensad a' lapide.
Halalt gyakorta meg emlékezik a'
Halálrol az könnyen e fele [illegible] az
Emberi nemzet veszedelmére egy
esküt három fö ellenségek; a' világ
a' test, az ördög csalárdságit, kik
hogy minket meg ejtsenek, sok szer egy
helyen, most egyik, között [illegible]
Halál emlékezetekre, mitsoda
mesterséggel élé Daniel a' Beel ha-
mis Papjainak csalárdságit ki
nyilatkoztatására. Dan. 14. Necre [illegible]
A' Beel Balvany példáját képvi-
seli a' bünnek. Az ö neki áldozo
hamis Papok, e' világ, a' test, az ördög,
kik szolgálnak a' bünnek. Mert na-
gyon kéri ezer bünre vélünk [illegible]
okokat nyujtnak mü nékünk. 2.
Templum mi vagyunk: Templum De-
sanctum 2 Cor. 6 quod estis vos.
Mikor halálos bünt [illegible] követünk,
az igaz Isten templomából, az ha-
mis Beel Kapolnajává lészünk.
Akkor az mi [illegible] oltárán felül
a' bünnek bálványát emellyük, és
helly heztellyük; az [illegible] Szolgái: ez
világ, a' test, és az ördög, hogy minket
meg csalhassak, el hitetik velünk, hogy
a' Bel [illegible] iszik, azaz hogy a' bün
igen [illegible] és örvendetes
josag.
Immár aranyainkre [illegible] az hami-

Papoknak és szolgatitt tsalárdsagokat
meg tapasztaltuk. hivsegek hamm[isa]
a' Templumnak padimentomára az ol-
tárokra, és az ki tesz terelére. Emleke-
zetek halando testetek felöl, és teste-
hamarnövö alat hamminak lejen[dö]
sége felöl, azonnal meg ismértitek, e[l]
álhatik szolgatitt tsalárdsagokat az
önnen hitbok nyomairol, és gyere-
lesztitek, hogy valami igérnek min[den]
hamissági. Mert elhigyjük az halál min-
den gazdagságot, méltóságot, birod[al]-
mat nagy színtojással el hagyat a
Emberekkel, de mind azok semmik
nanak, ha mind azokrol örök szám
nem kellene adni. Mattyan a' teste
mint egy gyönyörü testeivel porrá, ha-
maván teszi. Innen vol, ha gyáltrö gyer[mek]-
ben jatsna, hammarva, porrá, föl-
lételével. Melly világos meg tapasz-
talhatnátok á' Bel hamis Papjai
á' bünnek tsalárdsagit.
Oh melly szerelmatitt hiati vala mi-
gát ezzel a' hammaval ki: hob, mi-
dön monda. Folum miki kijeresl
[illegible] tsak kopornyo arany hati
Mint ha azt mondaná a' nagy kér[kedö]
gazdag Ember: Mind Ennyi kinesim-
tül, gyöngyeimtöl, draga epületimtek
hazaimtol el valom, mind el mar-
ez én töllem, semmi meg nem mara-
nala töb koporsomnál. Ettül miki k[özül]
ez leszen palotám, ez udvarom, ez [ágyam]
ez örökségem, ez kintsem, gazdagsá-
gom, szép kertem, pohár székem, az
egy koporsom leszen mint tabarnam

Mìis

Mìis tsak az egy koporsó mindhat-
nal miénk, valami egyéb ez vi-
lágon, vagyon nem miénk. Mivel
á' földi gazdagsagrol szollunk el mulo ma-
rad, amaz kert, amaz haz;
amaz golyon [illegible] Peter, Pál és [illegible],
ha meg holvald nem mondgyak, ne-
mondgyak fellöl hogy ö [illegible] meg
hanem hogy valaha [illegible] [illegible]; de min-
dön á' koporsorol szollunk, nem mon-
gyuk, hogy ollyan is amellyed Embere
volt, hanem vagy el vagy ki mulo é
világbol. Minden kin azt mondgyak.
Peteré, Pálé, vagy Matéé. Mert az E-
mbernek sajat tulajdon haza á' hol E-
neki lenni kel mind az itéleti nap-
jaig, miénk leven az ért á' koporsó
méltán mindhattyal á' [illegible] hobbat, szo-
minki kopor ele [illegible].
Oh Urak! oh Nemesek! oh gazdag-
dek olvasák be [illegible] az [illegible] a-
[illegible] kivel együtt á' Fejedelmek coro-
nas hatalmokkal élvenek.
Az Királyi és Császári méltóságra
méltó Kenendö és Koronazando Fejedelmek-
nek, mind annyi un rendelve valók, Nemes-
edö lattara el jö vala az Köfaragó, egy-
néhany rendbeli marvany köveit mutatvan
az Fejedelmeknek, ekkepp szol vala neki:
válasszon meg [illegible] Felseged e-
zekbe az kövekbe, melyikbol akarja hogy
az ö koporsojat ki faraghjuk.
[Ezt] vala az Fejedelmet, hogy mindenkor
[illegible]zet, es hatalmas volta ban is
emlekeznek meg halandosagarol, hogy no-
a ollyan nagy felseges volna, de azert min-
den birodalombol egy ancsak az koporsó

lenne

lenne övé, mint sajátja és ad-
dona.

Alexandriad egy fő Püspök
egyt porontsolt maga felől, hogy
gyálé ő neki, temetésekor az e-
ken álne: Monumentum tuum fi-
eri futuram diem imperfectum es-
se jubeo, at aliquando ja[illegible]
latur, interim [illegible] ergo qua [illegible]
mus ventura sit. Im hol ez a
Kegyes életű, még az ő méltósá-
ban is az ő örökös hajlékával
[illegible] figyelmezer, nem [illegible]
minden kiv életre, hogy [illegible] [illegible]
hallja: [illegible] [illegible] el [illegible]

Az mü Testünk Kopo[nyája]

Méltó kellene a' Halálról gya-
kran emlékeznünk, ha nem egye-
bért, hát azért, mert az mü ha[su]nk
és gyomrunk, semmi nem egyéb
[illegible] lottak kopnyájánál, kiben mind
haloltat temetünk bé. Vagyval,
[illegible] darral, hallal, mezei barmok-
kal élünk; nem mez [illegible] állatok-
kal zünk-e meg? meg nem [illegible]
elevenen [illegible]. Azért [illegible]
az [illegible] hogy hogy [illegible] állatok [illegible]
val élnek és az mü gyomrunk
[illegible] mint valami [illegible] hel-
nank, hogy [illegible] mind [illegible]
és a' mez [illegible] állatok [illegible]
láttyuk a' haláról megemlékez-
Hallyátok mit ír Seneca:

Quic-

Quicquid aliud bibitur, quicquid pi-
scium natat, quicquid ferarum discurrit,
vestris sepelitur ventribus, quare nunc
subito moriamur, quia mortibus vi-
vimus.

Valerius Maximus írja a' Thra-
ciabeliek felől, hogy ők az embernek
születésén sírnak, halálán penig és
nem [illegible] örülnek; unde:
Laeta funera, maesta natalitia.
Mi okból? mert úgy tartják vala ezeket,
hogy születésekor e' Világra, sok nyo-
morúságokat kellene szenvedniük, meg
halálán penig azoktól meg menekednek.
Ehez képest mondgya a' Poëta:
Felicitas est morte more timuisse [illegible]
Quam fugiunt morbi, moestaque paupertas.
Ha kan a' Pogányok [illegible] kik e' Vila-
gi életen [illegible] ennél boldogabbat
nem tudtak s nem reménlettek, az ha-
lált mint valami nagy jót tartották ez
életből hogy általlá a' Világi nyomo-
rúságoktól meg menekedhessek, nagy
o haszna [illegible]; így [illegible] Euripides
Iam satis o vita vixisti, desine tandem.
Mennyivel inkább minekünk kell bíztatnunk a'
halálnak félelme ellen: Mortem [illegible]
quid times, qui [illegible] Sedan-
tem morbis, et paupertatis dolores.
Ha ezek a' Pogányok, kik halálok
után semmi boldogságot nem reménlet-
tek, olly nagyra becsülték az halált
mennyivel nagyobbra kel mü nekünk.

NB. Oh [illegible] kincsek és nagy
hatalom.

~~MS [illegible]~~ MS 0671

ELEGYES JEGYZETEK

/Jakab Elek-hagyaték/

Kl. 86.

3.

lenne övé, mint sajáttja és
dona.

Alexandriád egy fö Püsp
ést, porontsolom maga felöl, hogy
ásá le neki, holtkor az é
ten ülne: Monumentu
in Suberna ... em mpler fectu
jube ... at aliquando jü
...lam, ... ementi ... transi
mus ventura ... Im hol ez
kegyes élet, meg az ... meg ... á
...anus az ... örökös hajlekával
... a fiyelmezer, nem ...
minden ... életre, hogy ... sokkal
halla: Reliu ... lep

Az mü Testünk kopor

Méltó kellene á' Halálról
emlékeznünk, ha nem egy
beit, hat azért, mert az mü ha
és gyomrunk, semmi nem egyéb
...lotak koporsójánál, kiben mind
haltakat temetünk be. Vaddal,
darral, hallal, mezei barmok
...kal élünk; nem meg holt allatok
...ünk é meg? meg nem eleven ...
elevenen ... azért ala
az ... hogy holt allatok h
val élnek, és az mü gyomrunk
... mint valamely ... hel
nank, hogy ... mindennap
és á' meg holt állatok ...
lattyuk, á' halálról meg emlékez.
Hallyátok mit ír Seneca:
Qui

...quicquid aliud solitae, quicquid ...
...cum natat, quicquid ... discurrit,
...nis sepelitur ventribus, quare nunc
subito moriamur, quia mortui vi-
...imus?

Valerius Maximus írja á' Thra-
...abeliek felöl, hogy ... az emberek
születésén sírnak, halálán pedig és
temetésén ... örülnek; unde:
Lacrymas funera, laetitia natalitia.
Mi okbol? mert ... vala ezelött,
hogy születésében e' világra, ...
...nyi ... kellene ... meg,
halálán pedig az ... meg menekedének.
Ehez képest mondgya á' Poéta:
Felicia est morte mora ... quieris
Quam ... morbi, moesta ... paupertas ...
... kan á' Pogányok közül kik é' vila-
gi életet ... ennél boldogabbat
nem tudtak ... nem remélletek, az ha-
lált mint valami nagy ... ez
... hogy általa ... világi nyomo-
...rúságokból meg menekedhessenek, nagy
...haston ... így ... *Quin prodes*
Jam satis ô vita ...
Menander ... mindene ... a'
halálnak félelme ellen; *Mortem ...*
quid times, quietis ... *Sedan-*
tem morbis, et paupertatis dolores.
Ha ezek á' Pogányok, kik haláluk
után semmi boldogulásokat nem remélle-
tek, olly nagyra kívánták az halált
mennyivel nagyobbra kel mü nekünk
NB. Oh ... kinézel é nagy
hatalom.

hatalommal bir emberek. Sőt ha
ne felejtsetek a' Babyloniának
Atyjának Királlyát a' Saladint
őrök emlekezetre méltó cselekedet
ki nagy hatalmat viselt. Ez min
előtte ki adná lelket testéből, meg
rendelá, hogy az ő temetésekor
melly az koporsóját egy lenyő vélna
ki nis kürtölve hirdetnek, és az
előtt nagy felszóval ezt zálat tartja
ezt kiáltaná: Az mű nagy bird
mű, sok országokat és tartomány
kal bir királlyunk, egész [illegible]
fejedelme, mind [illegible] sok kintse
a' kivel bir, semmit ez [illegible]
többet magával ki ne vigye e' Vi
ból. Kivel akart jelenteni az ő ki
jedellem, hogy mind ő kincs győj
ben, és birodalmát nagy ki terj
jéseb cselekedet [illegible]
semmi egyeb nem volt, hanem hi
jutes hivság, ugy mint kinek mi
mindeneket el kel hadni, és ugya
azon meztelenségbe kiben szüle
tett kellet ki menni e' Világb
a' mint a' Poëta mondja:
Linquenda est terra domus et [illegible]
Quid prosunt [illegible]
Mindenik ki [illegible] ezzel a' kin
tsekkel, [illegible] kerüljük be ko
porsónk, ijesztő sok halandó kis [illegible]
jevelet [illegible] fellyül reánk; ez m
inden kintsünk, gazdagságunk.
Corpus est domicilium anim
Ki volna a' kegyetlenség [illegible]
daná, ha valami házb [illegible]

kiküldetne, az ő szeleidi a' vala
ben levő házból, hogy meg épittes
mert szendes lakást engednek neki:
ugy eseleg [illegible] az Isten [illegible] velünk;
kiküldetik az mi halandó testünk
ből lelkünket, hogy ujolag fel építse
azt, és ugy szállitsa ismét bé bele.

Oh! melly nagy magok
[illegible] tselekesztek némelly
Atyák, Anyák, kik holtt leányoktól
halálokon nem tsak mértékletlen
sirást tesznek, de a' kik [illegible]
meg [illegible] dolog; meg az Isten
ellen is zugolodnak, hogy kedves
magzattyoktól meg fosztotta őket,
nem javallya meg az Poëta is ezt
az Atyák Anyák magzattyok
halálán való jajgatását, panaszos
sirását:
Dilaceras crines, soboles ululatibus imples
Moestaque sanguineis unguibus ora notas.
Credis an extinctos huc posse resurgere natos?
Flere obitus est omnino [illegible]
Nem tészen semmi boszuságot Isten
tek el Atyák az ti magzatotokat, ha
Isten nagy jóra ez [illegible] ki szóllittya
őket e' világból. Ki nem kévánná
ilyen földről, az hol minden nyo
morusagok alatt vagyon, haza mennie,
a' hol mind jobb gyönyörüség vagyon?
De vallyon a' Szülék kik holtt le-
anyokon zugolodnak, hogy ki el vette
tőlök, nem nagy fenyetéket érdemlenéké?
holott semmi az Isten tőlök el nem
vett

élete az övéiből, hanem a' magáé [illegible]
vi [illegible]; Nem szabadé mellőlle a' [illegible]
kinél lett mászszor meg kérni? [illegible]
[illegible] kan találtatnak a' Rómaiak kö[zött]
kik az ő fiok halálokon sem [illegible]
[illegible] nem mutattak, mi ha [illegible]
nem szűnik az Isten életet az [illegible]
mi kérjük ki és vallyuk.

A' Görögök között Lakon [illegible]
meg értvén hogy fia az hadban el [esett]
[le]szett volna, semmit nem bánkodék, [ha]
hanem a' bú mondgya nagy [illegible]
[illegible] jelele: Weirco [illegible]
at eller qui pro Patria mori ac [illegible]
[illegible] dubitaret.

Quinctus Martius Romai [illegible]
mitön egy kedves fiától kinél [illegible]
vala, meg fosztatott volna, [illegible] me[g]
sem változék színe rajta. Ugyan az[on]
[illegible] nap a' fianak a' tanácsház[a]
ban bé méne, az egész tanácsot ké[ré]
ké, hogy velle együtt a' közönséges [dolg]
ok végeznék.

Pericles az Athenaiak közül ki[ü]
lett többeb, mikor egy nap alatt [két]
fiától fosztatott volna meg, csudálat[ra]
nagy maga meg [illegible] az
[illegible] sem hallaték [illegible]
[illegible] téren [illegible]
jele volt a' régieknek [illegible]
a' [illegible]

Cicero is Dolobellától leányát [illegible]
halálát békével szenvedé, [illegible]
halandó szülei volna e' világra, [illegible]
de maga fájdalmát meg enyhitette [illegible]

Homo nata erat

Hasonló tanácsot adjanak nékünk [illegible]
[illegible], ki az embereket az ő [illegible]
[illegible] [illegible] halála [illegible]

peh

[illegible] őrömre inti Opiter [illegible]
gratias in vanitatibus [illegible]
[illegible] et maxima [illegible]
[illegible] mortuus, [illegible] subjectus
[illegible] esse [illegible], [illegible]
[illegible] bus.

Ha azért ő is magzatjáról hala[l]
[illegible] vigasztaltak egy más meg [illegible]
[illegible] hogy kételessek volnának
az halálra, és hogy az [illegible] ez vi-
lági [illegible] országból meg mene-
[illegible]: mennyivel inkább illik
[illegible] keresztyénnek maga fájdalmát
enyhitenie, és vigasztalni magát,
ha mikor vagy fiát, vagy leányát
[illegible] közül ez vi-
lágból, meg gondolván, hogy az alt
életet [illegible] a' bün [illegible]
nem [illegible] ez a tál [illegible]
Leányát, [illegible] magad ve-
szedelmétől [illegible]. Meg [illegible]
[illegible] szemed előtt [illegible], hogy az [illegible]
[illegible] semmi [illegible] [illegible],
mikor az ő [illegible] vette el.

De talám mondhatnád a' [illegible]
közül némellyek: Nem tartóztat-
hatom meg magamat, hogy ne keserg-
jek szerelmes magzatomnak halálá[n]
kissebb [illegible] volt, és [illegible]
[illegible] és olly nagy reménységgel, hogy
ha az [illegible] tovább élhetett volna, [illegible]
[illegible] ember nevekedett volna belölle
[illegible] nemzetségének [illegible] és
[illegible] lött volna; De a' mi [illegible]
[illegible] inkább [illegible]. Nem [illegible]
[illegible] az ő [illegible] lelkem, hogy illyen
szerelmes fiamtól, szemem világától

vége

vensegeknek istenyeivel, életemből
nyövevenyétől illy üsteclent meg
ittad. Ezen Sz. E. Setal mikab ne
ket tirnod magadot, mert az Istent
a' te szived e' vilaghból hogy ilyen
ijjusaghoz elv elvapta ki
ti; mikor jamber, jo erkölcsü, és
szelekedetekkel gyötrölekedik,
mert nem akarta, hogy Istentelenek
nevekedesével ártsokkal meg vál
talja, és el vesse, ut dicit Dius

Dies saepe qui pluribus pacit ...
... e' vita.

Sirattyátok hát inkab azokat a' ki ...
teri vensegét éljhélnek, meg ...
nek ki belsőktől, kik ... szolo
bölcs: Impius malo ... tempore
ri malitia sua, qui tamen ...
ri caminus ignis ... ezzel ...
melesben ... mert örökké sirattyá ...
mienemű: Ita Seneca:

Non ego ... rapuit mors ... flebo
Quos ... longo fata ... tua (mors)

Ezechiaes Cap. 24. Ne plangas, ne ...

Statutum est omni bus hominibus semel mori

Ki vagyon mindenkor ... a' Sent ...
meg ... : Statutum e' omni ...
Mindenek embernek ... eggyszer halni
de annak ideje mind ... mind ...
vrnek ... el vagyon rejtetve, azért
mongyja egy bölcs: Quid ni ...
hungaro

huzom ... mors ... et qui ...
... hora mortis regentis.
Azért hogy halálunk napjai
nem ... hogyunk minden ... lele
lemlez és ... kel élnünk
és életünk megs jobbitására
gondott ...
Halljad és értsed ki az te
állapotodat hogy nagyob féle
lemben élsz. Ha valami olly
veszélben talaltatnál ...
á ... halálra ...
olly halálra ugyan hogy merget
kellene magadnak ... és
á tömlötzben levén egy nehany
kenyereket adnának élődben és
azokk közzül tsak egygyik volna mereggel ... és minden
nap egyet egyet kellene megs
ennod, nem de nem nagy félelemben
volnál, nem rettegnél é' félte
hogy a' ... ma vagy holnap megs
eszel és ugy mind rendel mig az
kenyerben tsak egy volna hátra,
hogy abban vagyon az méreg, ha nem
... nem ... miatt el kell fogynia
életednek, holott bizonyos vagy
immár benne hogy egygyik ...
melyik az á kenyerek melyet meg
étele nekedlen halált hoz noha nem
tudod melyik legyen. E' ben ... nyomorult állapotban vagyunk mü
mindnyájan. Statutum e' omnibus ...
... pedig ... világhon
kevés ideinket engedtetik ugy
hogy 70. vagy 80. esztendő vagy
valamivel több á szent David
mondása szerint Psal. 89. Dies
annorum nostror. 70. anni Si aut.
80. ...

amplius.

amplius eor[um] labor est et dolor. E
aß eßtendök nekünk ugy ad
mint valami 70 vagy 80. kenyer
á kit el köstsünk, s. megs egy
Ennek edgyiteket mergeß vagyon
ki bizonyosson megs foßt eletü
töl de mellyik legyen nem tuda
gyuk. Látyuk hogy nemellyek
aß ev merges kenyerektre negyv
nedik nemelly harmintzadik h
huszadik, ki tizedik, ötödik
vagy második eßtendeitz tala
kozik. Soktan ugyan azon
első eßtendőtz hogy ez vilag
szület ki. de mitt tudunk benn
talám edgy nehanyat közülü
eß holnap ki, vagy tsak mana
is falat kenyere ki vethet i
Vilagbol. Mert kitsoda igir
het maganak tsak edgy olany
valo eletetis? Nemini tam pro
ratum est potest (Cicero.) quom
se habiturum sit corpus, non
eo quoad annum sed quoad v
perum. Melly soktan vadna
eß vilagban, edgy orßagban
varosban faluban, de tsak
edgy udvárbannis, kiknek e
jelen valo eßtendő merges leßs
tök az követ kezendő eßtend
eß hatsando eletet fel nem tala
tatnak.

Miért hogy aßert nem tud-
gyuk, mellik eßtendő mellik
holnap mellik nap legyen az
á ki nekünk merges nyuly-
hogy eletünktől megs foßsza

milert hogy mind untalan fele-
lemtz nem vagyunk, miert nem
keßülünk arra aß orrara. miert
nem fogadgyuk az extus intelset.
Estote parati quia ne scitis qua
hora &. Ergo voluit Deus ultu
li mum diem ignoremus ut abomni
Caveamus. Megß edgy peldat mondok

Ha edgy varosban be menvén a tiltz
14. öße esküttenek volna hogy
teged bizonyal megs ölyenek
nem tudna de melyik legyen
közülök ki miat megs kelly en
halnod. Vallyon nem tartanaß e
azoktol közzül mindenißektől, így
vagyon á mi dolgunk. Mikor
ez vilagra születtünk akkor lep-
tünk be azon az varosban mely
bz á mü testünkre edgyk esküt
ellensegiink vadok, kiknek edgyike
bizonyal el olt minket de meik
legyen ninnts tudva nallunk. Tudode
kitsodak ezek á mü artalmas
ellenségünk? Az het beli napok
es etzakak teiltet ha edgyb
vetz azonnal tizennegyen leßnek.
mert 7. nap. s. 7. ely. 14. leßnek.
Hogy pedigs ezek ellenseink le-
gyenek megs tetzik szent Pál
szovaibol. Eph. 5. Videte fratres
quomodo caute ambuletis quo-
niam dies mali st. Ezeknek
edgyike leßdn az á nap mely
estvet nem hagy ernünk. Ezektö
edgyike leßen aß á ely ki vi-
rattanak előtte el vegezi ele
tünköt. De melyik leßen az
nem tudgyuk. Tehat tarsunk
mindenikétől mind hatunkra
törekedo ellensegünktől.

Ita Cicero.

Ita Cicero: moriendum es certum
sed in certum an eo ipso die. Ass-
tem igitz omnib, hozis [illegible]
[illegible] Azert mondgya hogy [illegible]
latet ultimus dies ut observe[illegible]
omnes dies. De mindenestenek
nyilvabban szol enez CX. tud[illegible]
runk; Estote parati quia nescit-
diem neqz horam. Soha nem [illegible]
dolhatom megs [illegible] hogy ha [illegible]
revel errol az halálos bizonta-
lan valo orában eljöveteleröl [illegible]
mellendnek talameitek hogyas
testi gyönyörüsegh lenne foglal-
tos. Vályon ha ugyan valosaggal
Lornyoson tudnák hogy harminc
nap mulva ki kel mulnod ez
világbol nem hadnák bikket
az trefáts nevetes es hivsagi
tselekedetek; inkább nem [illegible]
den valo törödéseden foglalatnak
magadat az egy nehany [illegible]
el forgando napokon [illegible]
Seneca azert mondta [illegible]
[illegible] tempora [illegible]
[illegible] forsitan una die
Egyebet nem mondhatok; nagy
balgatagsag az az embereknek
hogy halálos oraja felöl bizon-
talanok levén megis az hivsagi
dolgoknak adgyak magokat.
Vályon ha ennek az varosban
tömlöczeb mindenfele rendö
allapotbeli halálra itilt fog-
jak volnának, Urak, Szolgák
[illegible] Iffiak, ferfiak, aszszo-
allatok, leanyok, gyermekek,

kiknek

kiknek adgyiknek sem kegyel-
mez enek, hanem minya-
jokat meg kellene öletni, de
nem mind egy nap-, nem mind
egy szers mind hanem ma tizet,
holnap huszat, holnaputan harmintzat,
[illegible] ki menek el [illegible]
es a hohernak akaratgyan allana
[illegible] hogy mindes [illegible]
[illegible] hogyan [illegible]
öket, [illegible]
[illegible] az rabok között [illegible]
jet es orajat az eo meg öletese-
nek: Vályon mint gondolnak az
ollyan rabok, miben töltenek
idejeket, talam jatekban, talam
testi gyönyörüsegben, morgolodásban,
[illegible] nevetesben, Elöltöl
volna jatekok, trefajok, nevetesek
beszedesek. Inkab halálok
forgana elmejekben, mint szenved-
hessek azt el erdemesen mint
engeszthessük meg az Istent
mint nyerhessünk botsanatot.
Mind tejen kent ebben az allapotban
vagyunk [illegible] Senki meg nem me-
nekedhetik az ki mondot senten-
tiatol Statutum [illegible] És noha
[illegible] mondotta immar az Isten az
sententiát, de azert nem akarja
hogy egy nap egy szer s. mind
meg öllessünk hanem némelye-
ket ma, mas rendbelieket
holnap, harmadik nap megint
masokat. [illegible]
[illegible] vilaqnak [illegible]
közebol. De nem akarja hogy
napjat es orajat tudgyuk ha-
lalunknak.

Hinc

Hinc Euripides Cunctis mort-
alib. mors debetur, et nullus
minimum certo novit, an victurus
sit diem crastinum. Quis scit
adjiciant hodiernae crastina
summa.

Tempora Dii superi. Horat.
A karmelly kinyaimis, kik halál-
ra ítéltettünk, meg-segéttenek, hogy ma
az Ege, ez Világ rabságából ki-
szökhetni: ehez képest imádságunk-
banne lesz gyönyörű tüzesebb ren-
ne [illegible] vissza tartás-
banne [illegible] hallyaink magunkat.
Így mindenkor tagjainál ala-
való volnánk, ha eszünkbe venné
az ami hogy [illegible] halá-
nem gondolkod vélle, hogy nyom-
[illegible] vagyon dolgainknak, mint
az halálra ítéltetett [illegible] bel-
[illegible] mert az kik ker-
[illegible] Bírák ítéltek halálra
ha az [illegible] meg lik, [illegible]
benne, hogy ő az Egel ki [illegible]
[illegible] meg ölésére, de mi bűnös
csak egy Egel, csak egy órában
csak egy szempillantásban sem
vagyunk [illegible] hogy meg
hallyunk; melly [illegible] lát-
tunk, hogy estve egésséges volt, ann
reggel halála [illegible] hogy meg
holtanak. Ezt, ezt kellene meg gon-
dolnunk, hogy [illegible] törté-
het [illegible] dolgainkr.

Nagyob

Nagyob gondunkb kel lenni
Lelkünkre, mint testünkre;
Mind meg kérlek, ha két had volna
és egyik nagy beteg, [illegible]
[illegible] élen lenne nélkül, az másik vala-
mi nagy vétekért tömlöczbe vettetett és
halálra ítéltetett volna, s nem volna
semmi reménsége életére [illegible]; vallyon
[illegible] illyen [illegible] [illegible]
[illegible] amaz házadbz beteg [illegible]
[illegible] nem hagynád el ezért nem de
mindenkor elméd, [illegible], gondolla-
[illegible] [illegible] meg szabadításara
[illegible]? egyért, az [illegible] való
szamadozásért, másért, hogy maga-
dan, házadon, és nemzetségeden
az a nagy gyalázat ne essék; [illegible]
mis el hagynád és [illegible] sem [illegible]
talám a beteg [illegible]
Két had vagyon K. E. kiket az [illegible]
[illegible] bízott, a test és Lélek.
Amaz egyik [illegible] beteg, [illegible] ma-
gállyát alá vettetet, [illegible] meleg [illegible]
[illegible] az [illegible] egyéb [illegible] [illegible] olta
oltad [illegible]. Úgy vagyon hogy különbül
[illegible] [illegible] és [illegible] nélkül [illegible]
[illegible] vagyon meg más [illegible] a Lélek
ki az [illegible] vé[illegible] az [illegible] itéle-
tinek kezében akadott, a bűnök kötele-
ivel meg kötöztetett a K: Dávid bizon-
sága szerint Psal. 118. Funes peccatorum
circumplexi sunt me; de nagyobb kár
hoztatott a halálra: Quia ma[illegible] quo
peccaverit ipsa morietur. ki nem csak
valami kínyára halálra ítéltetett, ha-
nem

nem ugyan szerinte, a' gehennaba
hekelen szire. Qui in mala egerunt i[illegible]
in ignem aeternum. Item ugy [illegible]
Sententia mikor szolgaltatik ki [illegible]
ebed hozomgokon mivelés, mikor kiment
ki e' Világból, sem nappal, sem orai
nem tudod. Non est vestrum scire tempora
et momenta, quae Pater posuit in sua po-
testate. Act. 1. Mi az oka tehát, hogy
télre kiván tetteire való gondviselésé
mind szorgalmatosságból a' Lélek
meg szabaditására nem teszed? mi-
kor nem segited meg a' Lelket? k[illegible]
abban a' gyalázatos haláltól ve-
zöd ki ki ütük küsselleg [illegible]
magadot, és nemzetségedet [illegible]
ban ejted. Szebb gondunk [illegible]
azért a' Lelekkel kel lenni, elöször
a hit kel meg segitteni: azután
ha valami föl [illegible] engedtetik a
tai a' testeis viselljünk gondot. Q[illegible]
[illegible], [illegible] [illegible]
Item tudgyár te melly szorgalom
gondgya léssen a' jó vitéznek az el-
lenére, hadi szerszámára? Azt
kapja bizony, hogy azokat tisztán, fé-
nyesen, és szép rendel legyenek elö-
va, tai békességes idöbe legyenis. [illegible]
pedig azért tezi, mert ne tudgya
a' idejét vagy fö kapitány mikor
futtat trombitát, mikor üttet meg
[illegible], hogy meg mustrallya sereg[illegible]
[illegible]nek, kinek meg láttya fegyverét.
Az pugya katona pedig a' békesség[illegible]
semmi gondot nem visel fegyveré[illegible]
ágy alá, pad alá veti, ott eszi a' rozs-
val. De mi jár osztán mint [illegible]
5

mind amazt az mustrakor,
[illegible]igy vitéz ki a' békességbe gon-
[illegible] viselt fegyverére, tisztán tar-
[illegible]ta szerszámát, hallván az dob
és trombita szót, tüstént az kész fegy-
[illegible]hez nyul, késedelem nélkül
[illegible] át jó módgyával és díszesen
az mustrára. Ellenben amaz
[illegible]ya szolgaly ember kinek az
békességes üdőben semmi gondgya
nem volt fegyverére hanem az
rosdával engesztelte, meg hallván
az mustrára szolito trombita és
dob szót, megh háborodik ma-
gában és megszíllyed. Csak akkor
mikor immár elé kellene állani az
mustran kezd fegyverének tiszti-
tásához élesítéséhez szép.
Minnyájan vitézek lenni kivált az mi
életünkbe. Megh mondgya Sz:
Job 7. Militia est vita hominis
super terram. Ugy vagyunk ez vi-
lágban mint valami hadakozó
emberek, és vitézkedő népek. Azért
mondgya vala Sz: Pál Timoteus-
nak. Labora sicut bonus miles Je-
su Christi. Az mi fegyverünk az jó-
ságos cselekedetek, paizsunk az
hitt, sisakunk az üdvösséges
fegyver derekunk az igasság
szekerenyek az békesség, eles
törünk az Isten igéje az mint Sz:
Pál bizonyittya Ephesiumbel
6. Az mi királyunk vagy fö had-
nagyunk az Isten ki az békességes
[illegible] megs fuvattya trombitáját,
és minket mustralni szolit maga
eleibe, megh akarja látni az jó-
ságos cselekedeteket szerével fel
öltöztünké öltözöttek. Az lézeng
és szorgalmatos vitéz az igaz keresz-
tyén ember minek előtte szolittatnék
annak előtte készen vagyon.
Valakik

Valakinek eleven hiti bizony-
ttemenyssege, tökeletes jó szándékja
leheletté mindenekkel tendes be-
lyessege volo es az ...nk szent ig-
jet betsülletté, törvényit megtar-
totta, es mindenkor kessen van
az ev utrát nem fel az semmit
dön az halálkor ele szolli ...
hanem nagy vigban az ev Urán
be mustraja magát. De az hin-
gest keresztenyinek ezekre
az szent tegyveresre gondgya
nem volt, sem nem készült az
mustrára, midön az halális be-
tegsegek ált ele szolittassék
mustrára tellyességgel el illye-
igen volna rajta hogy harmat-
sággát el készittetne tegyver-
de az üdönek rövid volta nem
engedi, hogy annyi sok esztendö
az hólnapi tunyaságait az egy
kevés orában eleget tehessen.
Fac bonum omnibus quam diu ...
Es *...* Az kik inkáb rettegnek
az haláltol mint az bünton ha-
sonlok az olyssaggal nem élö
gyermekekhez, kik az álor-
tzatol igen félnek maga az ...
játék es trefa, nem olly dolog ...
kitöl valakinek meg kellene
illyedni: de az kiktöl az eget es
árt semmi rettegéstö nincs az
kit az égö gyertyának langja-
ban be kapnak. Al ortza, tsak
játék az halál, ki nem árthat
magatol, karral sem illethet ...
mints miert rettegni tölle; de az bün
igen veszedelmes dolog, mert egy
emesztö tüz az nyughatatlanságot
tatya, furdallyá az lelket és meg-
tet, es elegtelenül az eröltetve ...
süru gehenna langjara kötelezi.
Ezert mondgya egy bölts:

Nos

... timemus mortem quod ... larva contem-
... peccatum vero non timemus quod ... ce-
... timendum e ... ignis morte ...
... Megs egyet mondok. Hogy az
haláltol ne rettegjünk, az fo böltöle
szarmozo haszonra nezzünk; az uton
járo hogy utozasa könnyebb legyen az
szállásrol gondolkodik; az béres szolga
esztendejének vegével vigasztallya ma-
gát mikor veres verejtekinek jutalmat
remelli: Az szántó ember az aratást, az
viselös asszony az kilentzedik holdnapot,
az hajos mester a partot nezi es ohajtya:
Mert az vitez ... ... az szan-
tó vetö arat, munkajanak faratsagát ...
jutalmat veszi; Az terhes asszony szül,
az meheinek gyümölcsen vigad, az vizen
jarok ... tova szel veszik között hanyatta-
tot hajos mester meg nyugoszik,
mind szüvek mind testek. Mindenik
az maga dolgát beszélli es enekli tsak
hogy könnyebbit hesse sullyát es ter-
het hivatallyának. A szolgának
hogy egyeb felet valonak ne latassék
az szolgalát az ev berirol enekel ma-
gában. Hogy az vitez ember ne ir-
tozzék az ellenseg tegyveretül es e
meg sebesitésöl a nyereséged enekel
mondgallya; *Sic agricola*
Ez szerint tselek edgyünk müis,
hogy sem e jelenvalo elet ... nyomo-
rusagitol sem halális betegségek-
töl, sem az haláltol ne rettegjünk ...
gyakorlatossággal gondol kodgyunk
az haláltol es haszonrol, melyek
az mennyei paraditsomban veszünk
meg javat ... minek utanna ...
ált verekedünk. Enekellyünk azert
az örök elet ... boldogságárol ...
Daviddal mondvan: *Laetatus sum
in his quae dicta sunt mihi in domum
domini ibimus. Quia melior est
dies una in atriis tuis super mil-
lia. Elegi abjectus esse in domo do-
mini mei;*

magis

mans quod habitare in tabernaculis
peccatorum. Ezt penig állatnak sokszor
el mikor a hirtelen találtatunk
... lelki ... hibákat de mint azt ...

993. Az kik a természetről irnak azt
mondgyák, hogy mikor a' Hattyu ma-
gát halálát olly nagy örömmel ...
hogy énekelvén énekelvén hal meg.
A' Szerecsen penig azok a' Tengeri
állatok, kik jelgyául jelei leendő ...
a kik hal ábrázatot mutatván, ha-
lukhoz közel ... nagy ...
... változását, és ...
halnak meg. Ezt ... ének-
különbséget adgya, hogy ...
ez abban vagyon, mert nem egyenlő
... egy mással, ki ... az ...
latos hivesse halálában. Meg
a' ... állatok, mi...
valamelly állat közel van halálá-
hoz ... az elsőt ... el...
... mind a' hivesse ... hogy a' ...
ze ... éleset ...
... Mint ...
... a' Hattyu ... ...
mind halálakor a' hivesse ... el
... el ..., ... é...
... ... és ... ...
... és énekelve hal meg. De ...
... és ...
és ... mikor a' halál ...
helly ... illyen állatok ...
el ... ... és ...

... tészi élőt, a' hoz képest ...
és ... halnak meg.
Tassan ki ábrázollya ez az egynéhány
különb különbféle állatok egyenlő ter-
mészete a' természet az igaz és bü-
nös embernek különbségét. ...

Mors ... ~~...~~

Mors ... ...

Mors ... ...
...

Omnia ... ...
...

[illegible]

Historiarum Flosculi
a primo mundi Anno.

Hic spectabis effulgentes Ro[illegible]
ardenti cocco, utrique muricæ, S[illegible]
immixtæ spinæ, quique pungnan[t]
aculei. Scilicet ardentem [illegible]
et rosea Paradisi voluptas deflo[illegible]
in spinas, postquam in [illegible]
damnus deflorere, contraxitque [illegible]
[illegible] maculam longe in [illegible]
[illegible]
Heu Rosetum! quam brevis flos!
Heu senticetum, quam perennes spinæ

Adæ Creatio.

Primo Anno mundi ante Chri-
stum 4562 Coelo, Terra, [illegible]
maribus conditis, designat
Dominus, Deus primaevum ho-
minem, corpus ex luto pictor [illegible]
effingens. Animam ex nihilo [illegible]
det [illegible], [illegible]
regnum applicaret id ergo [illegible]
elueret: nam quid intumescat [illegible]
et nihil? Adamum apellavit
Regem orbis inauguratum in [illegible]
[illegible] loco collocavit [illegible]
tamen sine tecto, sine satellite [illegible]
pompa et agrum coleret exemplum
posteris non purpura Reges
non auro fieri sed in Regimin[e]
[illegible] et studio. At quia parum
erat

[illegible] erat imperare brutis na-
[illegible] Principem adiunxit sociam
[illegible] Rege [illegible] subditos pareret.
[illegible] e viri costa eduxit [illegible]
ram. ne amandi causa plures de-
essent. dum ij coniuges. qui et Pare-
[illegible] coniuges. et qui ante corpore
[illegible] sissent. unum et animæ in posse-
[illegible] essent.

Culpa Adami

Fortunati [illegible] bona si nossent Prin-
cipes. dum ambiunt nosse supra
quam possunt, in captivitatem [illegible]
[illegible] [illegible] paradisi regno
[illegible] et ad [illegible] innocentia di-
[illegible] rerum omnium præter peccat-
[illegible] inopes ex [illegible] et volupta-
te ad laborem [illegible] et labo-
rem detrubati! spinis tribulis dolori-
bus [illegible] morte et satellitio cul-
pæ damnati.

Cainus.

Anno mundi [illegible] nascitur Cain in-
piorum [illegible]. futurus poste-
ris exemplum criminum peccato-
rum Adami sobolem [illegible] sed
forte peccantis. Evæ partus Cai-
nus sane fuit Abel poenitentiæ
[illegible] de esset. [illegible] inter posteris
[illegible] [illegible] vitiorum
rum erat. et quid [illegible]
peccare tantum didicisset. humano generi si
[illegible]

Urbs Enochia

Aliquot post Annos primam [illegible]
omnium urbium, dictam Eno[chi]-
am ab Enocho filio condidit [ut]
homicida a talione defenderet.
prædator latrocinia tutos reponeret
Hæc Civitatum origo. Hæc e[st]
ut pudent nos tanti facere qu[æ]
ortum a scelere in tutelam [illegible]
rum coalu coaluerit.

Caini mors.

Anno mundi 5[illegible]. Cainus [in]
Sylva pro fera habitus per
prudentiam a Lamecho ab
pote occiditur. pœna licet cla-
rem assequente quæ a filio ult[illegible]
gravior vetit in filium ult[illegible]
fratricidium Patricidio vindicavit

Turris Babel

Anno mundi 1909 antequam [se]
gereret in diversa mortalium gen[us]
Civitatem quæ potentiæ nomine[illegible]
est ad Euphratis ripas posuer[unt]
qualé opus fuit ab omnibus inclp[illegible]
hominibus quod annis 22 non d[illegible]
absolutum quod imperfectum re[illegible]
sedes fuit cujus ex fundamentis
primum orbis miraculum surrex[it]
Babylon et in ea turrim erexerunt
quæ scello superis placet par
quæ sibi Cœlum expugnare
ipsis et elementis non ipsis machi[illegible]

Syd

Sydera scandimus.

Confusio Linguarum

Anno mundi 1931. disjecta
tandem est illa superbia illa ædi-
ficantium vanitas. Ingens divinitus
non grassatus est fulmine Deus
non ignibus. pœnam inflixit acer-
bissimam superbis contemptum
Idioma unum in 72 divisum
mirum peperit perturbationem dum
loquerentur omnes. pauci perciperent
sermonis inopiam copia nimia fa-
ciente Quis credat. penetravit in
animos vocum discordia. sublatus
est sermonem inter et mentem con-
sensus. in Regionem suam quisque
profectus est. nec se meminerunt heu
nefas uno Patre natos. bella cum
fratribus gesserunt imposterum
et eos homines obliti plerumque
quasi bestias in usum vel bellu-
as in Cœlum rapuerunt. Ipse
mei Doctores utriusque lingua-
rum perdidi quæ dividentes orbem
perdiderunt.

Nemrod seu Belus.

Anno mundi 1932. Nemrodus
ortum dedit regno Babyloniorum seu
Assyriorum quod postea stetit
per Annos 1401
Hic primus omnium Regum [illegible]

Ninus.

Ninus.

Anno mundi 1997. Cum superio[r]
Nemrod aetatis anno 300 [de]
cessisset. Ninus ejus filius Ba[by]
lonium capessivit imperium c[um]
Assyrium nodum (?) sepsit[...]
bus ab Assure Semi filio [con]
ditum adjunxit, nec eo contentu[s]
septem decem Annis continuis [Ae]
gyptum et Asiam universam v[...]
tis peragravit germana pat[ris]
ambitiosissima soboles.

Ninive.

Idem Ninus Ninivem sibi cog[no]
minem urbem ad Tigrim amn[em]
in Assyria posuit ad ostentatio[nem]
felicitatis. Quam civitatem vi[...]
gantis animus et nihil modicum [...]
pientis pro modo gloriae tam [...]
plam fecit ut Capaciorem po[...]
rq tempora nullam agnove[...]
Sed ô vana mortalium [...]
tum monumenti nullum vestigi[um]
de cujus loco ne constat quide[m]
memoria sui minus petit ad [...]
pertam restat quanto praestat [...]
re quam cum ignominia celebrar[i]
et odio sum ... quod fueris

Idololatria.

Hujus temporibus de Deo O. pess[...]
meritum est genus humanum [...]
Idololatria quo nullum sceleribus [...]
[...]

gravius scelus per terrarum orbem
invaluit. Ninus in causa qui se
non amplius mortalis adhuc Deum ef-
fingere quod proximum fuit se Deo
natum exhibuit. Belum itaque
quando se non poterat Deum fecit ge-
sta commendavit. immortalem di-
xit. statuam ostendit. huic Di-
vinos cultus attribuit et ne quid ad
improbitatis effectum deesset. voluit
supplices quod a Deo postulassent optare
a statua et impetrare.

Amphion.

Regnavit Thebis Amphion qui
sono testudinis et voce blanda sa-
xa movisse dictus est. i. duros et
agrestes homines ad humanitatem
flexisse. Ingens seu Musicae
seu Poeticae laus humanarum sen-
sum indidisse mortalibus et ad
bonum voluptate innoxia ple-
cuisse.

Elias

Anno mundi 3139 Elias The-
sbites Propheta sanctissimus cur-
ru vectus igneo totus ipse igni [...]
vivus abit non moriturus. prodi-
giorum patrator insignis. Moysi
suppar vel aemulus. nisi quod
ad poenam alter alter ad ve-
niam Deo usi sunt.

Successit

Successit Elisus magistro I-
lus sonitunus qui cum divi-
ra plura perfecisset in sepul-
mortuum suscitavit mortuus tamen
adeo triumphare mortem in alio-
busdam fuit latum at in se recu-

Lycurgus.

Anno mundi 3152. Lycurgus
cademonijs condebat leges sap-
pa ac temperantia non clarissi-
mus qui exitium mundo ostende-
rens. tutor pupillo regnum tra-
pet. regni in Patria gravius ex-
lem jussit. Sparta imperium
dit in legibus. quarum observa-
pa grandius fingunt a per quingentos
annos servitutem Spartam o ...

Sardanapalus.

Anno mundi 3255. Assirior-
Sardanapalus nerechniel gravis
corruptor ab Arbace medo Bele-
Babylonio alijs ducibus. rebella-
bus vanno secundo sui imperij
sperans. gastas et opes et se ipsum
in Pyram conjectum assumit
splendia Lybidinum quo diu flagra-
bat incendium hanc Pyram in-
ruit. Ita ludit in orbe terrarum
praepotens Deus. quasi bullas
inanes regna convertens.

Roma

Roma condita.

Anno mu: 3307. ante Christum illa
gentium domina Roma condita.
conditores fratres Romulus et Re-
mus qui per nepotum geniti nam ex
Amulio et Rheaprole servati mi-
raculo quippe Tiberis projectos in
arenam in ripam retulit et lupa quae
vorare debuit ubera praebuit postea Ama-
tis Romo ... auspicijs ...
ris novam urbem 21 Aprilis velut
alij volunt 9. Octo: ... ex
Alba nicolis populavit. Sed exorta
statim discordia in Riga Remus
vel a fratre vel ab alio ... superstiti
Romulo Regnum stabilivit.
Ergo Roma Petro nondum sacra
... superba imperij orbi dum ...
... sacrilego et parricido
debeas.

Ezechias.

Anno m: 3327. Ezechias Juda
Rex e vivis abijt pietate obser-
vantia in Deum et rebus gestis
clarus in paucis pessimi patris
natus sanctissimus. pessimi nati
Pater sanctissimus. nam Manasse
genuit quo pejorem ... de-
mas ... nulla aetas vidit.

Numae Mors.

Anno m: 3389. Numa Pompilius
desijt vivere pater quod placida
... bella non probavit arma
paci ... Religionibus quos pradones
fecerat Romulus cives relegit
... arma inermis compescuit

Josia

Josiæ Mors

Anno m. 3425. Josias ille pius in Pharaonem Ægypti Regem decertans prælio sagitta victus, nec in sanguis illabata semper prosper.

Nabuchodonosor bellua

Anno mundi 3464. Potentissimum Regum postquam mortalibus objecit Deus, cum Nabuchodonosor propagato per orbem imperio sese tot arrogantiæ tumidus Babylonis amplitudine ipsius extemplo sibi mutatus est, et in ferum versus abjectis insignibus regiis et quadrupedis instar inervis (?) sylvis [illegible] per septem Annos ... vixit, ...vite egerit tale forma qua et Leonem aut ursum credebat. O mortalitas quantis pates casibus quis a Rege ad belluam lapsus.

Servius Tullius

Sextus Romanorum Rex ex serva natus, ætate provectus a Tarquinio gener occisus est, et in sepultus in viam abjectus. ... Tullia filia sua ... conspecto Patris cadavere aurigam ejus reverentia lora retorquentem compulit et per medium Patris cadaver currum ageret. ob quod facinus sceleratorum locum mansit.

Abaris

Scytha celeberrimus magus multas ... orbis memoratu peragrasse, ... celeritate tanta quanta sagitta ab Apolline dono acceptá, quam cum emisisset, ... et cum ea in aërem ferabatur vehicule nempe Dæmone. At hoc equo quis vehi capiat.

Cyrus

Anno mundi 3493 Cyrus novus Persarum Romulus ex Mandane Astyagis filia natus ex avi somno morti expositus, et a bubulco capra ubera præbente servatus, post ab Harpago Satrapa dei convivii memorem ... sibi separata ex filio ejus evocatus in Medos Persis suis ... aura Astyagen genuis prælio vicit, ... cepit. Inde Medorum regnum in potestatem Cyri devolutum gradus sublatis, ad imperium Persicum ... gendum. Cujus tamen initium a Babylonis ruina petimus, ne forte quod humana non patiunt angustiæ geminum soles illucescant.

Anachreon

Poeta Lyricus erat optimus suavissima, sed minus honesta, ... post acino suffocatus, fato ad senectutem qualem tradixerat vitam perceptis.

Crœsus Victus

Anno m. 3540. Crœsus Lydorum Rex ditissimus, oraculi fide decepta a Cyro victus jam ... verborum Solonis ... dicebat ad mortem nemo se dicat ... beatum, recordatus tunc voce elevata dixit, O Solon Solon. sic tandem pyra depositus.

Babylon capta

Anno m. 3546 noctu Babylon a Cyro capta est, vastata ac spoliata ...

dicta. Balthasar qui fuit Rex ... somno in mortem transijt eum pridie ... pocula manu in patientem ... rietem scribente perterritus et a Dan... de iniquitate facto ... commoni... prebuit. Post ... jugulatum Babylon... imperio una cum Principe peren...

Eversio Babyloniae ante Chri... Anis 576 additis calculo ... modern... Anno Christi 1704 facit Eversio Babylonis Annos 2290

Milo Crotoniates.

Stupendus Athleta quem nec aliqua ... robur a debilitate nec flos aetatis ... debilitate vel senectute nec ... Olympicis ab obeunda morte defendit

Cyri mors.

Anno mundi 3423 Cyrus a Tomiri Massagetarum Regina victus occid... luctuoso exitu tot prosperitatum ... post tantas gentes subactas ... mina ad aeternum ludibrium ... creti Caput humano immersum sanguini. hoc nempe diademate ronat se felicitas.

Xerxis mors.

Anno mundi 3489 Xerxes per Artabanum Satellitum Regiorum p... fectum nocte inmani scelere o... trucatus quem nec militum mult... des nec ... copiosi annos nec ... tes nec imperium ... ab indignissima nece vindicarunt

Artaxerxes.

Successit Xerxi Artaxerxes ... manu natu minor. a prominentia dextrae sic apellatus. qui quidem Artabani fraude Darium fratrem natum per imprudentiam interemit. Sed nec impune Artabano fuit. nam ab Artaxerxe statim peremptus et 7 liberi obtruncati. Sic saepe aliis insidias conantes laquea sibi ponunt.

Cimon

Hic utrobique administrabat res Atheniensium erat in summum gloriae apicem evectus in Parentem Miltiadem pietate insignis ut ejus vinctum cadaver sepulcro daret ... pudeat nec secula pietatem ab illo non discere ... se vivum pro mortuo in vincula ... egerat.

Themistoclis mors.

Huic nec in Graecia nec in Romanis quem compararet habuit Tullius tota expulsum Graecia. tam acerbe persensit fuit. ut Persas ad quos fugit ... quem avertere vos ... diderit. Ibi Vir excellens sic exceptus ut patriam oblivisci posset. ejus tamen et ... bellum inferret ... spontaneo veneno vitam abrumpens. Id revera fuit. ut hac tempestate mori pro Patria et ... laudabilius ... ingratissimae.

Philias

Hic fuit Pyrrhi medicus. qui clam ad Fabricium veniens ei promisit se veneno necaturum Pyrrhum at ille adversatus facinus rescribit Pyrrho ut caveret a Philia.

Socrat...

Socrates

Hic fuit Philosophus Atheniensis qui naturalem Philosophiam transtulit in moralem. Hic a... bilitatem in omni vita servit. adeo idem semper frons fuit, in adversis ... in rebus laetis. Dicitur habuisse uxores. quae multum Socrati ... inter se litigabant. Interrogatus ab Alcibiade cur mulierem tam litigiosam domi non ejiceret. Quoniam inquit illam domi talem perpetior ... et exerceor quo foris petulantiam injuriam facilius perferam. Iterum dicenti Alcibiadi intolerabilem esse Socrati Xantippen ... Tu inquit nonne toleras anseres ... strepentes eos respondit Nec mirum cum pullos mihi produ... et ova ponant. Et mihi ait Socrates Xantippes filios genuit.

Tiberius Nero

Cum a praesidibus provinciarum cogeretur tributa provinciarum augeret ... liter illis rescribit: Boni Pastoris est tondere pecus, non deglubere. Nec superbos titulos a ... accepit nec Templa aut Simulacra ... sibi ... facile permi... quanto plus adeptus foret tanto ... se in lubrico versari dicti... Verum tempore labente ... tur ejus pietas matre ... demortua in omne libidinis ... genus. Drusum Caesarem ... ge...

suspectum veneno sustulit. Neronem ac Drusum Germanici filios nepotes suos fame necavit.

Nero Tyrannus

Luxus ejus fere erat incredibilis nullam vestem bis induit piscabatur rete aureo nunquam carrucis minus mille iter fecit soleis quidem mulorum argenteis. Symbolum ejus Tyrannicum erat: Hoc agamus ne quis quicquam habeat. Ejus crudelitas etiam proverbio celebratur. Agrippam matrem Octaviam conjugem Antoniam amitam aliosque cognatione proximos. Senecam quoque Praeceptorem Lucanum necavit. Petrum et Paulum Apostolorum Principes morte mulctavit. Nec ita multo post ipse mortalibus juxta Coelestibusque ob immanitatem invisus cum a ... Senatu Romano ad ... quaereretur in semet carnificis officium occupavit et est ... anno ... 14. imperii. Ejus ab ... genere dignitas ... ejus.

Servius Galba

Hic post Neronem Caesar ... exercitu creatus. Sed nimia severitas breve ejus imperium fecit Othonis insidiis 7 mense ... jugulatus.

Otho Sylvius

Hic excepit imperium. Verum imperio haud diuturnior eo ... sustulerat. Lex ... praelio victus ... Cremonam urbem Galliae voluntariam morte appetit 3. mense ... imperii.

Vitellius! 12

Vitellius.

Huic defectis demum impleri... a Vespasiani Ducibus intro... deferere captus per urbem raptatus... nudus. tandem jugulatus praecipi... in Tyberim mersus principatus...

Vix alias aetas magis ostendit... modo orbis terrarum imperio... talem felicitatis humanae... peratores populi Romani ... lenimium per ludibrium perière.

Titus

Optimus Imperatorum facilitas ejus ac... beralitas maxime commendat... nil unquam quod concedisset esset ab... negans oportere quenquam tristem... Principe discedere. Cum vero... do inter coenam dicem beneficii... abysse meminisset. Conversus ad... amicos. Hunc (inquit) diem sodales... perdidi. At Deos vitam Principis... ad bene de mortalibus merendum... tam putabat. Eo Imperante exors... Vesuvij montis incendium, cujus... statim exspirat Plinius (senior)... Campaniam novae rei spectat... obruit urbesque duas Herculaneum... Pompejos funibus oppressit.

Imperante ulpio Traja...

Clemens Romanus Pontifex pro fide mortem oppetit. Lucianus... to Christo factus est Athleta. ... tius Anthiochiae Episcopus ... gine discerptus a Leonibus, sub ... magnam Anthiochiae horribili ... non corruit cum ingenti ... que Imperatoris ... clade.

Traja...

... spectatore. qui aegre ... Imperium servavit.

Aelius Adrianus

Romanus monitionis aversator vel ... minimis se moveri patiebatur. Obviam ... mulierem, cum eam rogaret ut se audiret, negavit Caesari sibi vacare. Quidam ... vit. Noli igitur regnare, ea vox ita Principem movit et eam audivit statim et quidem patiens.

Ad ultimum gravi diuturnoque ... citus morbo, expressus est quam ... tum esse ... Tandem mortem sibi ... Graecorum ... perdidere.

Servius Severus

... erat. fortis ... qui ad ultimum ... supremum ... et contemptu humanae ... aestimasse ... nihil prodest. quippe ... gloria ... sunt ... opportuisse ...

Maximinus.

Erat genere Thrax ... ac praevalido robore ... Alexandrum Severum ... regno ejus. ... imperium ... vita ... statuit. ... per Italiam ... Romae ... spectando ... quod timendum sit ... Principi. qui ob crudelitatem ... vixit.

Valerianus.

Valerianus

Post diu feliciter decertata bella

Bello Persico a Sapore Persarum

Rege victus, castrisque miserabi-

liter conclusit. Quippe Rex bar-

barus nimia confidentia, pedes e-

quum conscensurus Valeriani dorso ut

pro scabello. Adeo nulla majestas

ab ultimo etiam ludibrio tuta.

Diocletianus Dalmata

Imperator appellatus ab exercitu

parva et obscura nobilitate fuit,

et in rebus secundis insolens, vestes

calceosque auro, gemmis, margaritis

adornavit. Itaque supra humanum

fastum elatus divinos sibi hono-

res haberi jussit. Sed heu! fortunae mu-

te in urbe Salonis Dalmatiae

totum culturae addictus vixit,

quamvis a Maximiano et Herculio

ad recuperandum regnum sollicitatus,

nunquam tamen a quiete illa vitae

duci potuit, ut imperio praepone-

retur.

Galerius

Homo saevus in toto Oriente et

crudelis, natione vero Illyricus,

in Christianos est debacchatus,

foedo ac horrido morbo consumptus,

intestinis et praecordiis putrescen-

tibus.

Attila Rex Hungarorum

Italiam invadere molitus, in

convivio cum se vino onerasset,

ingentem vim sanguinis per na-

res ... cruoris humani sitientis-

simus suo cruore suffocatus est.

Zeno

VÉGE